

CHRISTOFFEL, DE DIENAAR DES HEEREN.

DOOR MEVR. O.F. WALTON

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

CHRISTOFFEL, DE DIENAAR DES HEEREN

DOOR

Mevrouw O. F. WALTON

Schrijfster van: „Christoffels oude orgel”, enz.

Uit het Engelsch door ALEIDE

TWEEDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

HOOFDSTUK I.

DE BAAI VAN RUNSWICK.

Het gele St. Jacobskruid heeft het mij gedaan ; ik heb eindelijk het raadsel opgelost ! Den geheelen nacht heb ik van de Baai van Runswick gedroomd. Ik heb er de rotsen beklommen, met de visschers gepraat, mijn weg gezocht over het glibberige zeewier, en de frissche zilte zeelucht ingeademd. En den ganschen morgen heb ik tot mijzelf gezegd : »Hoe kan ik toch zoo van de Baai van Runswick gedroomd hebben? Wat heeft de gebeurtenissen van mijn kort verblijf in dat zonderlinge plaatsje, weer zoo levendig voor mijn geest gehaald? Ja, ik ben er zeker van, dat het 't ruikertje geel St. Jacobskruid was, op den schoorsteenmantel in mijne slaapkamer. Mijne kleine Elza plukte het gisterenmorgen in de laan achter het huis, en bracht het in verrukking binnen, pakte de mooiste porceleinen vaas uit de zitkamer, vulde haar aan de pomp, en zette er het gele bosje in.

»O, Elsje,« zeide Dora, haar oudere zuster, »wat een leelijke gewone bloemen ! Hoe kan je die nu zetten in

moeders beste vaas, die zij op haar verjaardag van tante Lize kreeg ! Wat ben je toch een dom kind.«

»Ik ben geen dom kind,« zeide Elsje dapper, »en ik weet zeker, dat moeder ze mooi zal vinden, ik weet het héél zeker. Zij zal ze geen »gewone« bloemen noemen, want ze houdt van alle gele bloemen. Dat zei moeder toen ik haar de narcissen bracht ; en deze zijn wel ééns zoo geel !«

Juist kwam haar moeder binnen, nam ons kleine meisje op haar schoot en zeide, dat ze volkomen gelijk had. In haar oogen waren ze heel mooi, en zij wilde ze dadelijk in haar eigen kamer zetten, waar zij ze geheel voor zichzelf kon hebben.

En zoo kwam het, dat, toen ik in bed lag, het laatste waar mijn oog op viel, Elsje's ruiker St. Jacobskruid was ; en wat was natuurlijker dan dat ik, eenmaal in slaap, droomde van de Baai van Runswick ?

Het heugt mij nog als de dag van gisteren, dat ik daar vertoefde, zoo duidelijk zie ik alles voor mij, en toch moet het al wel twintig jaar geleden zijn. Ik zal mijn bezoek aan de Baai van Runswick maar eens te boek stellen, en de geschiedenis er van aan Elza geven, daar het hare gele bloemen waren, die mij in dat schilderachtige plaatsje terugvoerden. Indien zij nu nog niet alles wat ik haar vertel, kan begrijpen, dan zal zij dat toch wel leeren als ze wat ouder wordt.

Ik was toen nog jong, en stond aan het begin van mijne kunstenaarsloopbaan. In het eerst schiet het werk niet erg op ; voordat men naam gemaakt heeft, beziet iedereen uw werk met scherpen blik ; pas wanneer men eenmaal genoemd is als opkomend kunstenaar, wordt elke penseelstreek met goud betaald. Ik had in 't begin met vele moeijlichkeiten te kampen, maar ik hield van

mijn vak, en werkte geduldig voort, en ten tijde dat mijn verhaal aanvangt, waren er reeds verscheidene mijner schilderijen goed verkocht, en er bestond kans, dat ik spoedig eene plaats aan de akademie zou krijgen.

Het was een ongewoon warme zomer, en Londen stroomde leeg. Iedereen die het doen kon, zocht de bosschen of de zee op, en ik had grooten lust dat voorbeeld te volgen. Mijn vader en moeder waren gestorven toen ik nog een kind was, en de ongetrouwde tante, die mij had opgevoed, was juist van mij heengegaan en ik had haren dood zeer diep betreurd, want zij was zoowel vader als moeder voor mij geweest. Ik voelde dat ik behoefte had aan eenige afleiding, want ik had gedurende haar laatste ziekte verscheidene nachten bij haar gewaakt, en mijne rust was zoolang verstoord geweest, dat het mij moeilijk viel te slapen, en ik mij in meer dan een opzicht verre van wel gevoelde. Mijne tante had mij haar gansche kleine fortuin nagelaten, zoodat de middelen om Londen te verlaten en eene gepaste vacantie te nemen, mij niet ontbraken. De vraag was maar, waar ik heen zou gaan. Ik wilde zooveel mogelijk het nuttige met het aangename vereenigen, dat is te zeggen, ik wenschte het een of andere rustige plekje te zoeken, waar ik versterkende lucht en volkomen verandering van omgeving zou hebben, en waar ik tevens onderwerpen voor mijn nieuw schilderij, dat ik in mijne droomen reeds een plaats zag innemen op de akademie, in overvloed zou vinden.

Terwijl ik aldus uitkeek naar een geschikt plekje, vond Tom Bernard, mijn vriend en vertrouwde, er een voor mij.

»Jaap, oude jongen,« zeide hij, terwijl hij mij eene gescheurde krant in de hand duwde, »lees dat eens !«

Het nieuwsblad was stevig toegevouwen, en een groot rood kruis van Tom's hand wees mij het stuk aan, dat hij mij wilde laten lezen.

De Baai van Runswick.

Deze bekoorlijke badplaats is niet half zoo bekend, als zij wel verdiende te zijn. Voor den vriend van het schoone, voor den man met een voor kunst geopend oog, bezit zij eene bekoring, die niet onder woorden te brengen is. De kleine baai is eene geliefde verzamelplaats voor kunstenaars; zij tenminste weten hare schoonheid te waardeeren. Ieder die dit bijzonder schilderachtig en bekoorlijk dorpje wenscht te bezoeken, doet er goed aan zich zoo spoedig mogelijk van een hotel of van kamers te verzekeren, want de aanvraag in Augustus en September is veel grooter dan de voorraad.

»Wel, wat dunkt je er van?» zeide Tom.

»Het lijkt me juist wat ik hebben moet,« zeide ik, »frissche lucht en overvloed om te schilderen.«

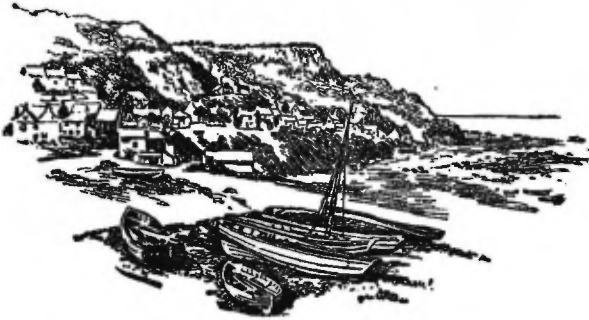
»Beloof je mij dat je gaan zult?»

»Ja, morgen,« antwoordde ik, »hoe eerder hoe beter.« Spoedig was mijn koffer gepakt en mijn ezel en schildergereedschappen verzameld; en den volgenden morgen was ik reeds op weg naar Yorkshire.

Het was avond toen ik het einde bereikte van mijn langen, vermoeienden spoorrit, en 'k stoffig aankwam in een dorp, dat ongeveer een uur van mijn doel verwijderd was. Van het station wandelend, zag ik niets dat mij bijzonder trof. Hier en daar was het land heuvelachtig, maar over het algemeen ontmoette mijn oog niets dan uitgestrekte velden, afwisselend bedekt met gras of

koren. Margrieten en roode koekoeksbloemen groeiden aan de kanten, en de weiden waren vol ganzebloemen, verder was er echter niets dat mij boeide, en zeker niets waar ik een schilderij van kon maken.

Een gezin uit York was met denzelfden trein aangekomen, en uit hun gesprek maakte ik op, dat zij voor eene maand kamers gehuurd hadden aan de Baai van Runswick. De kinderen, twee jongens van tien en twaalf jaar, en een klein blond meisje van een paar jaar jonger, waren verrukt over hunne aankomst.

»Vader, waar is de zee?« riepen ze. »O, wij willen zoo graag de zee zien!«

»Loopt maar flink door,« zeide hun vader, »dan zult ge haar spoedig zien.«

Dus draafden wij te zamen voort, want toen ik hen gadesloeg, voelde ik mijzelf weer als een kind, en als ik soms wat achterbleef, dan riepen ze omkijkend: »Kom dan, kom dan toch, straks zien wij de zee.«

Toen kwamen wij plotseling aan den rand der hooge klip, en de zee lag in al hare grootsche schoonheid voor ons. De kleine baai werd aan beide zijden door rotsen ingesloten, en op de helling der steile klip was het

vischersdorpje gebouwd. Nooit zag ik vriendelijker plaatsje.

De kinderen holden reeds het steile steenachtige pad, een weg kan ik het niet noemen — af, dat naar de zee leidde, en ik volgde langzamer. Het was een allerwonderlijkst gebouwd plaatsje. De visschershutten waren op de rots gehecht, overal waar een vooruitspringend terras te vinden was. Steile, smalle paden, in de rots uitgehouden trappen, leidden van de eene hut naar de andere. Er was nergens eene straat in het gansche dorp, er kon er geen zijn, want er stonden geen twee huizen op dezelfde hoogte. Eene wandeling door dit vreemde dorp te maken, was niets dan trappen op en af klimmen.

Ten laatste, na een lang strompelen en dalen, bevond ik mij op het strand, en blikte ik terug op de rots en het onregelmatig gebouwde gehucht. Het verwonderde mij niet, dat daar kunstenaars gevonden werden. Vier had ik er geteld terwijl ik den heuvel afging, op verschillende rotspunten gezeten, en allen hard aan den arbeid voor hunne schilderezels.

Ja, het was zeker eene zeer schilderachtige plaats, en ik was blij dat ik gekomen was.

Het kleurenspeel was bekoorlijk: roode rotsen op den achtergrond, hier en daar met gras bedekt, en bezaaid met bloemen. Wilde rozen en papavers, windekelken en madelieven droegen er alle toe bij, om de oude rots een vroolijk aanzien te geven. Maar het gele St. Jacobskruid was overal verspreid; groote bossen groeiden er zelfs tot aan het strand, en hunne schitterende bloemen gaven aan de gansche plaats een gouden tint. Er scheen overal geel te zijn, de roode daken der hutten, de blauw gekielde visschers en de ontelbare steenen trappen, waren allen als door het vroolijkste goud omlijst.

Ja, ik was er van overtuigd, dat ik iets te schilderen zou hebben aan de Baai van Runswick. Tom's keuze stelde mij niet teleur.

HOOFDSTUK II.

KLEINE JAN.

Nadat ik al het schoons in mijne omgeving eenigen tijd bewonderd had, vond ik dat het tijd werd eens naar geschikte huisvesting te gaan uitzien. Indien het mogelijk was, wilde ik liefst mijn verblijf zoeken in een der hutten, om dan, na eene goede nachtrust, kalm een geschikt onderwerp uit te kiezen voor mijn schilderij. Ik bezocht verscheidene huizen waar ik voor het raam een bordje met de vermelding »Kamers te huur« zag staan; maar overal kreeg ik hetzelfde antwoord: »Bezet, mijnheer, alles bezet.« In één huis werd mij een bed in de keuken aangeboden, maar daar rook het zoo sterk naar traan en gerookten haring, dat ik het verkieslijker vond te slapen op het strand, dan te trachten dit in die benauwde, ongezonde atmosfeer te doen.

Na zoo eenigen tijd op en neer te hebben gedwaald, kwam ik langs een huis dicht bij de dorpsweide, waar ik de kinderen, met wie ik gereisd had, voor het open raam zag zitten theedrinken; ook zij aten haring en de reuk maakte mij hongerig. Ik voelde dat het tijd voor mij werd wat te gebruiken; het beste zou zijn, mijne schreden maar weer te richten naar het hotel, dat ik voorbijgekomen was en dat gebouwd was op den hoog-

sten top der rots. Ik had geen grooten lust meer in die klimpartij, want mijne reis had mij vermoeid, en zooals ik reeds vroeger zeide, ik was niet zeer sterk, en mijn tasch en ezel de onregelmatige helling op te sleepen, vereischte zelfs in gezonde tijden groote inspanning. Ik bemerkte dat er hier en daar, ten gerieve der visschers, houten banken op de terrassen der rots geplaatst waren en ik besloot een kwartiertje te rusten, alvorens de stelde naar het hotel weer op te gaan. De meeste plaatsen waren door de visschers ingenomen, die als groote blauwe vogels op rijen naast elkander zaten te praten, neerziende op de kust aan hunne voeten.

Ik merkte eene leege plaats in een rustig hoekje op, ging er heen, en zette er mij neer, terwijl ik mijn knapzak en toebehooren naast mij legde.

Maar lang zou ik niet alleen blijven. Een jonge vischer, als zijn maats gekleed in een blauwen kiel, en een zuidwester op, kwam eenige oogenblikken later op het andere einde der bank zitten.

»Goeden morgen, mijnheer,« zeide hij. »Hoe vindt u onze baai?»

»Het is een aardig, lieflijk plekje,« antwoordde ik. »Het bevat mij nu reeds, maar ik ben er van overtuigd dat ik het morgen nog mooier zal vinden.«

»Morgen mooier,« herhaalde hij, »wel, volgens mijn opinie is het hier de kennismaking waard, mijnheer, en zoo iemand, dan behoor ik dat te weten, want ik heb hier mijn leven lang gewoond.«

Terwijl hij sprak, keerde ik mij naar hem toe, en ik voelde dadelijk dat ik in aanraking gekomen was met een echt natuurkind. Het was een type van den eerlijken Engelschen visscher, met zwart haar en donkere oogen, en met een zonnigen lach op zijn verweerd bruin ge-

laat. Men had den man slechts aan te zien om verzekerd te zijn, dat men hem kon vertrouwen, en dat er in hem, evenals in Nathanaël, geen bedrog was.

»Ik ben benieuwd of gij mij zoudt kunnen helpen,« zeide ik; »als ik kon, zou ik hier graag eene kamer vinden, maar alles schijnt bezet.«

»Ja mijnheer, in Augustus is het hier druk, dat is hier zoo de voornaamste tijd. Laat eens zien, daar heb je de kamers van Brown, die zijn verhuurd, van Robinson, Wilson en Thomson, alle geheel bezet. Dan zijn er nog bij Gile, die hebben geloof ik nog ééne kamer, maar die menschen zijn niet al te zindelijk; misschien is u wat kieskeurig, mijnheer?«

»Wel,« antwoordde ik, »ik zie graag alle dingen schoon; eenvoudig kan mij niet schelen, als het maar zindelijk is.«

»O,« zeide hij met een guitigen lach, »u zoudt zeker niet graag genoeg nemen, met één pan om al het huiswerk te verrichten, de wasch te koken, en de visch en uw stukje podding, vooral als die bovendien tusschentijds niet al te dikwijls wordt schoongemaakt?«

»Neen,« zeide ik lachend, »dat zou ik zeker niet prettig vinden.«

»De podding zou een smaakje kunnen krijgen van kousen, en een sausje van traan,« antwoordde hij. »Nu, u heeft gelijk, mijnheer, ik zou er zelf ook niet van houden. »Vroom en zindelijk,« dat is mijn beginsel. Nu dan, het zij hoe 't zij, ik zou u niet aanraden naar Gile te gaan, tenminste als u zoo over pannen denkt als ik, mijnheer.«

»Dan geloof ik, dat er niets anders op zit, dan naar het hotel boven op den heuvel te sukkelen,« zeide ik met iets dat op een zucht geleek.

»Wel, mijnheer,« zeide hij een weinig aarzelend; »ik en mijn vrouw, wij hebben nog eene kamer, die we soms verhuren. Maar het is er wat armoedig, mijnheer: erg gewoon mag men zeggen. Misschien zoudt u er niet mee op hebben.«

»Zoudt ge mij haar eens willen laten zien?« vroeg ik.

»Met plezier, mijnheer; het is er eenvoudig, maar zindelijk. Van eene schoone pan zouden wij u kunnen verzekeren, mijnheer. Mijn vrouw is een beste, wat het schoonmaken aangaat. Ze is niet zoo'n slordige, voor niets deugende meid. Velen verslenteren hier hun tijd. Ze is een goed meisje, mijn Mieke. Wel kijk, als dat mijn kleine Jan niet is, die de trappen op komt klauteren naar zijn vader!«

Dit zeggende sprong hij op, vlug liep hij de steile rotstrap af, die van de hoogte leidde waarop de bank geplaatst was, en kwam eenige oogenblikken later terug met een klein ventje van ongeveer twee jaren op den arm.

Het kind was even blond als zijn vader donker was; een aardige jongen met blauwe oogen, hij had een vroolijk rood mutsje op en droeg een schoon wit schortje.

»De thee staat klaar, vadertje,« zei de jongen, »mee-gaan met kleinen Jan.«

»Misschien zoudt u niets tegen een kop thee hebben, mijnheer,« zeide de vader, zich tot mij wendend, »het zal u oprisschen na uwe reis, en er zal zeker haring zijn. Wij leven hier van haring, mijnheer — en dan kunt u zoo u wilt de kamer zien. Vergeef mij mijne vrijpostigheid, mijnheer,« voegde hij er bij, terwijl hij Jan's handje, dat op zijn arm rustte, zachtjes streelde.

»Ik zal meer dan blij zijn als ik komen mag,« zeide ik. »Want ik ben erg hongerig, en als Mieke's kamer

even mooi is, als ik mij voorstel, dan zal ze juist geschikt voor mij zijn.«

Hij liep voor mij uit, trap op — trap af, totdat we, wat lager op den heuvel, stilstonden voor een kleine hut. Het was niet twijfelachtig dat er haring was; vroolijk bakte en knapperde het zeebanket op 't vuur, en Mieke zelf was er druk mee bezig, met een helder, wit voorschoot aan. Zij was juist de haringen met eene vork aan 't keeren. De keuken was zeer laag van verdieping, en ik vreesde mijn hoofd te stooten, toen ik binnentrad, maar raam en deur stonden wijd open, en het trof mij, dat het gansche vertrek er zoo netjes en vriendelijk uitzag. Voor het vuur stond eene lage houten bank, tegen den wand een paar eenvoudige matten stoelen, en Jantjes krukje stond dicht naast zijns vaders armstoel. Op eene plank boven den haard stonden de boeken van het gezin. Ik onderscheidde een Bijbel, een gezangboek, Bunyan's Pelgrimsreis naar de Eeuwigheid, en verscheidene andere boeken, die alle hunne beste dagen gekend hadden, en ongetwijfeld dagelijks gebruikt werden. De wand was versierd met door den rook en den walm van het vuur verschoten prenten in houten lijsten; op een eikenhouten kabinet vol snijwerk, de kleerkast van 't gezin, waren verschillende zeldzame steenen en schelpen, wonderlijke zeemonsters en andere schatten uitgestald, en te midden daarvan het grootste sieraad van het huis, en Miekies trots, namelijk een schip, gesneden en opgetuigd door Maarten zelf, en behoedzaam onder eene glazen stolp bewaard.

Mieke heette mij hartelijk welkom, en spoedig zaten wij te zamen om de kleine houten tafel geschaard. Maarten met kleinen Jan op zijn knie, deed een kort gebed, Mieke schonk thee, en allen deden wij het maal eer aan.

Hoe meer ik van deze eenvoudige lieden zag, des te meer voelde ik mij tot hen aangetrokken, en geneigd hen te vertrouwen. Toen het maal geëindigd was, nam Mieke mij mee om de kamer te zien, waarin haar man mij eene slaappleats had aangeboden. Het was eene lage dak-kamer, met een withouten bedstede, één stoel, een wasch-tafeltje, en een vierkant spiegeltje aan den muur. Er was geen ander meubel te zien, en er zou waarlijk ook geen plaats voor geweest zijn.

De eenige versiering van de kamer was een aantal rouwbrieven met sombere zwarte randen, op verschillende hoogten boven mijn bed opgehangen. Het vierkante dakraam was wijd geopend, de zuivere zeelucht vervulde het kamertje, de grove witte lakens van het bed waren kraakzindelijk, en alles zag er even frisch en netjes uit.

»Neem me niet kwalijk, mijnheer, dat ik u zulk een armoedig vertrekje aanbied,« zeide Maarten.

»Maar het bevalt me best, Maarten,« antwoordde ik, »en jij bevalt me, en je vrouw bevalt me, en als je mij als gast wilt hebben, wil ik zeer gaarne blijven.«

De voorwaarden waren spoedig naar genoegen van beide partijen vastgesteld, en toen alles bepaald was, ging Mieke weg om kleinen Jan naar bed te brengen, terwijl ik met Maarten meeding om zijne boot te bekijken.

Het was eene oude boot, die vroeger aan zijn vader had behoord en reeds menigen storm getrotseerd had, maar het was Maartens grootste wensch, een nieuwe boot te koopen, en hij en Mieke hadden reeds bijna genoeg geld daarvoor bespaard.

»Daarom zijn ik en mijn vrouw zoo blij, nu en dan een gast te krijgen,« zeide hij; »alles gaat voor de boot,

elke stuiver. We zijn van plan haar »de kleine Jan« te noemen. De eerste reis, die zij doen zal, mag hij mee, dat verzeker ik u, mijnheer, want eens zal onze kleine Jan haar kapitein zijn — als 't God belieft.«

Het was een kalme, schoone avond, de zee was glad als een spiegel. Geen rimpel brak op 't strand. De zon daalde achter de rotsen en spoedig zou het visschersdorpje in duisternis gehuld zijn. De visschers verlieten hunne hutten en gingen naar het strand. Reeds waren

er eenige booten in zee gelaten, de mannen wierpen er hunne takels en netten in en stuurden zeewaarts. Het was een genoegen mijn nieuwen vriend zijne toebereidselen te zien maken. Zijne drie maats brachten de netten uit, en hij gaf zijne bevelen op een toon van gezag, want hij was de eigenaar en kapitein van de Marianne, en de overigen waren gewoon hem te gehoorzamen.

Toen allen aan boord waren, sprong ook Maarten in de boot, en gaf het sein, van wal te steken. Hij knikte mij toe en wenschte mij goedennacht; toen hij een eindje van het strand verwijderd was, zag ik hem in de boot opstaan, en met zijn zuidwester iemand toe-wuiven, die op de rots boven mijn hoofd moest staan. Ik keek op en zag dat het Mieke was, die op een vooruitstekend rotpunt stond, met kleinen Jan in zijn wit nachtponnetje op den arm. Hij wuifde met zijn rood mutsje zijn vader toe, totdat de boot uit het gezicht verdwenen was.

HOOFDSTUK III.

WONDERLIJKE MUZIEK.

Ofschoon ik uitstekend sliep in mijn vreemd slaapkamertje, werd ik vroeg gewekt door de zonnestralen, die door het raam naar binnen drongen. Ik sprong op en keek naar buiten. De zon kwam op uit zee, en overgoot alles met een gouden gloed.

Ik kleedde mij vlug aan, en trad het huis uit. Er ver-

toonden zich nog maar weinig menschen, want de vischers waren nog niet van hun nachtelijken tocht teruggekeerd. De rots kwam mij haast nog schooner voor dan den vorigen avond, want nu stak elke tint helder en scherp af in den zonneshijn. »De kleureffecten zijn het schoonst in den morgen,« zeide ik tot mijzelf; ik moest nu maar dadelijk mijn onderwerp kiezen, dan kan ik terstond na het ontbijt beginnen.«

Hoeveel trappen ik op- en hoeveel ik er afging, voor ik een besluit had genomen, kan ik onmogelijk zeggen, maar ten laatste vond ik een punt, dat mij het liefste plekje van het gansche dorp toescheen. Eene oude afgedankte visscherspink lag op den voorgrond en daarover waren vischnetten uitgespreid om te drogen. Er achter verrezen de rotsen, overdekt met gras, bremstruiken, hoog mosterdzaad en gouden St. Jacobskruid, en bovenaan de uitgehouwen trap stond een klein wit huisje, met een rood pannendak; er was een tuintje voor vol vroolijke stokrozen en dahlia's. Een troepje kinderen op bloote voeten, stond bij het hek en voerde eenige kippen en eenden; een groote hond lag op de bovenste trede der trap te slapen, en een zwarte kat koesterde zich op den lagen tuinmuur in de morgenzon. In mijn oog vormde dit een buitengewoon lieflijk geheel, en 't maakte mij verlangend, het penseel op te nemen.

Ik keerde nu snel naar huis terug, waar Mieke bezig was, mijn ontbijt gereed te maken, terwijl kleine Jan toekeek. Hij zat in zijn nachtpon gehurkt op zijns vaders leunstoel. »Ik ben vader,« riep hij mij toe, toen ik binnentrad. Er was een kleine ronde tafel voor mij klaargezet, waarop een helder wit tafellaken lag, een zwart trekpotje stond daarop, naast een witten kop en schotel met gouden rand en het opschrift: »Een ge-

schenk van Whitby, « terwijl mijn bord versierd was met eene merkwaardige teekening van het Whitby klooster bij onweder.

Natuurlijk waren er haringen, en Mieke had eenige warme koeken gebakken, zooals men die slechts in Yorkshire eet. Zij waren reeds gesmeerd, en lagen, gerold in een schoon servet, voor het vuur. Mieke zette thee zoodra ik was binnengekomen en trok zich daarna, met kleinen Jan op den arm, in hare slaapkamer terug, terwijl ik mij met goeden eetlust aan 't ontbijt zette.

Ik had mijn maal nog niet geheel geëindigd, toen ik een luid gejuich op het strand hoorde. Vrouwen en kinderen, jongens en meisjes, allen holden voorbij de open deur en riepen: »de booten, de booten!« Mieke kwam de keuken ingevlogen, zette kleinen Jan haastig zijn roode mutsje op, en liep de trappen af. Ik liet het ontbijt aan zijn lot over, en volgde hen.

Dat was een aardig gezicht. De visscherspinken naderden juist het strand en het gansche dorp was saamgestroomd om hen te verwelkomen.

Vrouwen, kinderen en badgasten waren aan de kleine haven verzameld, de meesten hadden schalen en borden bij zich, daar men de haringen versch uit de booten kon koopen. Het Yorksche gezin was er ook en groette mij als een ouden kennis.

Toen het dorpje overvloedig van visch voorzien was, werd het overschot der haringen ingepakt en verzonden om elders te worden verkocht. Het was een vroolijk, levendig tooneel, en het speet mij, dat ik mijn schetsboek niet had meegebracht. De aankomst van eene visschersvloot zou een prachtig onderwerp voor een schilderij zijn!

Maarten had het, voordat alle visch aan wal gebracht,

geteld en verpakt was, te druk om mij zelfs maar te zien; voor een woordje met den kleinen Jan had hij echter wel tijd, en, toen ik mijn ontbijt voortzette, kwam hij met het kind op zijn schouder aan.

»Goeden morgen, mijnheer,« zeide hij, »en hoe vindt u onze baai dezen morgen?»

Mijn antwoord stelde hem volkomen tevreden en daar hij zich neerzette om zijn ochtendmaaltijd te nuttigen, ging ik uit om aan mijn werk te beginnen. Het was heerlijk weer, en met lust toog ik op weg. Ik vond een goed plekje in de schaduw van een tuinmuur, waar mijn landschap in de zon lag, en ik met mijn ezel in de schaduw zat. Het tooneeltje, dat ik had uitgekozen, beviel mij nog beter dan voor het ontbijt, en spoedig was ik druk aan den arbeid.

Juist had ik mijne teekening geschetst, en wilde ik met schilderen beginnen, toen ik vlak boven mijn hoofd het geluid van stemmen gewaar werd en weldra werd het mij eveneens duidelijk dat men over mij sprak.

»Het is net zoo,« zeide een stem, »kijk dan, kijk. Daar heb je het hutje van Betje Groen, en Mimi, de poes, en de bank en de oude pink.«

»Laat me eens zien, Liesbeth!« zeide eene andere stem, »is het die oude met dat grijze haar, en dien langen baard?»

»Neen, 't is een heel jonge; zijn haar is zwart en hij heeft in 't geheel geen baard.«

»Laat mij eens kijken. Ja, nu kan ik hem zien. Ik vind hem veel liever dan dien ouden; heeft hij geen mooie roode wangen?»

»Sst, hij kan ons hooren,« zeide de andere stem weer, »akelige jongen, ik geloof zeker, dat hij ons gehoord heeft, ik zag hem lachen.«

Toen sprong ik op, en keek naar boven, maar kon niets zien dan een tuinmuur en een dikke boomstruik, die aan den anderen kant groeide.

»Heïla, wie is daar ?« riep ik.

Alles bleef stil, en, daar er niemand verscheen, en er niets meer gebeurde, zette ik mij weer neer, en ging voort aan mijn schilderij.

Telkens kwamen er menschen voorbij, die trachtten te zien wat ik deed. Sommigen gluurden steelsgewijze terwijl zij verder gingen, anderen bleven achter mij staan en sloegen mij zwijgend gade ; enkelen maakten opmerkingen tegen elkander over mijn werk ; een of twee anderen gaven hunne meening ten beste, vonden dat ik lager op de helling een schooner uitzicht zou gehad hebben, of hoopten, dat ik de kleuren levendig genoeg zou weergeven. De kinderen, met wie ik gereisd had, schenen te vinden dat zij bij mij hoorden.

»Laat ons naar o n z e n schilder gaan kijken,« zeide Robert tot zijn broer Henk, »zijn schilderij wordt stellig het mooïst van alle !«

Zij vonden het zoo heerlijk mij gade te slaan, en waren zóó opgewonden over alles wat ik deed, dat ik hun van tijd tot tijd moest vragen, wat verder af te gaan staan, want zij schenen elke penseelstreek te willen zien.

Ik zat den ganschen morgen met hart en ziel te werken en toen ik naar huis ging, had ik goeden trek, en verlangde ik naar het gezellige maal dat Mieke voor mij bereid had. Na twaalfen viel het licht niet meer zoo goed voor mijn schilderij, maar ik besloot den voorgrond te schetsen, en in orde te maken voor den volgenden morgen.

Daarmee was ik druk bezig, toen ik plotseling muziek hoorde, — als dat geluid tenminste den naam van

muziek mocht dragen. Het was een bijzonder eigenaardig geluid, en in 't eerst kon ik niet uitmaken van welken kant het kwam. Stellig werd het niet door een blaasinstrument voortgebracht; ik was er ook zeker van dat het geen piano of harmonica was. Het hield eenige minuten aan, en stakte dan weer, om eenige seconden later weer aan te vangen.

Somtijds kon ik enkele maten van een wijsje onderscheiden, dan volgden er weer enkele onsamenhangende noten. Kon het een kind zijn, dat op een harmonica zat te knoeien? maar neen, zoo'n instrument kon het toch niet zijn. Het was een onaangenaam, vervelend geluid, en het duurde zoolang voort, dat ik er op 't laatst kriegel van werd, en ongeduldig stampvoette toen het, na een poosje rust, weer begon. Het geluid scheen te komen van achter den muur waar ik zat, en den ganschen namiddag werd het herhaald.

Pas laat op den middag begon ik te onderscheiden welke wijsjes het moesten voorstellen. Eerst hoorde ik een maat of twee van het lied der Fransche Republiek de »Marseillaise« en daarna werd ik plotseling opgeschrikt door wat toen volgde. Het was eene melodie, die ik van mijne vroegste jeugd gekend had: »De eigen haard«, het lievelingslied mijner moeder. Nooit kon ik dat lied hooren zonder aan haar te denken. Dikwijls had zij er mij mee in slaap gezongen. Toen ik vijf jaar oud was, kreeg ik roodvonk en mijne moeder paste mij op en zong voor mij als ik moe was — dat lieve blonde moedertje. Dikwijls als ik voor mijn ezel zat, verrees zij in mijne verbeelding, zittende aan het voeteneinde van mijn bed, beschenen door de half buitengesloten zonnestralen, als een lieflijke engel. En dan hoorde ik nog hare stem, die in zachte tonen dat lied

voor mij zong: »Geen beter plek op aard', dan d' eigen haard.«

Eén nacht vooral stond mij helder voor den geest, de nacht waarin zij voor mijn bed nederknielde en bad, dat zij eens haren zoon zou mogen ontmoeten in de heerlijke stad, het liefelijk tehuis boven de wolken, het beste en heerlijkste tehuis dat er was. »Wat zou zij nu wel van mij denken,« zeide ik tot mijzelf, »zou zij mij daar ooit weerzien?« Ik betwijfelde het zeer, het scheen mij tõe, dat ik op 't oogenblik ver verwijderd was van dat »Tehuis, dat liefelijk Tehuis.«

Spoedig na mijne ziekte was mijne moeder gestorven en ik wist, dat zij was heengegaan, om te leven in dat heerlijke Vaderhuis, waarvan zij zoo dikwijls tot mij gesproken had. Ik bleef alleen achter en de tante die mij opvoedde, had met die soort van dingen nooit opgehad; — ik leerde de wereld bezien van haar wereldsch standpunt, en vergat eerst te zoeken naar het Koninkrijk Gods. O, indien mijne moeder, mijn eigen lief moedertje, het eens wist, zeide ik dien dag tot mijzelf; en toen kwam de gedachte in mij op, dat zij het misschien wel wist, en die gedachte maakte mij erg onrustig. Meer dan ooit wenschte ik, dat dat oude versleten instrument, wat het ook wezen mocht, wilde ophouden.

Maar al mijn hopen was vruchteloos. Telkens en telkens weer moest ik luisteren naar: »De eigen haard«, en telken keer werd mijn geheugen scherper, en werden er woorden en blikken teruggeroepen, die ik reeds lang vergeten waande. Dat geluid maakte ook iets anders wakker, eene stille, zachte stem in mijn binnenste, die mij van onverschilligheid beschuldigde, niet zoozeer voor de gedachte aan mijne moeder, als wel voor mijn moeders God.

Ik begon hartelijk te wenschen, eene andere plek voor mijn schilderij te hebben uitgekozen ; maar het werk vlotte zoo goed, dat ik toch niet besluiten kon van plaats te veranderen. Dus hoopte ik maar dat de persoon, man, vrouw of kind, die dat leven gemaakt had, den volgenden morgen eene andere bezigheid zou zoeken en mij met rust laten.

Den volgenden dag werd mijn wensch vervuld, want ik werd door niets gestoord en mijn schilderij schoot goed op. Daarna volgden twee regenachtige dagen, die mij noodzaakten op mijne kamer te schilderen, in plaats van naar mijn zitje bij den muur te gaan.

Gedurende die natte dagen merkte ik heel veel van Maarten. Dikwijls kwam hij bij mij zitten, terwijl ik schilderde en dan vertelde hij mij verhalen van stormen en schipbreuken, van de verschillende keeren, dat de reddingsboot was uitgezonden, en van de levens, die deze gered had.

»Heeft u de boot gezien, mijnheer ? Ik zal u haar eens wijzen, ze ligt in het schuitenhuis, beneden aan de kust ; het is zulk een keurig net bootje, nergens vindt u er zoo een tweede.»

»Je zult zelf al wel dikwijls een storm beleefd hebben,« zeide ik.

»Storm, mijnheer ! Daar ben ik om zoo te zeggen in opgegroeid. Ik kan de keeren niet tellen, dat ik gedacht heb nooit meer land te zullen zien. Toen ik zoo'n jonge borst was, kon me dat zooveel niet schelen, ziet u. Mijn vader en moeder waren dood en als ik naar den kelder ging, dan was er om zoo te zeggen toch niemand om daarover te treuren : maar nu is dat wat anders, mijnheer.«

»Ja,« zeide ik, »nu heb je Mieke en kleinen Jan.«

»Juist, mijnheer, dat is het, Mieke en kleine Jan, God zegene hen; als nu de wind huilt, en de golven over het dek slaan, dan denk ik aan mijne arme vrouw thuis, hoe die bij elke windvlaag met bekommering aan mij denkt, en knielt bij het bedje van kleinen Jan, God biddende dat Hij vader weer veilig thuis brengen moge. En ik kan er zeker van zijn, mijnheer, dat, wanneer de Almachtige haar gebed verhoort, en mij weer veilig aan wal brengt, dat Mieke en kleine Jan dan op gindsche rotsen staan en hunne oogen uitkijken om het eerst de booten te ontdekken; en dan loopen zij hard naar beneden, tot bijna in 't water, om mij te verwelkomen. Ja, mijnheer, het is wat anders voor een getrouwd man, is 't niet? — Het is niet het sterven, dat begrijpt u, het is het achterlaten, waar ik aan denk. Ik heb geen angst voor den dood,« voegde hij er nederig en eerbiedig bij, terwijl hij zijn zuidwester afnam: »Ik weet, in Wien ik geloof.«

»Je bent een flinke kerel, Maarten,« zeide ik, »om te kunnen spreken van »geen angst om te sterven«. Ik ben nog onlangs bij een sterfbed geweest, en —«

»En u dacht, dat u liever niet zelf daar gelegen zoudt hebben,« ging Maarten voort, daar ik zweeg. — »Wel, ik misschien ook niet; het komt vanzelf over ons, mijnheer, dat gevoel is ons ingeboren, en wij kunnen het evenmin helpen, als iets anders, waar we mee geboren zijn. Maar, eigenlijk meen ik, dat ik niet bang ben voor wat na den dood komt. Het kan wel een donkere tunnel zijn, mijnheer, maar aan het einde schijnt licht.«

HOOFDSTUK IV.

WAT ZIJT GIJ?

Den daarop volgenden Zaterdag scheen de zon helder. Ik was vroeg opgestaan en had haastig ontbeten, ten-einde zoo spoedig mogelijk aan den arbeid te gaan. Ik was nog niet lang bezig geweest, toen ik weer stemmen boven mij hoorde, diezelfde kinderlijke stemmen, die ik reeds vroeger had vernomen.

»Jij moet het hem geven,« zei de eene stem.

»Neen Liesbeth, dat durf ik niet, doe jij het maar.«

»Jij mag niet bang zijn, want je bent een jongen,« zeide de eerste weer. »Vader zegt, dat jongens altijd dapper moeten zijn.«

»Maar jij bent grooter, Liesbeth, en groote kinderen moeten dapperder zijn dan kleine.«

Daarna volgde er een lange, fluisterend gehouden beraadslaging, en ik kon niet verstaan wat er gesproken werd. Maar toen werd er een lichtrood velletje papier over den muur geworpen, dat neerdaalde op mijn palet. Ik ving het haastig op, om te voorkomen, dat het aan de verf bleef kleven en daarbij zag ik, dat er iets op gedrukt stond. Het luidde aldus :

»Er zal eene korte godsdienstoefening op 't strand gehouden worden, Zondagmorgen te elf ure, alwaar gij ernstig verzocht wordt tegenwoordig te zijn.

Onderwerp : W a t z i j t g i j ? «

»Dank je wel,« riep ik luid. »Wie heeft mij dit gegeven ? «

Eerst kwam er geen antwoord, daarna zeide een be-

deed stemmetje boven mijn hoofd : »Wij beiden, mijnheer.«

»Komt eens bij mij praten,« zeide ik. »Ik kan niet spreken tegen kinderen, die ik niet zie. Komt eens naar buiten om mijn schilderij te bekijken.«

Spoedig traden zij hand in hand uit het hek ; een klein meisje van vijf jaar, met een blauwe matrozenmuts, een rose jurkje en wit boezelaar, en een jongen van drie, het vroolijkste, stevigste kereltje, dat ik ooit heb gezien. Zijn gezichtje was rond en blozend als een appel, en hij had donkerblauwe kijkers, waaruit geluk en guitigheid u tegenstraalden. Als het ventje lachte (eigenlijk lachte hij altijd), dan lachte elk deeltje van zijn gezicht mede. Zijne oogen begonnen, zijne lippen volgden het voorbeeld, zelfs zijn neusje kon niet laten mee te lachen. Als men een zonnestraal kon opvangen en aankleeden als een kleinen jongen, dan zou die mischien iets lijken op dit kind.

»Nu,« zeide ik, »zoo is 't goed. Ik zie altijd graag de gezichten der kinderen, waar ik mee praat. Vertel me om te beginnen maar eens hoe je heet.«

»Ik ben Liesbeth, mijnheer,« antwoordde het kleine meisje, »en hij heet Jaap.«

»Jaap,« zeide ik, »zoo heet ik ook ; — een mooie naam, vind je niet, Japie ? Kom eens naar mijn schilderij kijken, kleine Jaap, en zeg eens of je vindt, dat groote Jaap de kunst verstaat.«

Langzamerhand begonnen zij zich meer op hun gemak te voelen, en babbelden vrijuit met mij ; Liesbeth vertelde mij, dat haar vader het papiertje gestuurd had. Vader zou Zondag preeken ; hij preekte elken Zondag en dan kwamen er heel veel menschen om te luisteren. Japie zong mee in het koor.

Wat een schattig koorzangertje, nietwaar? Een mol-
liger, vroolijker engeltje kan men zich haast niet denken.

»Komt u ook, groote Jaap?» zeide hij, mijne hand met
zijn dik, stevig vuistje liefkoozend.

»Ik weet het niet,» antwoordde ik; »als 't een erg
mooie dag is zou ik misschien wel graag doorgaan met
mijn schilderij.«

»Op Zondag?» zeide het kind met verontwaardiging
in zijne stem: »Zondag preekt vader, en op Zondag
zoudt u toch niet willen schilderen, wel?»

»Nu, ik zal eens zien,« gaf ik ten antwoord, »misschien
zal ik wel komen om jou te hooren zingen, Japie.«

»Dank u wel, groote Jaap,« zeide hij en keek mij aan
met vroolijk glinsterende oogen.

»Wat beteekent die prediking op 't strand, Maarten?»
vroeg ik toen ik thuis kwam.

»O, dat doet onze hulpprediker,« antwoordde hij; »het
is een beste man en hij heeft onnoemelijk veel goed ge-
daan in dit dorp. Het is voor ons te ver om naar de
kerk te gaan, ziet u, en daarom is hij hier komen wonen.
's Winters houdt hij bijeenkomsten in de schuur en 's
zomers, wel dan hebben we ze op het strand, en de
vreemdelingen komen meestal ook. Er zijn er enkelen,
die niet komen willen, maar het grootste deel komt wel.
We hebben ook zang, dat is werkelijk mooi. Ik ben zelf
in 't koor, mijnheer: dat zoudt u niet denken, maar 't is
waar en ik heb eene goede, krachtige stem ook.«

Dat koor moet de moeite waard zijn om te zien, dacht
ik, als het twee zulke sterke tegenstellingen oplevert als
dien grooten stoeren visscher en het tengere kind, dat
mij had uitgenoodigd tegenwoordig te zijn.

Mijn lust tot gaan was nog niet zeer groot. Ik was in
geen maanden, ik mag wel zeggen in geen jaren naar

de kerk geweest. Ik had er mij geheel aan onttrokken en vreesde dat ik mij zou voelen als een visch op 't droge. Toen de dag echter daar was, scheen iedereen het niet meer dan natuurlijk te vinden, dat ik gaan zou. Mieke was reeds vroeg op de been, en had Jantje in zijn beste pakje gestoken.

»U zult hem in de kerk zien zitten, mijnheer,« zeide zij, toen zij mijn ontbijt klaarzette, »hij vindt het altijd prettig om naar de kerk te gaan. Hij is zoo goed als goud, mijn lieve ventje.«

Maarten was reeds uitgegaan, voordat ik op was, en ik zag hem, terwijl ik mij kleeedde, met een pakje licht-roode papiertjes langs de visschers gaan, die als ge-

woonlijk op de banken zaten, en ze uitdeelen onder al de makkers die hij voorbijging. Ja, het was mij duidelijk, dat men verwachtte dat ik gaan zou, en het zou niet gemakkelijk zijn, weg te blijven. Maar, zoo er nog eenige twijfel bestond, zou die zeker verdwenen zijn, toen er klokke halfelf een jeugdig paartje hand in hand de trappen op kwam klauteren naar Maarten's deur, en aan Mieke meedeelde, dat zij gekomen waren om mijnheer Jaap af te halen, om mee naar de kerk te gaan.

Het was Liesbeth met haar broertje; en kleine Jaap legde zijn mollig handje in die van den grooten Jaap, en leidde hem triomfantelijk weg.

Het was een lieflijk gezicht, die gemeente op het groote grasveld te zien samenkomen. Van de visschershutten stroomde het naar het strand — moeders met zuigelingen op den arm en kleine kinderen aan de hand, groepen jongens en meisjes met kousen en schoenen aan, ofschoon zij de gansche week barrevoets geloopt hadden, verweerde matrozen, verbrande varens-gasten, oudere menschen ook, grijsaards en bestjes met hunne net geplooidde mutsjes. Ook kwamen er vreemdelingen de rotsen af. Deze hielden zich meestal op den achtergrond en namen eerder de houding aan van toeschouwers dan van medeopgaanden.

Mijne vrienden uit York stonden echter in een der eerste rijen en de kinderen knikten mij toe en glimlachten tegen elkaar, toen zij zagen, dat ik mij als een lam liet leiden door mijne kleine vrienden.

Het was een verrukkelijke zonnige dag en de gemeente zat op het gras of op de droge zandheuvelds rondom. De oude boot werd ingenomen door het koor en kleine Jaap klom er in nadat hij mij veilig en wel op mijne plaats had gebracht, en stond vol trots op den voorstevan. Ik

wist dat hij niet kon lezen, en hij hield zijn gezangboek onderste boven in zijne hand, maar hij keek er zoo lang en ernstig in, alsof hij elk woord begreep. Liesbeth plantte zich naast mij, zeker om de wacht over mij te houden en, als ik aanstalten maakte om weg te loopen voordat de dienst geëindigd zou zijn, mij dit te beletten.

Even voor elven, toen er eene groote menigte verzameld was op 't strand, kwam haar vader. Het was een man van ongeveer veertig jaar, en op zijn gezicht was te lezen dat hij veel leed doorstaan moest hebben en toch verbeeldde ik mij, toen ik hem nader beschouwde, dat het leed, wat het ook mocht geweest zijn, nu ten einde was. Hij kwam mij voor als een man, boven wiens hoofd zware stormen gewoed hadden, maar die nu in eene kalme haven voor anker lag. Want, al droeg zijn gezicht de sporen van diepe smart, toch zag hij er gelukkiger en tevredener uit, dan één der omstanders; het was waarlijk het kalmste gelaat dat ik ooit had aanschouwd. Hij had geen deftige opvoeding genoten, ook was hij niet wat men »een heer« zou noemen en toch was er iets in hem, dat dadelijk deed blijken dat hij geen alledaagsch mensch was en geen alledaagsche geschiedenis had. Zijn gelaat boeide mij zoozeer, dat ik naar hem staarde, in plaats van het gezang op te zoeken, dat hij opgegeven had, maar ik werd tot mijn plicht geroepen door zijn dochtertje, die het gezangboek dat ze mij had gegeven, uit mijn hand nam, de plaats voor mij opzocht en mij met haar vingertje het vers aanwees.

Het was een zendinglied, gezongen op een woeste, onstuimige wijs. Ik geloof dat ik geglimlacht zou hebben, als ik het ergens anders gehoord had, maar hier was er geen reden tot lachen. Toen ik keek naar die verbrande visschers met hunne ontbloote hoofden, toen ik blikte

naar het ernstige gelaat van den voorganger, en opmerkte hoe zelfs de kinderen, zooals de kleine Liesbeth naast mij, met hart en ziel de eenvoudige, klagende woorden meezongen, voelde ik mij wonderlijk ernstig gestemd.

Het gebed volgde en ik was mij bewust dat een Onzichtbare in ons midden was. Het was een zeer eenvoudig gebed, maar eene oprechte uitstorting van het hart voor God, en menig fluisterend gesproken Amen kwam over de lippen der visschers wier hart meebad.

Toen werd er gepreekt. Zal ik het eigenlijk wel eene preek noemen? Het was eerder eene roepstem of liever nog, meer eene vraag, dan eene preek. Het was geen opgeschroefde stijl, het waren geen lange zinnen of hoogdravende woorden; het was juist wat het gebed geweest was, woorden, gesproken uit den overvloed van een ernstig hart. Het gebed was eene uitstorting geweest van des predikers ziel voor God in den hemel; de woorden, waarnaar wij naderhand luisterden, bevatten de uitstorting van zijne ziel voor ons, zijne broeders en zusters op aarde.

Groote stilte heerschte onder de toehoorders terwijl hij sprak. Moeders susten hare zuigelingen, de kinderen hielden hunne oogen op den prediker gevestigd, zelfs de vreemdelingen, die van verre gestaan hadden, kwamen nader om te luisteren.

»Wat zijt gij? mijne vrienden,« begon hij, »dat zal heden ons onderwerp zijn. Wat zijt gij? Hoeveel verschillende antwoorden hoor ik u geven, als gij mijne vraag beantwoordt in uwe harten.«

»Wat ik ben?« zult ge zeggen. »Ik ben een visscher, sterk en vlijtig, gewoon aan zwoegen en gevaar.« »Ik ben de moeder van een groot gezin, hard werkende

van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.« »Ik ben een schooljongen, die mijne lessen leeren moet om eens een nuttig mensch in de maatschappij te worden.« »Ik ben een arbeidzame handelman, die hard moet werken, wil hij winst maken, en nu naar deze rustige plaats gekomen is, om de overspannen krachten te herstellen.« »Ik ben een kunstenaar, droomend van toekomstigen roem.« »Ik ben een grijsaard, die vele stormen doorstaan heeft, maar mijn werk is nu gedaan, ik ben te oud om uit visschen te gaan, te vermoeid om hard te zwoegen.« »Ik ben een rijke nietsdoener, gemakkelijk luierende te midden van eene bezige wereld.« »Ik« — en hierbij wierp hij een blik op zijn eigen kleinen Jaap, op den steven van de oude boot, — »ik ben een tenger kind, met een onbekende wereld vóór mij.«

»Lieve vrienden, zoo zullen eenige antwoorden op mijne vraag luiden. Zou ik één antwoord, eene omschrijving kunnen vinden, die voor u allen — visschers, moeders, jongens en meisjes, kunstenaars, heeren, kooplieden, grijsaards en kinderen zou passen? Ja, dat kan ik. Indien ik u heden ieder een stukje papier en potlood gaf, zou er iets zijn, dat gij allen zoudt kunnen neerschrijven, een beroep dat u allen zou insluiten, ouden en jongen, rijken en armen. Ieder uwer zonder onderscheid, zou dit kunnen opschrijven: »Ik ben een dienaar.« Ik, de spreker ben een dienaar, gij, die luistert, zijt allen dienaren.«

»Wel, ik weet niet hoe hij dat zal klaarspelen,« zeide ik bij mij zelf. »Ik dacht dat hij wou zeggen dat wij allen zondaren waren, en d a t wil ik wel aannemen, maar dienaren! — Ik geloof niet dat ik iemands dienaar ben.«

»Allen dienaren,« ging hij voort, »maar niet allen in

denzelfden dienst. Wanneer God en de engelen heden op dit strand nederzien, dan zien zij een groot aantal dienaren verzameld, maar niet allen van denzelfden meester. Zij zien, wat wij niet zien, een grenslijn die ons verdeelt. Aan den eenen kant ziet God en zien de engelen een aantal dienaren en in Gods boek krijgen zij den naam van hun Meester — Dienaren der zonde.

Aan de andere zijde der lijn ziet God en zien de engelen een ander aantal dienaren — Dienaren van Christus.

Tot welke partij behoort gij, mijn vriend? Gij vischers daar op die bank, wat zijt gij? Kleine knaap daarginder, wat zijt gij? een dienaar der zonde of een dienaar van Jezus Christus?

Antwoordt gij: Hoe kan ik dat zeggen? Hoe kan ik bij mogelijkheid weten, aan welken kant der lijn ik sta? God en de engelen mogen het weten, maar hoe kan ik mijzelf kennen?

Het is niet moeilijk dit te ontdekken, het is zoo eenvoudig en duidelijk mogelijk. Een dienaar der zonde gehoorzaamt zijnen meester. Zonde heerscht over hem. Hij volgt de ingevingen van zijn eigen zondig hart. Wat wil ik? is de wet waarmee hij geregeerd wordt. 's Morgens bij 't ontwaken is zijn eerste vraag: Wat zal ik vandaag doen? En als de zonde in zijn hart hem noopt iets te doen dat strijdt tegen Gods wil, dan doet hij het zonder aarzelen. De zonde regeert; hij is een dienaar der zonde.

Een dienaar van Christus gehoorzaamt zijnen meester. Christus heerscht over hem. Hij doet naar Christus' welbehagen. Wat wil Christus dat ik doen zal? is de wet waarnaar hij wordt geregeerd. Hij ontwaakt

des morgens en zijne eerste vraag is deze: Heer, wat wilt Gij dat ik doen zal? En indien de Heer hem iets oplegt, dat strijdt met zijne eigene begeerten, dan doet hij 't toch. Van harte, ja, zelfs met vreugde. Christus regeert; hij is een dienaar van Christus.«

Daarna eindigde hij met eene ernstige waarschuwing: »Gij moet behooren, of bij den een, of bij den ander: mijn vriend, aan wien behoort gij? Zijt gij een dienaar van de zonde, of van Christus? Wie is uw meester? Aan welke zijde der lijn staat gij?«

Ik herinner mij niet alles wat hij dien dag zeide, maar ik weet, dat zijne woorden mij niet juist op mijn gemak zetten.

De gemeente ging rustig uiteen, en ik maakte eene wandeling langs het strand, onderwijl Mieke het middagmaal bereidde.

»Wel,« zeide ik tot mijzelf, »hij sprak niet kwaad — ik ben blij dat die visschers hem gehoord hebben. Er wordt hier zeker veel gedronken, en een kleine vermaning zal geen kwaad kunnen.«

Zoo trachtte ik mijzelf te misleiden en de gesproken woorden te vergeten. En telkens als de vraag weer tot mij kwam, die vraag, die de spreker zoo dikwijls herhaald had: »Wat zijt gij?« dan antwoordde ik: »Ik ben een arme kunstenaar, die zijne vacantie doorbrengt aan de Baai van Runswick, en ik wensch mijn geest niet te vermoeien met sombere gedachten.«

Mieke had ter eere van den feestdag een heerlijk maal bereid, waaraan ik volle eer bewees. Daarna besloot ik naar Starthes te wandelen, om het overige van den dag door te brengen met het bezichtigen der omstreken.

Ik was altijd gewoon geweest, 's Zondags te schilderen, maar slechts een mijner collega's scheen aan 't werk

te zijn, en Maarten en Mieke ergerden zich zóó toen zij hem zagen, dat ik het niet waagde zijn voorbeeld te volgen. Ik genoot van de wandeling op de klippen en keerde vroolijk gestemd naar huis terug, mij verbeeldende, dat ik de woorden van den prediker uit mijn gedachten had verbannen.

HOOFDSTUK V.

DE VOLKSSPELEN TE RUNSWICK.

»Mijnheer, een woordje als ik vragen mag,« zeide Maarten den volgenden dag tot mij. »U vindt mij toch niet te vrijpostig, als 't u blijft?«

»Zeker niet, Maarten,« antwoordde ik. »Wat wou je van me?«

»Wel, mijnheer, het is dit, ziet u — ik en mijn maats, we houden hier elk jaar volksspelen. Dat gebeurt in Augustus, mijnheer, als de vreemdelingen hier ook zijn. Die komen dan allemaal kijken en de meesten schrijven gul in voor de prijzen. Ziet u, er zijn hier veel jonge kwanten, die op den goeden weg gehouden moeten worden; als ze niet visschen, dan zitten ze achter hun potje bier, indien ze niets hebben waar zij hunne gedachten mee kunnen bezighouden. En in die spelen scheppen ze plezier, mijnheer, men moet nuchter blijven om een prijs te kunnen winnen — begrijpt u, mijnheer?«

»Ja, Maarten, dat begrijp ik; het is voor die jongens

uitstekend, en, wat dat aangaat, voor de ouderen ook. Ik veronderstel dat je eene bijdrage voor de prijzen zoudt willen hebben?» voegde ik er bij, terwijl ik hem vijf shillings overhandigde.

»Dank u beleefd, mijnheer; dat mag ik niet weigeren, het is erg vriendelijk van u, ons zoo ruim te helpen, maar dat kwam ik u eigenlijk niet vragen. Ik zou u niet graag lastig vallen, mijnheer,« zeide hij aarzelend.

»Dat komt er niet op aan, Maarten, laat maar hooren.«

»Wel, het is dit, mijnheer. Zoudt u, denkt u, een soort van programma voor ons kunnen teekenen, om aan het postkantoor op te hangen voor de badgasten? u kunt zoo vlug teekenen, en —

»Ik begrijp 't al, Maarten, je zoudt graag een geïllustreerd programma hebben. Nu, hoor, ik ben je man. Ik zal het dadelijk doen.« Ik was waarlijk maar al te blij, den goeden, eerlijken kerel van dienst te kunnen zijn.

Hij was erg in zijn schik met mijne gereede toestemming en ging dadelijk heen om een bord te timmeren, waarop mijn programma kon worden gehecht. Spoedig hadden wij eene lijst van aantrekkelijkheden opgemaakt en ik had er plezier in de opsomming der spelen te versieren en te illustreeren.

Ik gaf het 't volgende opschrift:

»Attentie — Attentie!
Volksspelen te Runswick.

Van de V van Volksspelen liet ik een lang vischnet vol dobbers afhangen over een vischmand en eenige kreeftebennen. Op den grond lag een aantal visschen verspreid, die uit de mand gestort waren. Daarop

volgden eenige beschermheeren zooals Baron Makreel, Lord Krab tot Kreeft, de Heer C. Garnaal enz. enz. —

Vervolgens eene lijst van de verschillende spelen, ieder in 't bijzonder, weer geïllustreerd. — Touwtrekken — hardrijden — wedloop met het ei op den lepel voor vrouwen — zakloopen — mastklimmen — verpringen enz., en ten laatste nog de aankondiging van eene buitengewone muziekkuitvoering in den avond, tot slot der feestelijkheden.

Maarten was meer dan tevreden — hij was er over in de wolken, en zijne dankbaarheid kende geen grenzen. Zijne opgewondenheid, toen hij het aanplakbiljet wegbracht, om het op eene in 't oog vallende plaats op te hangen, was als die van een kind.

Het gansche dorp kwam in beweging, toen de groote dag naderde.

»Komt u kijken naar het touwtrekken, groote mijnheer Jaap?» riep mijn vriendje over den muur, toen ik zat te schilderen.

De jongens uit York, Henk en Robert, brachten elken dag een groot deel van hunnen tijd door met het bewonderen van het programma, en telkens brachten zij andere badgasten aan, om het werk van hunnen kunstenaar te zien en te bewonderen.

Vol gespannen verwachting keek Maarten den dag te voren naar de lucht, en zegevierend riep Mieke mij toe, toen ik beneden kwam voor 't ontbijt: »Een prachtige dag, mijnheer; het kon niet mooier treffen, nietwaar?»

Die dorpspelen leverden werkelijk een alleraardigst schouwspel op. Ik zie alles nog duidelijk voor mij. Dikwijls verwonder ik er mij over, dat ik er nooit een schilderij van maakte. Die met varens en struikgewas bedekte rots boven ons hoofd, waartusschen de roode

daken der hutten uitstaken — dat grasveld aan den voet, bezaaid met sterke, geharde visschers en hunne door de zon gebruinde vrouwen — en in 't rond op de duinen, de gasten, oude en jonge — allen in vroolijk feestgewaad gestoken — ik zie alles in mijn geest nog zoo goed voor mij. Zou mijne herinnering levendig genoeg zijn, om het nu nog te schilderen?

De spelen duurden een geruimen tijd, en liepen goed van stapel. Mieke onderscheidde zich door het winnen van den wedloop met ei en lepel, tot groote vreugd van kleinen Jan, die alles gadesloeg van zijns vaders arm af.

Toen volgde het belangrijkste deel van den dag, namelijk het touwtrekken. Er werd een lange kabel gebracht en dwars over het grasveld gespannen. In 't midden bond men een zakdoek. Daarna werden er twee stokken in den grond geslagen, en daartusschen werd een kalkstreep getrokken op het gras. Toen werd de zakdoek juist boven de lijn geplaatst. De visschers, die wilden mededingen, werden in twee partijen verdeeld, elke partij nam een uiteinde van het touw in beslag, en op een gegeven sein begonnen zij te trekken. Het was een meten der krachten, de kant, die den zakdoek voorbij de twee stokken en over de lijn kon trekken, zou winnen.

Hoe duchtig trokken deze mannen! Alle krachten werden bijgezet! Toch verging het touw langen tijd geen duimbreed. Al hun kracht spanden de visschers dien dag in; ze lagen op den grond, om des te harder te kunnen trekken. Elke spier, elke zenuw, elke pees was gespannen, maar de twee partijen waren zoo wel tegen elkaar opgewassen, dat de kabel onbeweeglijk bleef, en het scheen nog onmogelijk te zeggen, welke kant het zou winnen.

Kleine Jan sloeg zijn vader vol spanning gade.

»Haalop, vader, haalop!« hoorde ik hem roepen, en ik geloof dat ik bijna even verheugd was als hij en Mieke, toen Maarten en de anderen aan zijnen kant plotseling eene machtige poging waagden, en de zakdoek over de lijn getrokken werd. Uitbundige toejuichingen volgden. Mieke klapte in de handen van verrukking en de kleine zoowel als de groote Jaap, schreeuwden hunne kelen heesch.

Het was waarlijk een belangwekkend schouwspel geweest, en ik had, zooals gij later zien zult, reden om het in herinnering te houden. Het avondconcert liep even goed af als de spelen en Maarten kwam 's avonds wel vermoeid, maar zeer voldaan over de wederwaardigheden van den dag, tehuis.

Ik genoot van alle tooneelen in de Baai van Runswick, maar ik geloof dat ik bijzonder getroffen werd door dat wat er den dag na de spelen gebeurde. Het gansche dorp was vroeg op de been en toen ik mij aankleedde, scheen het mij toe, dat alle visschers zich haastig naar de kust begaven. Het duurde niet lang voordat ik hen volgde, om te zien wat er voorviel. Beneden komende, zag ik dat zij bezig waren de booten van het strand te slepen, naar eene plaats waar zij beveiligd zouden zijn tegen de winterstormen. Het was een zwaar werk, maar iedereen hielp een handje mee. Een lange rij mannen en jongens namen het sterke kabeltouw op, dat aan de boot bevestigd was. Ook de vrouwen en oudere kinderen grepen het touw mee aan. Ik zelf kwam ook te hulp, en verscheidene gasten volgden mijn voorbeeld. Toen wij allen gerangschikt waren, was er een oogenblik rust, want Maarten, die het werk leidde, gaf bevel, niet te trekken voordat het sein gegeven werd. Toen

hieven de visschers gezamenlijk een kreet of »jodel« aan en zoodra die geëindigd was, gaven wij met vereende krachten een ruk. Daarna hielden wij op, om adem te scheppen, totdat er weer een jodel gehoord werd, gevolgd door een tweeden ruk en, daar dit telkens herhaald werd, was het aardig te zien hoe regelmatig de boot opschoof. Dwars door het mulle zand, de lage helling op, het oneffen grasveld over, bewoog zij zich langzaam maar zeker verder, totdat zij ten laatste hoog en droog stond, ver buiten het bereik van den hoogsten vloed en de hevigste stortzeeën. Zoo werden de booten, de een na de ander opgetrokken en wij waren mooi moe, toen ons werk ten einde was.

Ik denk dat het dienzelfden dag geweest moet zijn dat ik, terwijl ik zat te schilderen, nog eens weer de gebroken tonen hoorde van het instrument, dat mij reeds vroeger zoo verveeld had. Het was weder diezelfde melodie, dat liedje mijner moeder, en hoe het kwam weet ik niet, maar tegelijk met het geluid er van, kwam mij de herinnering aan den Zondagsdienst weer in de gedachte. »Ach, mijne moeder is aan den goeden kant van de lijn,« zeide ik tot mijzelf. »Maar haar zoon, waar staat hij?»

Ik wilde mij liever niet verder in dat onderwerp verdiepen; daarom sprong ik op van mijn veldstoel, ging onder den muur staan en riep: »Kleine Jaap! Kleine Jaap!»

De muziek hield dadelijk stil en het kind kwam naar buiten. Dat lieve, kleine, vroolijke ventje, wat hield ik reeds veel van hem!

»Ja, groote mijnheer Jaap,« zeide hij, terwijl hij naar mij toe ijde.

»Kom terwijl ik schilder eens een praatje met mij

houden, kleine baas,« zeide ik. »Wie maakt er thuis muziek ?«

»Ik,« antwoordde kleine Jaap.

»Jij, Japie ? Wel, jij bent een grappig kereltje om muziek te maken. Waar speel je op, en wie heeft het je geleerd ?«

»Niemand heeft het mij geleerd, mijnheer Jaap,« antwoordde hij, »ik heb het mezelf geleerd.«

»Je zelf ? Wel, hoe heb je dat gedaan ?« vroeg ik.

»Ik draaide het rond, rond en nog eens rond, en toen kwam de muziek vanzelf, en ik heb het mezelf geleerd.«

»Wat is het dan, Jaap ?« vroeg ik, »is het eene oude speeldoos ?«

»Neen het is een orgel : een draaiorgel.«

»Een draaiorgel ? Wel, hoe kom jij aan een draaiorgel ! Is het een kleintje om mee te spelen ?«

»Neen, het is een heel groot, zóó groot !« zeide hij en strekte zijne armpjes uit om mij den omvang te toonen.

»En wie heeft je dat wel gegeven ?« vroeg ik.

»Het is niet Jaap's eigen orgel,« zeide het kind.

»Van wien is het dan ?«

»Het is van vader, 't is vaders eigen orgel.«

Het scheen mij eene zeer zonderlinge bezitting toe voor een hulpprediker te Runswick, maar ik had toen geen lust om verdere vragen te doen.

's Middags echter riep mijn vriendje mij over den muur toe : »Groote mijnheer Jaap, kom eens hier ?«

»Waar moet ik komen, kleine man ?«

»Kom eens binnen, kijken naar vaders orgel, ik zal voor u spelen, mijnheer Jaap.«

»Wat zal vader zeggen als ik binnenkom ?«

»Vader is uit.«

»Wat zal moeder dan zeggen?«

»Moeder is ook uit.«

De gedachte, iemands huis binnen te treden tijdens diens afwezigheid, stond mij niet aan, maar er kwamen de roerendste smeekbeden van de overzijde van den muur. Telkens en telkens drong hij weer aan: »Toe, mijnheer Jaap, och toe als 't u blijft mijnheer Jaap, kom toch!« zoodat ik ten laatste, om het kind plezier te doen, mijn werk eenige oogenblikken verliet en de treden opging, die naar het hek van den tuin leidden. Dit tuintje was maar een klein lapje gronds, maar allerliefst aangelegd. In 't midden van een goed onderhouden grasveldje lag een rond bed met geraniums, leeuwebekken en lobelia's. Rondom het grasveld achter in den tuin was een rand van allerlei welriekende bloemen. Er waren asters en resedas, latyrus en windekkelken, heliotropes en fuchsias te vinden. Vóór mij lag het aardige huisje, met een dubbelen gevel en een rood pannendak en muren, die van onder tot boven met klimplanten begroeid waren. Klimop en jasmijn, klimrozen en wilde wingerd spanden samen om het kleine huisje mooi te maken.

»Wat heb jij een aardig huis, kleine Jaap,« zeide ik.

Hij hield mijne hand stevig vast, uit angst dat ik hem weer zou ontsnappen — en leidde mij in een gezellige vestibule, langs een of twee deuren door eene donkere gang en ten slotte in eene kamer achter in 't huis.

Deze kamer had een klein boogvenster, dat uitzicht gaf op de zee. De muren waren met boekenplanken bedekt, een schrijftafel stond bij 't raam en in den hoek bij den haard stond het zonderlinge voorwerp, dat ik was komen zien, een bijzonder verweerd, ouderwetsch draaiorgel.

Welk een wonderlijk meubel in eene studeerkamer ! Wat kon men daar voor nut van hebben ! Het was een meer dan wrak instrument, dat bijna in stukken viel van ouderdom. Het model was zoo ouderwetsch, dat ik mij niet herinner ooit een dergelijk gezien te hebben ; de zijde, die ongetwijfeld eens ter ver-

siering had gediend, was aan rafels gescheurd, en de oorspronkelijke kleur was niet meer te bepalen ; het hout was vermolmd en verbrokkeld, en de poot, waar het orgel eens op gerust had, kon het gewicht niet langer torsen.

»Laat mij eens hooren hoe je speelt, Jaap,« zeide ik.

Hij zette zich plechtstatig neer, om het handvat te draaien, maar ik merkte dat de helft der noten van de rol gebroken was, waardoor het verklaard werd, dat slechts fragmenten van elk wijsje gehoord werden, terwijl ook vele maten in hun geheel ontbraken. Jaap echter scheen zeer ingenomen met zijne opvoering, en stond er op, dat ik zou blijven tot hij alle vier de melodiën, die het arme oude ding vermeende te spelen, had ten-einde gebracht. Bij het begin van elk stuk kondigde hij den naam aan. Dit is: »Het lied van Marianne,« mijnheer, h e e l treurig. Daarna, toen dat uit was: dit is: »De oude garde,« h e e l oud.«

Toen draaide hij een heelen tijd het handvat in de rondte zonder dat er één toon werd gehoord, want het eerste deel van het volgende liedje was geheel verdwenen. »Ik kan den naam niet zeggen van dit, mijnheer Jaap,« legde hij mij uit, »Liesbeth noemt het zoo iets van Ma's reis.«

»O, de Marseillaise,« zeide ik lachend. »Best hoor, mijn ventje, dat ken ik.«

»Nu komt vaders lievelingslied, vader houdt er zooveel van. Luister: »Geen beter plek op aard, dan d' eigen haard, dan d' eigen haard.« Vindt u het mooi, mijnheer Jaap?»

»Ja, ik houd er ook heel veel van, Jaap,« zeide ik, »ik kende het al toen ik net zoo'n kleine baas was als jij nu.«

Terwijl hij het speelde, bracht het mij nog eens mijn moeders stem en woorden voor den geest. Ik had in jaren niet zooveel aan mijne moeder gedacht, als in dien tijd te Runswick. Zelfs het oude orgel bracht mij tot haar terug, want zij was altijd vriendelijk voor orgel-draaiers. Er kwam altijd een Italiaan met een orgel,

toen ik een kleine jongen was. Ik zie hem nog voor mij. Ik placht op hem te wachten voor het raam der kinderkamer en, zoodra hij in 't gezicht kwam, vloog ik naar beneden om aan moeder een stuiver te vragen en dan ging ik in den tuin en stond naast hem, terwijl hij speelde. Eens gaf mijne moeder mij op mijn verjaardag eene speeldoos, die den vorm had van een draaiorgel. Er was een band aan waarmee ik het om mijn hals kon hangen. Dit orgeltje nam ik met mij mee, en, staande naast den Italiaan, deed ik al zijne bewegingen na; ik hield dan mijn kleine orgel juist als hij zijn groote en speelde net zoolang aan zijne zijde, totdat hij wegging. Zóó heerlijk scheen het beroep van dien man mij toe, dat, toen mijn vader eens vroeg, wat ik worden wilde als ik groot was, ik zonder een oogenblik te aarzelen, antwoordde: »Natuurlijk orgeldraaijer, vader.«

Die heerlijke jongensjaren, hoelang schenen die geleden! Wat gaf het, ze in herinnering terug te roepen? Dat kon de moeder die ik verloren had, of den vader die mij had liefgehad, niet terug brengen — de gedachte aan hen maakte mij slechts treurig. Wat voor goed zal mijne vacantie mij doen, vroeg ik mijzelf af, indien ik haar doorbreng met tobben over geleden verdriet? Kom, ik moet al die soort van dingen vergeten, mij opvroolijken, en mijn opgewektheid terugkrijgen.

»Nu, kleine Jaap,« zeide ik, »groote Jaap moet terug naar zijn schilderij; je mag meekomen, en in de groote boot klimmen, dan kan ik zien hoe dat zou staan op den voorgrond.«

Hij zag er uit als zoo'n vroolijke kleine deugniet, tusschen de netten en het vischtuig, dat ik er zeker van was, dat mijn schilderij er op verbeteren zou, als ik ook hem er op zette en daarom kwam hij in 't vervolg elken

dag eenigen tijd, om uitgeschilderd te worden. Het was zulk een zoet ventje, hij verroerde geen vin, voordat ik klaar was en hij sprak nooit voordat ik hem had toegeproken. Ik zag nooit een liefalliger, of gehoorzamer kind. Met al zijn grapjes en in spijt van al zijne geestigheid, behoefde men maar één woord te zeggen om hem kalm te doen zijn. Niemand kon zich in zijn bijzijn vervelen en ik herwon gaandeweg mijne gewone vroolijkheid; 'k verloor de gedachten van onrust, die de preek op de kust in mij gewekt had en vergat de vragen, die de prediker ons had gedaan.

HOOFDSTUK VI.

HET TOUWTREKKEN.

Ik had mij vast voorgenomen den volgenden Zondag den dienst niet bij te wonen en toen er Zaterdagsmorgens weer een rose papiertje op mijn ezel neerdaalde, ving ik het vlug op en stopte het in mijn zak, zonder er zelfs een blik in te slaan om te zien wat het onderwerp zijn zou.

»Heeft u het, mijnheer Jaap?» zeide de kinderstem boven mijn hoofd.

»In orde, kleine man,« antwoordde ik; »het is veilig en wel geborgen.«

Ik maakte mijne plannen voor den Zondag met groote zorg. Ik bestelde een vroeg ontbijt, opdat ik naar Kettleness zou kunnen wandelen, een dorp aan de kust, dat

ongeveer twee uur van Runswick verwijderd en slechts bij eb te bereiken was; eens daar, aan den anderen kant der baai, zou ik geen al te groote haast maken om terug te keeren, maar zorgen, dat ik te laat in Runswick terug was voor den dienst op het strand. Indien Maarten en Mieke mij misten, zouden zij eenvoudig denken, dat ik de wandeling langer bevonden had, dan ik verwachtte.

Maar juist toen ik klaar stond om naar Kettleiness te gaan, brak er een hevige stortbui los.

»U zult in zulk weer toch niet weggaan, mijnheer?« vroeg Maarten bezorgd.

»O neen, natuurlijk niet,« antwoordde ik luchtig. Ik verbeelde mij, dat zijn gelaat meer ongerustheid toonde dan noodig was en ik vreesde, dat hij de ware reden van mijne morgenwandeling vermoedde.

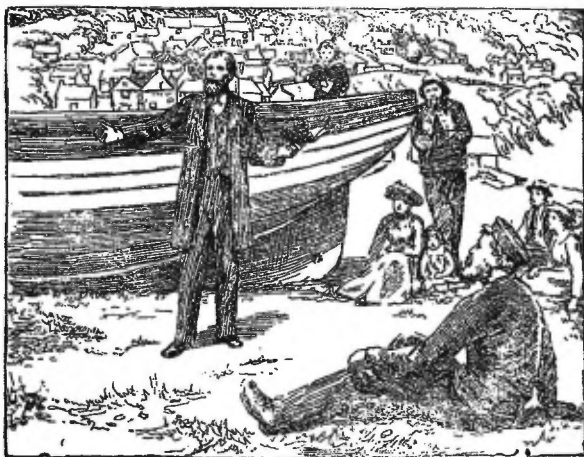
Er zat niets anders op dan te wachten tot de bui over was en toen begreep ik dat het onmogelijk zou zijn, naar Kettleiness te gaan, zonder dat het den schijn had, alsof ik met opzet den dienst vermeed.

De zon kwam door, de hemel was blauw, voordat het elf uur geslagen had en de visschers spreidden zeildoek over het strand voor de verzamelden om op te zitten; en ik werd — ik moet zeggen zeer tegen mijn zin, — naar de plaats geleid door kleinen Jaap.

»Nu, ik behoef daarom nog niet te luisteren,« zeide ik tot mijzelf, »ik zal een plan maken voor een nieuw schilderij en niemand hoeft te weten waar mijne gedachten zijn.«

Maar, ofschoon ik het tegendeel besloten had, was mijne aandacht, van het oogenblik af dat Jaap's vader begon te spreken, zoo geboeid, dat ik niet anders kon dan luisteren.

»Het Touwtrekken is heden ons onderwerp, lieve vrienden,« begon hij, »en een zeer passend onderwerp dunkt mij, na wat wij in de afgelopen week hebben bijgewoond op dit veld. Wij hebben gezien, nietwaar, een langdurig trekken, een krachtig trekken en een trekken van allen te zamen, toen gindsche zware visscherspink de hoogte opgeslept werd. Hoe flink kwam zij aan, welk een voortgang zat er in ! Met elken jodel

brachten wij haar verder van de zee. Wij hielpen allen mee ; visschers, vrouwen, badgasten, vrienden, allen staken de handen uit, allen trokken mee, en het werk, zwaar als het scheen, was spoedig volbracht. Waarom ? Omdat wij allen vereenigd waren, het was een langdurig trekken, een krachtig trekken, en een trekken van allen te zamen.

En laat mij nu nog eene gebeurtenis van deze afge-

loopen week in herinnering brengen. De plaats is dezelfde, onze groote weide, hetzelfde kabeltouw wordt gebruikt en degenen die trekken, zijn dezelfde mannen, wakkere, kloeke, door de zon verbrande visschers. Ja, gij trokt op uw hardst. Zoo mogelijk zettet ge nog meer kracht bij dan toen de boot gesleept werd en, hoe vreemd het ook schijnt, toch zonder eenig gevolg, het touw verschoof geen duimbreed. Wat trokt gij voort? Wat was het, dat voor zoo langen tijd de krachten van de sterksten onder u weerstond? De vracht, die gij niet kondet verwegen was geen zware boot, maar een lichte zakdoek.

»Waarom was er zulk een onderscheid? Waarom was de zakdoek moeilijker te verwegen dan de boot? Het antwoord op die vraag was te vinden aan den anderen kant van het veld. Daar stonden ook touwtrekkers dien dag, die met alle macht juist in de tegenovergestelde richting trokken. Het was geen trekken met vereenigde kracht, en daardoor had het in 't eerst geen gevolg en wij bleven toeschouwen, totdat ten laatste ééne zijde de sterkste bleek te zijn en de zakdoek zegevierend over de lijn getrokken werd.

»Heden, lieve vrienden, wensch ik tot u te spreken, van nog een ander touwtrekken. Weder is de plaats dezelfde, de Baai van Runswick en onze dorpsweide, maar de vracht is geen boot, geen zakdoek, de vracht is een m e n s c h e n z i e l. Het is uw ziel, mijn vriend, uw onsterfelijke ziel; gij zijt degene die getrokken wordt.

En wie trekken er? O, dat zijn er velen! Ik zelf heb mijne hand aan het touw. God alleen weet hoe hard ik trek, hoe ik al mijne kracht aanwend om u, mijn vriend, te trekken tot Christus. Maar, behalve de mijne, zijn er

nog andere handen aan het touw geslagen. Uw geweten trekt, uwe goede oude moeder trekt, uw kind trekt, uw geloovige makker trekt; elke preek die gij hoort, elke bijbellezing die gij bijwoont, elk gezang dat gij zingt, elk gebed in uw bijzijn geuit, elke ingeving van den Heiligen Geest, elk Goddelijk verlangen naar de betere dingen: elke storm, dien gij doorstaat, elk gevaar dat gij ontkomt, elke ziekte in uw gezin, elk sterfgeval onder uwe vrienden, elke bevrijding u geschonken, geeft u een ruk tot God, tot Christus, ten hemel.

»Toch, o mijn lieve vrienden, weet gij zóó zeker als gij weet dat gij daar zit, dat die trekkers tot Christus tevergeefs trekken. Gij weet dat gij nog nooit, nooit de grenslijn hebt overschreden, die de verlostten van de verlorenen scheidt. En waarom niet? Waarom, ach, waarom zijt gij zoo moeilijk te verwegen?

»O, vriend, vraagt gij waarom? Ik ben er zeker van, dat gij de reden kent. Is het niet, omdat er nog andere handen geslagen zijn aan den kabel, andere trekkers, die in een juist tegenovergestelde richting werken? Want Satan heeft vele bondgenooten, vele dienaren en hij zendt een groot leger uit, om de zielen tot zich te trekken. Elke wereldsche vriend, elke wensch van uwe slechte natuur, elke verleiding, elk verlangen naar weelde en genot, elke zondige gedachte, geeft u een ruk, een ruk naar den verkeerden kant, weg van de veilige haven, weg van Christus, weg van God, weg van den hemel, weg van het heerlijk Vaderhuis. En waarheen? Ach, lieve vriend, waarheen? Wat zijn de diepten, de peillooze diepten, waarheen gij getrokken wordt?»

Hij zeide nog veel meer, maar ik hoorde het niet. De vraag scheen in mijne ziel gebrand te zijn met

gloeiend ijzer. Wat zijn de diepten, de peillooze diepten, waarheen gij getrokken wordt?

Ik kon het niet afschudden. Ik wilde het veld wel verlaten, maar Japie had mij vlak bij de boot gebracht, waarin het koor stond, en er was geen uitweg. Ik moest wachten tot het uit was, het zou gauw gedaan zijn, zeide ik bij mijzelf.

De dienst eindigde met een gezang. Weer zulk een vreemde, woeste melodie, dacht ik — ik was niet van plan mee te zingen. Maar toen Jaap zag, dat ik mijn boek niet opende, leunde hij over den rand der boot, en gaf mijn hoofd een duw met zijn gezangboek. »Zingen, groote mijnheer Jaap, zingen,« zeide hij hardop, en tot mijne schande moest ik de bladzijde nog opzoeken en beginnen. Ik kan mij het eerste vers van dat gezang, ja zelfs de melodie er van nog herinneren.

Ik was hartelijk blij, toen de dienst geëindigd was en ik zocht haastig de kust op, om te trachten de preek uit mijne gedachten te wandelen. Maar het lukte mij niet zoo goed als den vorigen Zondag. Die vraag achtervolgde mij, zelfs de golven schenen haar te herhalen. Van dat standpunt had ik mijn gedrag nog nooit beschouwd. Ik stemde bereidwillig toe, dat ik niet godsdienstig was, dat ik een vroolijk, gemakkelijk leventje leidde, dat mijne Zondagen werden doorgebracht in bed, of met het lezen van den een of anderen roman, met roeien of met eene dergelijke vermakelijkheid. Ik was er wel van overtuigd, dat ik die dingen met een ander oog bekeek, dan mijne moeder gedaan had en zelfs had ik mij wel eens afgevraagd, of, indien zij mij gespaard was gebleven, ik een beter man zou zijn geweest, dan ik wist dat ik nu was. Maar wat betreft het voelen van eenigen werkelijken schrik of angst met het oog op mijn

toestand, — zulk een gedachte was zelfs geen oogenblik in mij opgekomen.

Toch was er, zoo deze man gelijk had, werkelijk gevaar in mijn toestand. Ik bleef niet standvastig zooals ik gedacht had, maar ik werd door onzichtbare krachten naar iets ergers getrokken, naar de afgronden, de verschrikkelijke afgronden, waarvan hij gesproken had.

Bij tijden wenschte ik wel, nooit in Runswick gekomen te zijn waar ik zoo verontrust werd; op andere oogenblikken vroeg ik mij af, of ik niet met opzet daar gebracht was om die woorden te hooren.

Ik keerde naar huis terug om mijn maaltijd te gebruiken, maar kon er, tot Mieke's verdriet, niet van genieten. De regen viel den ganschen middag bij stroomen neer en, terwijl ik boven op mijn bed lag, hoorde ik Mieke vatenwasschen en onderwijl het gezang zingen, dat wij bij de godsdienstoefening gezongen hadden.

»Kom over de lijn tot mij.«

Er scheen geen kans te zijn de woorden te vergeten, die mij zoo verontrust hadden.

Dien nacht had ik een wonderlijken droom. Ik verbeeldde mij weer te zijn op de dorpsweide. Het was een onstuimige, stormachtige nacht, de wind loeide en de regen viel bij stroomen neer; toch kon ik door de duisternis heen, opeengehoopte gestalten op het veld onderscheiden. In mijn droom was ik nieuwsgierig om te zien wat er voorviel. Ik bemerkte dat het touwtrekken was, dat midden in den nacht plaats had. Aan den kant, het meest van de zee verwijderd, zag ik licht door de duisternis heenbreken. Ik zag een reusachtig kabeltouw en langzamerhand begon ik degenen die trokken te onderscheiden. Ik wandelde naar den kant, van waar het licht kwam en daar zag ik een aantal heilige reine

engelen met de handen aan het touw, en onder hen merkte ik heel duidelijk mijne moeder op.

Zij scheen uit alle macht te trekken en op haar lief gelaat lag zulk een ernstige, smeekende uitdrukking, dat het mij door de ziel sneed haar aan te zien. Dichtbij haar zag ik den predikant, Jaap's vader, staan, en achter hem ook Maarten. Zij waren allen verdiept in hun werk en letten niet op mij, daarom wandelde ik naar den anderen kant van het veld, den kant het dichtst bij de zee, om te zien wie daar waren. Het was heel duister aan dat einde van den kabel, maar flauw kon ik toch grijnzende gezichten en zwarte, onbeschrijfelijke gestalten onderscheiden. Die aan dezen kant schenen het veel gemakkelijker te hebben, meende ik, want de vracht, wat het ook wezen mocht, werd langzaam maar zeker naar de zee getrokken, en ziet, zij naderden een afgrijselijke plek, waar machtige klippen uitstaken boven de kust en zij vlak bij een gapenden afgrond waren.

»Wat sleept gij voort?« riep ik hun toe.

En duizenden stemmen schenen te antwoorden:

»Een ziel, een menschenziel!«

Verder toeschouwende, zag ik, dat de afgrond bijna bereikt was, en dat degenen die trokken, zoowel als de vracht die zij voortsleepten, op het punt stonden naar beneden geslingerd te worden.

Plotseling vloog het mij door de gedachte, dat het mijne ziel was, waarom zij vochten, ik hoorde degenen, die aan de andere zijde trokken, een kreet slaken, en het scheen mij toe, dat allen te zamen die vreeselijke vraag uitriepen: wat zijn de diepten, de peillooze diepten, waarheen gij getrokken wordt? En in den lichtstroom zag ik het gelaat mijner moeder, waarop diepe zielesmart te lezen stond, toen plotseling de lijn

brak en zij die aan den anderen kant trokken, met donderend geraas naar beneden stortten en mijn ziel meesleurden.

Ontzet werd ik wakker, en gaf zulk een luiden gii, dat Maarten de kamer binnenstooft om te zien wat er aan de hand was.

»Niets, Maarten,« zeide ik. »Ik droomde slechts; ik dacht dat ik in een afgrond viel.«

»Goddank zijt gij veilig en wel hier, mijnheer,« zeide hij, »zal ik het raam een beetje open zetten? Misschien is de kamer wat benauwd.«

»Dank je, Maarten,« antwoordde ik; »nu zal ik weer in orde zijn. Het spijt mij, je wakker gemaakt te hebben.«

»Dat heeft u niet gedaan, mijnheer, ik en Mieke zijn den heelen nacht op geweest bij den kleinen jongen. Hij is toch zoo wonderlijk, mijnheer, brandend heet, en toch beeft en rilt hij en klemt hij zich aan zijn vader; daarom heb ik een uurtje met hem in de kamer heen en weer geloopen — toen hoorde ik u gillen, en Mieke zei: »Ga eens gauw kijken wat hem deert.« Dus u heeft me niet gestoord, mijnheer, in 't geheel niet.«

Hij verliet mij, en ik trachtte weer in te slapen, maar ik kon den slaap niet vatten. Ik hoorde Maarten in het aangrenzend vertrek; ik hoorde kleinen Jan's verdrietig schreien; ik hoorde den regen tegen het raam kletteren en den wind om het huis gieren, ik hoorde Miekes hangklok de uren én halve uren slaan van dien eindeloozen nacht; maar, door alles heen, en boven alles uit hoorde ik de vraag van den prediker:

»Wat zijn de diepten, de peillooze diepten, waarheen gij getrokken wordt?«

Het was mij onmogelijk de oogen weder te sluiten, daarom trok ik het gordijn op en keek in de morgen-

schemering naar den onmeedoogenden regen, en verlangde naar den dag. De voetstappen in de andere kamer verstomden bij het naderen van den dag, en daaruit maakte ik op, dat het afgematte kind eindelijk in slaap gevallen was. Ik wilde wel dat ik ook kon slapen. Ik dacht er over na, hoe mijne moeder, toen ik klein was, ook zoo, gedurende lange vermoeiende nachten, met mij op en neer geloopt zou hebben. Ik vroeg mij af, hoe zij zich gevoeld zou hebben en hoe zij het zou hebben gedragen, als zij geweten had, dat het kind in hare armen zou opgroeien tot een man, levend voor deze wereld en niet voor den Christus, dien zij liefhad. Ik was nieuwsgierig of zij het nu wel wist, in het verre land waar zij woonde bij God.

Ik geloof, dat ik toen nog wat gesluimerd heb, want plotseling werd ik gewekt door Mieke's vroolijke stem, vroolijk in spijt van haren slechten nacht: —

»Hier is een kopje thee, mijnheer, dat zal u goed doen. U heeft niet al te best geslapen, zegt Maarten. Ik zal het bij uwe deur neerzetten.«

Ik sprong uit bed, bracht het binnen en dronk het op voor ik mij aankleedde.

»Dat is echt iets voor een Yorkshiresche vrouw,« dacht ik. »Mijne moeder kwam ook uit Yorkshire.«

»Ik geloof dat ik vannacht een nachtmerrie gehad heb, Mieke,« zeide ik onder het ontbijt. Spoedig begon ik alles in orde te maken voor mijn ochtendwerk.

HOOFDSTUK VII.

OVER DE LIJN.

Ik was den volgenden morgen vroeg aan den arbeid, want de zon scheen helder en de hemel was donkerblauw. Mijn portret van kleinen Jaap, zittende in de boot, beloofde veel voldoening te geven. Terwijl ik zoo hard aan het werk was, hoorde ik eene stem achter mij zeggen :

»Ik had nooit gedacht dat mijn kleine jongen eens afgebeeld zou staan in de Koninklijke Academie !«

Het was de stem van Jaap's vader — de stem die mij zoo diep geroerd had, die mij slechts één dag geleden had doen sidderen. Zelfs terwijl hij sprak, voelde ik lust, weg te loopen uit angst dat hij mij weer die verschrikkelijke vraag zou doen, die geen oogenblik uit mijne gedachten geweest was. Ik praatte met hem over mijn schilderij en hij antwoordde vriendelijk en welwillend, maar toch hoorde ik door alles heen en boven alles uit, de woorden die mij in de ziel gegrift stonden: »Wat zijn de diepten, de peillooze diepten, waarheen gij getrokken wordt ?«

»Ik hoop dat mijne kinderen u niet tot last zijn,« zeide hij.

»O neen,« antwoordde ik, »ik heb ze graag hier, en Jaap en ik zijn groote vrienden. Weet u,« ging ik voort, »dat hij mij verleden keer meenam naar uwe studeerkamer ? Ik ben bang dat het erg vrijpostig was ; maar

de kleine man wou van geen weigering hooren — hij wilde mij het oude draaiorgel laten zien.«

»Wat, mijn dierbaar oud orgel?« antwoordde hij. »Ja, Jaap houdt er bijna evenveel van als zijn vader.«

»Zijn vader?« herhaalde ik. Want het scheen mij vreemd toe, dat een man van zijn jaren iets voelen kon voor een ding, dat in mijn oog niet veel meer was dan een gebroken stuk speelgoed.

»Dat orgel heeft eene geschiedenis,« zeide hij, toen hij mijne verbazing bemerkte; »zoo gij de geschiedenis kendet, zoudt gij er u niet over verwonderen, dat het mij lief is. Alles wat ik in deze wereld ben, alles wat ik in de toekomstige wereld hoop te zijn, dank ik aan dat arme, oude orgel. Indien gij tijd hebt om te luisteren, zoudt ge misschien de geschiedenis van het orgel wel eens willen hooren?«

»Gaarne,« zeide ik, »hoe eerder hoe liever.«

»Kom dan bij ons het avondeten gebruiken. Nellie zal het heel prettig vinden u te zien, de kinderen zijn dan in bed en we zullen overvloed van tijd hebben om verhalen te vertellen.«

Ik nam zijne uitnoodiging dankbaar aan, want de avonden, — September was reeds aangebroken, — begonnen al donker te worden en soms wist ik geen weg met mijn tijd. Ik geloof dat Mieke er niet rouwig om was dat ik uitging, want Maarten was met de boot uit, en kleine Jan was zoo koortsig en onrustig, dat zij hem geen oogenblik alleen kon laten.

Het buitenhuisje zag er zeer vroolijk en liefelijk uit, toen ik aankwam, en ik werd allervriendelijkst verwelkomd. Een klein vuur brandde in den haard, want de avonden werden reeds kil. Voor het boograam hingen neteldoeksche gordijnen met amberkleurig lint opge-

bonden; de muren waren versierd met photographieën in eikenhouten lijsten, de tafel was bedekt met een sneeuw wit tafellaken en een lekker maal was met den besten smaak en veel zorg opgediend, terwijl in het midden eene groote porceleinen vaas pronkte, waarin de bladeren van de klimplanten, die het huis bedekten, geschikt waren, hier en daar afgewisseld door andere mooie bladeren en gele brem. Jaap's moeder was zonder twijfel eene vrouw van smaak. Zij had een kalm, lief gezicht, met iets treurigs als het in rust was, maar zij had Jaap's oogen en Jaap's vroolijken glimlach, die haar gezicht verlichtte, evenals een schitterende zonnestraal plotseling eene donkere vallei in een zee van licht kan veranderen.

Ik genoot bijzonder van het gezelschap, zoowel van dat van mijnheer Christoffel als van zijne vrouw; en, terwijl we rondom de tafel zaten en gezellig gedurende den maaltijd praatten, verliet mij elk gevoel van bedruktheid en hoorde ik niet langer de woorden van die vraag, die mij den geheelen dag niet met rust hadden gelaten. Hij roerde het onderwerp, waarvoor ik gekomen was, niet aan gedurende den maaltijd. Wij praatten over de Baai van Runswick en hare omgeving, over de visschers en hun gevaarvol leven, verder over de kinderen, over mijn schilderij, over mijn hoop met het oog op de Koninklijke Academie, en over vele andere belangrijke onderwerpen.

Toen werd de tafel afgenomen, en schaarden wij ons om den haard. Ik had juist tot hem gezegd: »En nu uw verhaal,« toen mijn oog, terwijl ik ging zitten, viel op eene photographie, die in een lijst dicht bij den schoorsteen hing. Ik sprong van mijn stoel op en keek er naar. Ik kon mij niet vergissen. Ik was er zeker van,

dat ik elken gelaatstrek kende, elke plooi van het kleed, elk geringste onderdeel van gezicht en figuur. Het was hetzelfde portret, dat tegenover mijn bed in mijn Londensche kamer hing.

»Hoe ter wereld komt gij hieraan?« riep ik uit. »Dat is het portret van mijne moeder!«

Ik geloof, dat ik mij nooit meer zoo verschrikt gevoeld heb, als op dat oogenblik. Na al de gedachten van gisteren, na mijn droom van den vorigen nacht, na alle herinneringen aan mijn moeders woorden en gebeden voor mij — na dit alles hare lieve oogen op mij gericht te zien, van den muur van het huis van dezen onbekenden man, in dit verwijderd, van de wereld afgezonderd plekje, — het maakte mij bijna angstig. Ik dacht er in het eerst niet aan, dat mijn gastheer bijna evenzeer geschrokken was als ik.

»Uwe moeder!« herhaalde hij, »uwe moeder? onmogelijk!« Woudt gij mij vertellen,« zeide hij, zijne hand op mijn arm leggend, »dat uw naam Villiers is?«

»Zeker, die is zoo,« zeide ik, »Jacob Villiers.«

»Nellie, Nellie!« riep hij, want zij was naar boven gegaan, met de kinderen, »kom eens gauw beneden. Wie denkt ge dat dit is? Dat raadt ge nooit! Het is Jacob Villiers, de kleine Jaap, dien gij en ik vroeger zoo goed gekend hebben. Wel, weet ge,« zeide hij, »onze eigen kleine Jaap is naar u genoemd. Dat is hij waarlijk. Wat hebben wij in lang niet van u gehoord! Niet meer, sinds uwe lieve moeder stierf.«

Ik was in 't eerst te verwonderd om hem iets te kunnen vragen, en hij was te verheugd om uit te leggen waar en hoe hij mij gekend had, maar na eenigen tijd, toen wij weer tot ons zelve gekomen waren, trokken wij onze stoelen bij den haard, en begon hij zijn verhaal.

»Ik was eens een arm, dakloos kind,« zeide hij, »een zwerveling, en er was niemand die mij liefhad of voor mij zorgde. Maar ik sloot vriendschap met een ouden man, die op een zolderkamertje woonde en die een draaiorgel bezat.«

»Dat draaiorgel?« vroeg ik.

»Datzelfde,« zeide hij, »en hij had het lief alsof het zijn kind was. Toen hij te ziek was om er zelf mee uit te gaan, deed ik het voor hem en zoo kwam het dat ik het eerst uwe moeder ontmoette.«

»Was zij toen reeds getrouwd?« vroeg ik.

»Neen,« zeide hij met een glimlach, »zij was een heel klein meisje, zoowat van den leeftijd van onze Liesbeth. Zij placht hard naar het raam van de kinderkamer te loopen, zoodra zij mij hoorde beginnen. Eens liet ik haar het orgel draaien, en zij zeide, dat zij alle wijsjes mooi vond, maar zij hield het meest van »De eigen haard.«

»Deed ze?« zeide ik. »Ja, ik heb het haar dikwijls hooren zingen. Zij zong mij er mede in slaap.«

»Terwijl ik dat speelde,« ging hij voort, »sprak zij tot mij van het Tehuis, het liefelijk Tehuis daar boven; kind als zij was, wist zij den weg naar dat Tehuis en spoedig bemerkte zij, dat ik daar niets van wist. »Je kunt niet naar den hemel gaan, als je Jezus niet liefhebt, orgeljongen,« zeide zij, en de tranen welden op in hare lieve oogen, terwijl zij dit zeide.

»Ik kon die woorden niet vergeten en ik was besloten den weg te vinden naar het Tehuis, waar zij van sprak.

»Mijn oude meester lag op sterven, hij kon nog maar eene maand leven, en om zijnentwil moest ik spoedig den weg om gered te worden, leeren kennen. Ik woonde eene prediking bij en leerde eerst, dat geen zondaar

ooit de poorten der Hemelstad kon binnengaan. Maar ik leerde nog meer. Ik leerde dat het Bloed van Jezus Christus, den Zoon van God, ons van alle zonden reinigt.

»Uwe moeder leerde mij eens, toen ik haar opzocht, een gebed. Dat gebed heb ik sinds dien dag, 's morgens en 's avonds altijd gedaan. Zij gaf mij een bundeltje sneeuwkllokjes, opgebonden met donkergroene bladeren en zij leerde mij zeggen terwijl ik daarnaar keek: 'Wasch mij en ik zal witter zijn dan sneeuw.«

Hij hield hierna eenige oogenblikken op en staarde in het vuur; de herinnering aan de dagen van vroeger deed hem aan.

»Ga als 't u blijft voort,« zeide ik, want ik brandde van verlangen om meer te hooren.

»Daarna kwam zij naar mijn zolderkamertje met hare moeder; zij kwamen zien naar mijn ouden meester en zij was blij dat zij de sneeuwkllokjes zag staan. Dien dag vertelde zij mij, dat ik er zeker van kon zijn, dat ik naar het Tehuis, het lieflijk Vaderhuis zou gaan, als ik haar gebed maar dikwijls herhaalde.«

»Spoedig daarna stierf mijn oude meester en denzelfden dag dat ik hem naar zijn graf volgde, zag ik mijn arme kleine vriendin, uwe moeder, Jaap, in een begrafenisstoet hare moeder naar dezelfde plaats brengen. Kort daarop ging zij op reis, maar zij vergat den armen orgeljongen niet. Zij vertelde alles van mij aan haren vader, deze zond geld voor mijne opvoeding en liet mij opleiden tot hulpprediker om te werken in het oosten van Londen, onder dezelfde menschen waaronder ik geleefd had. Alles wat ik nu ben, heb ik te danken aan uwen grootvader.

»Ik ontmoette uwe moeder in vele jaren niet, niet

voordat zij trouwde met den predikant, in wiens wijk ik arbeidde.

»Het is vreemd, nietwaar, dat wij elkander eens ontmoetten in mijn zolderkamertje, hetzelfde kamertje waar mijn arme oude meester gestorven was. Zij was daar gekomen om eene zieke vrouw te bezoeken en, toen ik binnenkwam, las zij uit hetzelfde Testament, waaruit hare moeder voor vijftien jaar mijn ouden meester had voorgelezen.

»Spoedig daarna trouwden wij, Nellie en ik, en het was uwe lieve moeder die ons huisje vroolijk en gezellig voor ons maakte en die daar was om er ons welkom in te heeten. Wat hielden wij toen veel van haar, wat doen wij dat nog !

»Toen gij nog een klein kind waart, bracht ze u dikwijls mee als ze ons bezocht en Nellie zeide meermalen, dat ge het liefste, aardigste kind waart, dat zij ooit gekend had.«

»Ik herinner het mij niet,« zeide ik.

»Nee, gij waart te jong om het u te herinneren ; ge waart slechts drie jaar toen uw vader Londen verwisselde voor eene plattelandsgemeente. Spoedig daarna kwam het bericht van zijn dood, en slechts een korten tijd later hoorden wij, dat uwe moeder ook was heengegaan. Het was een droeve dag, toen dat bericht kwam.

»Dikwijls verlangden wij er naar, iets van u te hooren ; wij wisten dat gij bij eene tante waart gaan wonen, maar haar naam kenden wij niet eens. Wij trachtten meer te ontdekken, maar wij kenden niemand in de plaats waar gij woondet en wij hoorden nooit wat er van u geworden was.«

»Hoe vreemd, dat ik hier gebracht moest worden om u te ontmoeten.«

»Neen, niet vreemd,« zeide hij eerbiedig; »het is Gods hand.«

En toen — ik kon het niet helpen — verborg ik, leunende tegen den schoorsteenmantel, mijn gezicht in mijn arm, en barstte als een kind in snikken uit.

Eenige minuten lang sprak hij niet, en toen legde hij zijn hand op mijn schouder, teer als eene moeder, en zeide: »Wat is er, Jaap? Heeft het praten over je moeder je zoo overstuur gemaakt?«

»Neen,« zeide ik, »dat is het niet. — Ik vind het heerlijk, om over haar te praten en alles omtrent haar te hooren — alles wat zij zeide is mij dierbaar ; dat is het niet.«

»Wat dan ?« zeide hij, »wat doet je verdriet, Jaap ?«

»Het is de gedachte, dat ik haar nooit terug zal zien,« zeide ik ; »ik weet dat ik dit niet zal. Zij ging den éénen kant op, en ik ga den anderen.«

»Waarom niet omgekeerd en haar gevolgd, Jaap ?« zeide hij aanmoedigend.

»O, dat kan niet,« zeide ik ; »dat geeft niets — ik kan niet terugkeeren. Er zijn te veel handen aan het verkeerde einde van het touw. Ik heb mij, van het oogenblik af dat ik er u over hoorde spreken, ellendig gevoeld. Ik kon vannacht niet slapen, doordat ik er steeds aan denken moest. »Wat zijn de diepten, de peillooze diepten, waarheen gij getrokken wordt ?« die woorden hebben mij nacht noch dag verlaten, sinds gij ze uittet. Ik heb getracht ze af te schudden, maar ik kan niet.«

»Tracht niet ze af te schudden,« zeide hij. »O, Jaap, tracht niet dat te doen, want het is de stem van Gods Heiligen Geest. Maar luister hedenavond naar Hem die u roept. Kom over de lijn — het is slechts één stap — kom over de lijn, tot Mij !«

»Ik wilde dat ik het kon,« zeide ik.

»Ge kunt het, en ge moet het, Jaap,« zeide hij op stelligen toon, »voordat ge deze kamer verlaat.«

»Voordat ik deze kamer verlaat ?«

»Ja, op ditzelfde oogenblik,« zeide hij.

»Maar hoe kan ik dat doen ? Ik weet niet hoe ik moet oversteken,« zeide ik.

»Ge zijt geen doode, ziellooze vracht aan den kabel, zooals eene boot of een zakdoek ; ge hebt een eigen

wil, en het staat aan u om te beslissen naar welken kant gij getrokken wilt worden, naar God, naar Christus, naar den hemel, of naar de vreeselijke diepten, waarvan ik sprak. God trekt u nu zeer sterk, maar Hij dwingt nooit iemand tegen zijn wil. Hij legt in uwe handen de macht, om te beslissen aan welke zijde der lijn gij staan wilt. Welke zal het zijn, Jaap?»

»Wel,« zeide ik, »ik zal er over nadenken.«

»Dat hebben zoovelen gezegd en hun verlangen om de lijn te overschrijden is bekoeld — en zij zijn verloren gegaan.«

»Ik zal nog eens bij u komen, om met u te praten; — wat later in de week, als we dat kunnen schikken.«

»Dat zeide Felix ook; »als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen,« maar Felix deed het nooit, hij overschreed de lijn nooit, maar werd in den peilloozen afgrond getrokken.«

»Nu, laten we dan zeggen, morgen. Nu is het laat en gij zijt moe, dat weet ik en —.«

»God zegt h e d e n,« zeide hij. »Heden zoo gij zijne stemme hoort, verhardt uw harte niet; zie, nu is het de welaangename tijd, zie, nu is het de dag der zaligheid.«

»Zeg mij hoe ik kan komen,« zeide ik.

»Kom over de lijn tot Mij. Dat sluit alles in,« antwoordde hij. »De Heer roept u en gij hebt niet ver te gaan. Het is slechts ééne schrede. Hij staat in deze kamer vlak naast u. Hij strekt zijne armen naar u uit. Hij dwingt u niet. Hij noodzaakt u niet, voorwaarts te gaan. Hij roept en Hij wacht om u te ontvangen. Jaap, wilt gij komen?»

»Ja, ik wil,« zeide ik ernstig — »ik wil komen.«

Wij knielden samen neer. Ik kan mij nu de woorden

die hij sprak, niet herinneren, maar zeker is het, dat ik denk aan dien avond, altijd wanneer ik in de Evangelien de woorden in het eerste hoofdstuk van Johannes lees: »en hij leidde hem tot Jezus.« Ik geloof dat Petrus en Andreas den Heer Jezus niet dichter bij zich voelden, in het schip aan deze zijde van de Jordaan, dan wij Zijn bijzijn voelden in die kleine kamer aan de Baai van Runswick.

Ik weet dat Hij daar was en ik weet nog iets meer — ik weet dat ik tot Hem kwam. En ik weet, dat ik dien nacht, voordat wij van onze knieën herrezen, de lijn overschreden had en ik in 't vervolg in staat was, mijn plaats in te nemen onder de blijde, dankbare menschen, die deemoedig en toch vol vertrouwen kunnen zeggen: »Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven.«

HOOFDSTUK VIII.

EEN STORMNACHT.

Het was laat toen ik weer naar mijn kamer terugging, en ik liep als in een droom. Mieke opende de deur en scheen in zorg over het kind. Kleine Jan had klaarblijkelijk pijn, want ik hoorde hem kreunen toen ik naar boven ging.

»Je moest er een dokter bij halen, Mieke,« zeide ik.

»Dat zegt Maarten ook, mijnheer, wij zullen morgenochtend om hem sturen, als het niet beter wordt.«

Ik sliep kalm en vredig en ontwaakte met het gevoel, dat ik een gansch nieuw leven begon. Ik was geheel veranderd. Ik stond aan den Hemelschen kant van de lijn en had mijne plaats ingenomen onder de dienaren van Christus. Ik had mij nog nooit zoo gelukkig gevoeld.

Maarten was reeds naar den dokter gegaan, voordat ik dien morgen beneden was. Kleine Jan was wat beter, zeide Mieke, maar toch nog erg koortsig en wilde niets eten. Zij bracht hem in een omslagdoek gewikkeld beneden, voordat ik naar mijn arbeid ging en ik vond dat hij er erg ziek uitzag, maar dat wilde ik niet uitspreken.

Maarten kwam juist op dat oogenblik binnen en het kind strekte zijne armpjes uit naar zijn vader, die bij het vuur ging zitten en hem op zijn knie nam. Toen ik thuis kwam voor het middagmaal, zat hij daar nog.

»Is de dokter er geweest?« vroeg ik.

»Neen mijnheer, hij was uit toen ik hem van morgen opzocht. Men zeide dat hij naar een heel ernstig geval was gegaan drie uren hier vandaan, maar ik liet eene boodschap achter. Ik hoop dat hij komt voordat ik van avond wegga. Ik zou dan geruster zijn.«

De avond kwam en Maarten's maats floten hem van het strand, maar de dokter was niet verschenen. De jongen lag nog in de armen van zijn vader, die de keuken op en neer liep om hem te sussen.

»Het valt zwaar hem te verlaten, mijnheer,« zeide hij, toen hij het fluiten hoorde, »maar hij lijkt van middag een beetje beter, geloof ik; hij heeft niet zoo gekreund, is 't wel, Mieke?«

Maar ik zag tranen in zijne oogen, toen hij den jongen aan zijne moeder teruggaf.

»Ik zal met je naar het strand loopen, Maarten,« zeide

ik, want ik zag dat de arme man erg mistroostig was.

»Dank u vriendelijk, mijnheer,« antwoordde hij. Ik stond op het strand, terwijl de netten en ander visch-tuig in de boot gebracht werden en daarna zeide Maarten met een zachte stem :

»Het is een rust, te weten dat u van nacht dicht bij mijne arme vrouw zult zijn, mijnheer. Het snijdt mij door het hart, haar te verlaten; indien er iets gebeuren mocht met kleinen Jan, wat moesten ik en mijne vrouw dan doen! Maar de Heer weet het — Hij weet het,« herhaalde hij en veegde een traan weg, die op mijne hand viel, toen hij die greep.

Ik ging terug naar Maartens huis en vond er den dokter. Hij zeide dat het influenza en longontsteking was, en de jongen moest in ééne kamer gehouden worden. Hij was een zeer gesloten man en, of hij het een ernstig geval vond al dan niet, kon ik niet ontdekken.

Ik besloot, dien nacht niet naar bed te gaan, maar in mijne kamer op te blijven, voor het geval dat ik noodig mocht zijn. Ik was waarlijk blijde, een rustigen tijd te hebben voor overdenking en gebed.

Ik schaam mij te moeten bekennen, dat ik geen Bijbel meegebracht had naar de Baai van Runswick. Ik had in geen jaren een Bijbel geopend. Maar toen alles rustig was in huis, sloop ik zacht naar beneden, en haalde Maartens Bijbel van de eikenhouten kast in de benedenkamer. Welk een versleten, wel gelezen Bijbel! Ik was benieuwd of de Bijbel mijner moeder ook zóó doorlezen zou geweest zijn. Daar stond zijn naam op het titelblad »Jan Maarten van zijnen liefhebbenden vader.« Klaarblijkelijk was het boek hem gegeven toen hij een jongen was. Onder den naam stond deze tekst geschreven: »Ontdek mijne oogen, dat ik aanschouwe de won-

deren van uwe wet !« Ik zeide dit korte gebed, voordat ik begon te lezen en sinds dien keer heb ik het altijd herhaald, als ik mijnen Bijbel opende.

Ongeveer te middernacht werd het weder zeer stormachtig. Hevige rukwinden kwamen opzetten, en het duurde niet lang, of de golven werden opgezweept en de zee raasde oorverdoovend. Nooit hoorde ik zulke windvlagen. Zij gilden en kreunden, elk raam rammelde en soms was het alsof de hut in haar geheel zou worden opgenomen.

»Wat zullen zij een weer hebben op zee !« dacht ik bij mijzelf.

Ik ging naar het raam en na mijne kaars uitgeblazen te hebben, trachtte ik door de duisternis heen naar buiten te zien ; maar ik kon hoegenaamd niets onderscheiden, zoo zwart was de lucht en zoo hevig viel de regen.

Het moet zoowat één uur geweest zijn, toen ik stappen op de trap hoorde. Ik opende mijne deur en trad naar voren. Het was Mieke.

»Hoe is het met hem, Mieke ?« vroeg ik.

»Heel naar, mijnheer, heel naar,« zeide zij. »Hij kent mij niet meer en wil niets gebruiken ; en o, mijnheer, hoort u den wind wel ?«

Hoe zou men hem bij mogelijkheid niet hooren ? Elk oogenblik woedde hij heftiger en het huis scheen te schudden van den storm.

»Laat mij je helpen, Mieke,« zeide ik, »laat mij met je bij het bedje van kleinen Jan zitten.«

»Wel, mijnheer, zoudt u misschien even eenige oogenblikken bij hem willen blijven, terwijl ik Betje Groen haal ?« zeide zij. »Ik heb een gevoel als durfde ik niet langer alleen blijven, ik word zoo zenuwachtig en kleine

Jan praat zoo vreemd, mijnheer, en de wind huilt zoo vreeselijk en zijn vader is op zee!« en Mieke barstte in tranen uit.

»Mieke,« zeide ik, »God is zoowel op zee, als aan land. Ga Betje halen, dan zal ik bij het kind gaan zitten.«

Zij ging naar beneden en opende de deur; de wind woei het huis binnen en de trap op, en ik moest de deur der slaapkamer haastig sluiten om hem buiten te houden. Toen hoorde ik Mieke trekken en rukken aan de voordeur en tevergeefs trachten haar te sluiten en ik moest naar beneden gaan om haar te helpen. Zij bleef verscheiden minuten weg, want het kostte moeite hare buurvrouw te wekken en ik zat naast het bewustelooze kind. Hij sprak den ganschen tijd, maar ik kon slechts weinig verstaan van wat hij zeide. Hoofdzakelijk scheen hij het te hebben over het gaan in het schip met zijn vader, en nu en dan riep hij heel luid: »Kom vadertje, kom vadertje, kom bij kleinen Jan.«

Toen Mieke terugkwam met de oude Betje, moest ik weer naar beneden gaan om de deur te sluiten.

»Wat denkt u van hem?« zeide Mieke. Ik wilde liever niet zeggen wat ik er van dacht en antwoordde daarom: »Wel, misschien zou het wel goed zijn den dokter te halen om nog eens naar hem te kijken. Ik wil hem wel gaan halen, als je het goed vindt.«

»Ik geloof niet, dat u het zoudt kunnen, mijnheer,« zeide Betje. »Men kan buiten niet op de been blijven: ik en Mieke hebben ons den geheelen weg aan de omheining vast moeten klemmen, en op den top zal het nog erger zijn.«

»Zal ik het wagen, Mieke?«

Zij zag mij dankbaar aan, maar antwoordde niet met

woorden. De twee vrouwen gaven mij echter zulk eene lange beschrijving van den weg naar des dokters huis, vielen elkander zoo dikwijls in de rede, en spraken ten slotte beiden tegelijk om het mij duidelijk te maken, dat ik aan het einde nog meer verbijsterd en verward was dan aan 't begin en ik besloot naar mijnheer Christoffel te gaan alvorens mijn reis te aanvaarden, om van hem eene volledige en duidelijke aanwijzing te ontvangen.

Het duurde wel tien minuten eer ik zijn huis bereikte en het was mij alsof ik een strijd doorgemaakt had, toen ik er ten laatste ademloos aankwam. Liesbeth en kleine Jaap zaten in hun nachtponnetjes in een deken gewikkeld samen in een armstoel. Mijn moeders portret zag mij aan van den wand, en ik verbeeldde mij dat zij glimlachte toen ik binnentrad. »Wat een ontzettende nacht !« zeide mevrouw. »De kinderen werden zoo bang voor het huilen van den wind langs hunne zolderkamer, dat wij ze maar hier gebracht hebben.«

Ik deelde hun mijne boodschap mede, en mijnheer Christoffel bood dadelijk aan met mij mee te gaan naar den dokter. Die wandeling zal ik mijn leven lang niet vergeten. Wij konden niet meer dan de noodigste woorden tot elkander spreken, wij vochten letterlijk met den storm. Toen bevonden wij tot onze teleurstelling aan het einde van onzen tocht, dat de dokter niet thuis was en hij waarschijnlijk niet voor den morgen zou terugkeeren.

De wandeling terug was zoo mogelijk nog erger, want wij hadden den wind pal tegen toen wij de rots afkwamen. Hij was het laatste uur een weinig gedraaid en blies nu uit het Noordoosten.

»Het zal zwaar weer zijn op zee,« zeide mijnheer

Christoffel toen we een oogenblik stil stonden, om adem te scheppen.

»En de booten ; hoe zou het daar mee zijn?« vroeg ik.

»Ja« zeide hij met een diepen zucht, »de booten !«

Wij konden slechts weinig op zee onderscheiden, ofschoon het licht begon te worden, maar wij besloten naar het strand te gaan om alles te zien wat wij konden. Hij ging een oogenblik naar huis en volgde mij daarna naar mijn verblijfplaats. Mieke en hare oude vriendin waakten nog bij het kind.

»Ik geloof dat hij wat beter is, mijnheer,« zeide zij, »hij is rustiger. O, mijnheer Christoffel, wat ben ik blij u te zien, mijnheer ! Wilt u bidden ? Ik denk, dat ik den wind minder zal kunnen hooren, wanneer u bidt.«

Wij knielden naast het bed van het kind neer, maar het geloei van den storm verdoofde bijna zijn stem. Aan 't einde van het gebed begon het kind nog eens zoo treurig en smeekend om zijn vader te roepen, dat ik het ten laatste niet meer uithouden kon, maar naar beneden liep om buiten het gehoor te zijn van dat roerende stemmetje. Mijnheer Christoffel volgde mij spoedig en wij gingen samen uit in de grijze schemering van dien vreeselijken morgen.

»Het kind ligt op sterven, Jaap,« zeide hij.

»O, zeg dat niet, mijnheer,« antwoordde ik. »Sterven ! vóórdat zijn vader terugkomt !«

»God geve, dat hij terugkomt !« zeide hij, »zie eens naar de zee, Jaap.«

De zee klotste wild tegen de rotsen en het gehuil van den wind was zoo hevig, dat wij ternauwernood onze eigen stemmen konden hooren. In het flauwe, onzekere licht konden wij ten laatste een groep menschen op 't

strand onderscheiden, die allen gespannen in zee tuurden. Eenige oude visschers trachtten een verrekijker te gebruiken om over het water eenig teeken van eene boot te ontdekken; moeders, vrouwen en aanstaanden van de afwezige schippers waren er ook, met omslagdoeken over het hoofd gebonden en angstige betraande gezichten, starende in het sombere licht van dien smartelijken morgen.

Mijnheer Christoffel en ik stonden dicht bij hen en hij sprak van tijd tot tijd een woord van bemoediging en hoop tot de angstige vrouwen naast ons. Toen het lichter werd, ging de wind wat liggen en de storm scheen uitgewoed te hebben. Dankbaar merkten wij op, dat de wind, ofschoon de zee nog zeer onstuimig was en dat nog wel uren zoo blijven zou, langzamerhand zijn kracht verloor: inplaats van te huilen en te kreunen, zooals hij den ganschen nacht gedaan had, stierf hij zacht kermend weg evenals een kind, dat door drift afgemat zichzelf in slaap weent. Maar nog was er geen teeken van de booten te bespeuren.

De vrouwen op de kust waren door en door nat, en mijnheer Christoffel trachtte haar te overreden naar huis te gaan. Hare echtgenooten zouden een goed vuur en warme thee noodig hebben als zij terugkwamen, zeide hij haar, en zij moesten dit voor hen klaar gaan maken. Tot mijne blijdschap zag ik, dat zij éen voor éen zijnen raad volgden en zich omkeerden om de helling te beklimmen. Toen keerden ook wij terug naar Maartens woning. Wij slopen de kamer binnen en vonden Betje in slaap gevallen op haar stoel en Mieke met het handje van het slapende kind in de hare zitten.

»Zijn de booten aangekomen, mijnheer?» vroeg zij, toen wij binnenkwamen.

»Nog niet, Mieke, maar zoo God wil, zullen zij spoedig komen.«

Wij zaten eenige oogenblikken naast haar neer, maar heel spoedig hoorden wij geroep op het strand.

»Goddank,« zeide Mieke, »hij is gekomen.«

Het kind scheen het geroep gehoord en de bedoeling er van begrepen te hebben, want hij opende de oogen en zeide : »Kom vadertje, kom bij kleinen Jan.«

Wij haastten ons naar de kust, waar zich reeds eene groote menigte verzameld had. Gansch Runswick scheen samengestroomd te zijn in dat korte oogenblik. Wij konden de booten duidelijk aan den horizon zien ; zij naderden snel, want zij hadden wind en tij in hun voordeel. Welk een nacht moesten zij achter den rug hebben, en welk een welkom zouden zij ontvangen van alle wachtenden op het strand !

»Hoeveel booten voeren gisteren avond uit, Teun ?« zeide een man toen zij nader kwamen.

»Acht, Joost,« zeide hij — »de Johanna één, Vrouwe Hilda twee, de Suzanne drie, Marianne vier, Prinses Alice vijf, de Weerlicht zes, de Elisabeth zeven, de Albert acht.«

»Weet je het zeker, Teun ?«

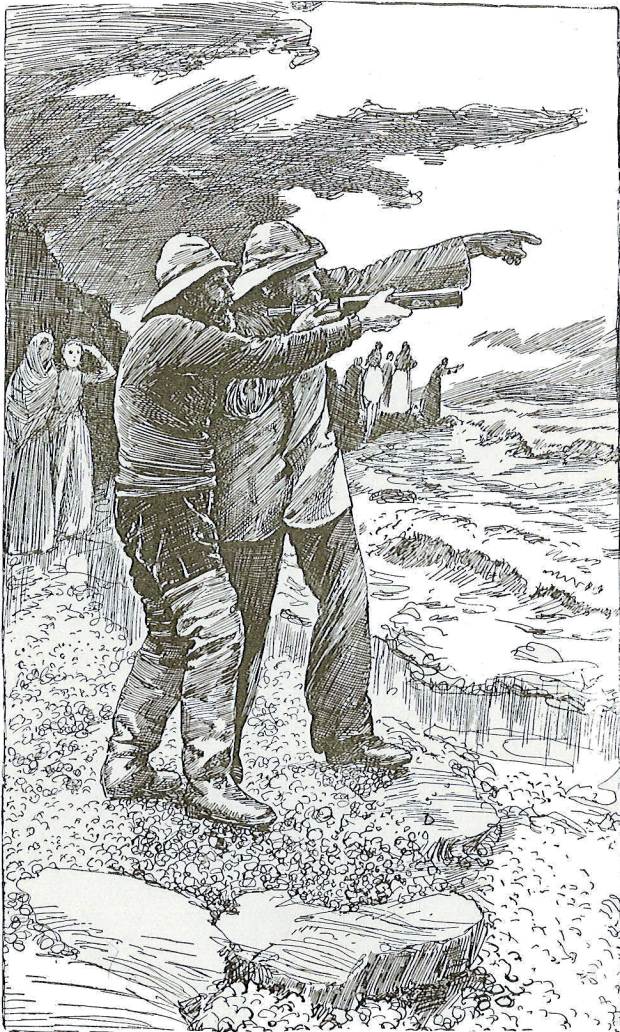
»Heel zeker, ik zag ze uitvaren.«

»Wel, dan mist er een, Joost,« zeide hij, »kijk maar door dit glas en tel ze.«

»Een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven.«

Er werd er een gemist, en ik voelde dat ik wist welke het was, voordat zij in het gezicht kwamen.

Het was de Marianne.

HOOFDSTUK IX.

WAT GIJ WILT, ZULT GIJ BEGEEREN.

Wij waren zoo snel als wij konden den heuvel afge-
loopen, maar wij haastten ons niet terug te keeren. Wij
wachtten totdat de booten binnengehaald, en de uitge-
putte visschers aan land gekomen waren. Zij wisten niets
omtrent de Marianne: zij hadden haar spoedig nadat
de storm was opgestoken, uit het gezicht verloren. Zij
vertelden, dat zij een ontzettenden nacht hadden door-
gemaakt en zij gedacht hadden dat zij nooit veilig thuis
zouden komen.

»Hoe zullen wij het ooit aan Mieke kunnen zeggen?«
zuchtte ik.

Plotseling legde zich eene koude hand op de mijne,
ik keerde mij om en zag Mieke zelf achter mij staan.
Zij had niet langer kunnen wachten en was naar het
strand geloopt, om haastig haar man mee te kunnen
nemen. Zij beefde van top tot teen en stond op het punt
flauw te vallen. De goedhartige visschers omringden
haar met woorden van troost en hoop.

»Hij zal wel veilig zijn, Mieke, wees maar niet angstig.
Hij zal Saltburn of Starthes binnengeloopt zijn; die
stormen drijven zoo ver. Vóór den nacht zal hij weer
veilig en wel thuis zijn.«

Maar Mieke scheen hen niet te hooren. Zij strekte
wankelend de handen naar mijnheer Christoffel en mij
uit en zeide:

»Brengt mij thuis, daar kan ik het beter dragen.«

De visschers keerden zich droevig om; er waren weinig oogen droog onder de groep, die wij op het strand achterlieten.

Toen wij het huis bereikten, was alles heel rustig, en toen wij de slaapkamer binnentraden, dacht ik dat de kleine ziel weggevaaren was. Ik boog mij over het kind heen om te luisteren, en merkte tot mijne verlichting dat het nog ademde.

Als ik er nu aan denk, kan ik haast niet begrijpen hoe wij dien droeven dag doormaakten. De dokter kwam, maar kon niets doen dan onheilspellend het hoofd schudden, zooals dokters altijd doen wanneer zij gevoelen, dat de ziekte boven hun macht gaat. Ik geloof, dat Mieke zelf zoo weinig hoop koesterde, dat zij niet eens de moeite deed om te vragen wat zijn werkelijk oordeel was.

In den middag maakte ik eene korte wandeling, om wat frissche lucht te scheppen en krachten te verzamelen voor den komenden nacht, want ik wilde met Mieke bij kleinen Jan waken, zoo hij nog mocht leven. Mijne jonge vrienden, Henk en Rob, vergezelden mij en wij liepen samen het strand op en neer om denloed te zien opkomen, toen we een donkere stip aan den horizon meenden te zien.

Er waren anderen die het ook zagen. De kustwachter keek er naar met zijn verrekijker, en het duurde niet lang, of de kust was bedekt met visschers en hunne vrouwen, die allen in dezelfde richting staarden.

Wat het voorwerp ook wezen mocht, het naderde de kust met vaart; wind enloed waren gunstig en het werd snel meege dragen. Na eenigen tijd konden wij zelfs zonder de hulp van een verrekijker onderscheiden wat het was, en ik geloof niet dat er iets meer verplette-

rends was om te zien, want het drijvende voorwerp was een boot met de kiel naar boven, die vlug door den vloed werd voortgedreven.

Een diepe weeklacht steeg op uit de groep visschers, die het gadesloegen; toen de omgeslagen boot de kust naderde, ijlden zij in het water om haar op te halen. Het was niet noodig, om naar den naam te kijken toen zij' uit het water gesleept was; toch keken wij allen, en wij zagen den naam, dien wij wisten dat wij vinden zouden, vóór wij keken. — Het was de Marianne.

Ik zal den doordringenden kreet nooit vergeten, dien de vrouw van een van Maarten's maats slaakte, toen zij den naam der boot las. Ik dacht dat de schok en het verdriet haar krankzinnig gemaakt hadden, want zij rende al gillende de helling op, als was zij geheel buiten haar zinnen.

De arme Mieke hoorde de kreten der vrouw, ijldde naar het raam, en toen zij uitkeek, zag zij de boot op 't strand en vermoedde zij de waarheid dadelijk. Zij gilte noch schreide, maar zij zag er uit alsof zij in een steenklomp was veranderd. Geen woord ontsnapte aan hare lippen, geen traan ontwelde haar oog, maar het was of al hare jeugd in een oogenblik verdwenen was, en zij plotseling eene afgeleefde oude vrouw was geworden.

Zij keek niet op toen wij binnenkwamen, maar bukte zich over kleinen Jan, en bevochtigde van tijd tot tijd zijne lippen, terwijl zij elk zijner bewegingen gadesloeg. Wij trachtten haar eenigen troost in te spreken, maar zij scheen onze stemmen zelfs niet te hooren. Toch bleef geen gekreun, geen zucht van het kind onopgemerkt; zij scheen elken ademtucht te beluisteren, als kon het de laatste zijn.

Het was mij alsof er aan dien vreeselijken dag nooit een einde zou komen. Mijnheer Christoffel bleef bij ons tot het donker werd en nam mij toen met zich mee om te eten, opdat ik wat afleiding en rust zou hebben voor mijne nachtwak. Ik geloof dat zij wisten hoe moe en uitgeput ik was, want zij waren zóó goed voor mij. Mijne eigen moeder zou niet vriendelijker jegens mij kunnen geweest zijn, dan mevrouw Christoffel dien avond was. Zij vertelde, dat zij een zoon zou gehad hebben, bijna even oud als ik, indien hij was blijven leven, maar hij was zeer jong gestorven; — daarna hadden zij vele jaren geen kinderen gehad, niet voordat Liesbeth geboren werd.

»Uwe moeder was zoo goed voor mij toen mijn kindje stierf,« zeide zij. »Ik dacht dat ik nooit meer gelukkig zou kunnen zijn, maar zij praatte met mij en deed mij mijn verdriet vergelijken bij het geluk van mijn kleinen jongen, en ik geloof dat hare hartelijkheid en de lieve woorden, die zij tot mij sprak, maakten dat ik meer van haar hield, dan ooit te voren.«

Ik voelde mij veel beter na den goeden maaltijd en de vriendelijke woorden van deze lieve menschen en ik keerde terug, vast besloten alles te doen wat ik kon voor de arme Mieke en haar kind, in dien droevigen nacht. Ik was Jezus Christus zoo dankbaar voor alles wat Hij voor mij gedaan had en was zeer verheugd, in de gelegenheid te zijn, iets te doen om Hem mijne liefde te toonen. Het scheen mij toen, en het schijnt mij nog toe, dat de wijze waarop wij Hem het best verheerlijken, is, vriendelijkheid te toonen aan Zijne kinderen. Ik herinnerde mij een tekst over een beker koud water opgemerkt door Hem, zoo die om Zijnentwil werd uitgereikt, en ik dacht bij mijzelf: »Mieke heeft geen be-

hoefte aan koud water, want zij is zelfs reeds te koud, maar ik kon wel een kop thee voor haar gereed maken.«

Het vuur was uitgegaan en de kleine keuken, gewoonlijk een toonbeeld van netheid, was een en al wanorde. Ik ontstak de lamp om te zien wat mij te doen stond, en toen trachtte ik de keuken wat op orde te brengen. Eerst zocht ik hout en kolen, en legde het vuur aan; daarna, terwijl mijn vuur opvlamde, ont ruimde ik de tafel, droeg de vuile borden en kopjes naar het bijkeukentje, zocht een servet en een schoonen kop en schotel en vulde den ketel. Toen het vuur lustig brandde, hing ik er het water over en, na een paar sneedjes van het brood gesneden te hebben, maakte ik een paar lekkere geroosterde boterhammen, zooals die, waar mijne tante zooveel van hield toen zij ziek was. Daarna maakte ik een bord warm, smeerde de geroosterde boterhammen en zette ze bij het vuur neer. Toen kookte het water en zette ik thee en in mijn hart zeide ik toen alles klaar was: »Heer Jezus, ik doe dit om Uwentwil.«

Toen ging ik naar boven om mijne zwaarste taak te volbrengen, namelijk Mieke te overreden beneden te komen om het eenvoudig maal te gebruiken dat ik gereedgemaakt had.

Mieke wilde, zooals ik wel verwacht had, haar kind niet verlaten, weigerde in 't eerst standvastig te vertrekken en wou haast niet naar mijne smeekende woorden luisteren. Ik kon echter zien, dat zij bijna flauw viel en ik wist dat zij al hare krachten noodig zou hebben voor den komenden nacht. Wie wist wat die nacht zou brengen!

Daarom sprak ik zoo flink mogelijk tot haar, zeggende, dat ik gaarne bereid was, en niets liever zou

doen dan haar bijstaan in hare zorgen, maar dat, indien ik van eenig nut zou zijn, zij niet moest weigeren, tenminste voor enkele minuten naar beneden te gaan; ik belc-fde haar met groote zorg bij Jantje te waken en haar dadelijk te roepen als ik eenige verandering in het kind waarnam.

»Indien gij in Mij blijft en Mijne woorden in u blijven, zoo wat gij wilt zult gij begeeren, en het zal u geschieden.«

Het scheen mij dien nacht toe, als ware die tekst eene rechtstreeksche boodschap van God tot mij. Ik zag het zoo duidelijk en helder, alsof het blad met elektrisch

licht verlicht werd. »Twee voorwaarden, en eene belofte,« zeide ik tot mijzelf; »indien slechts de voorwaarden vervuld zijn, is de belofte verzekerd.«

Welke zijn de twee voorwaarden? 1e. »Indien gij in Mij blijft.« Ik vroeg mijzelf af, of ik die voorwaarde vervulde. Ik hoopte nederig van ja; want, o — ik verlangde er naar in Christus te leven en door Hem gered te worden, meer dan naar iets anders in de wereld.

2e. »Indien Mijne woorden in u blijven.« Vervulde ik de tweede voorwaarde? Weer hoopte ik ootmoedig dat ik het deed; want ik voelde, dat, indien Christus mij zeide, naar de Noordpool te gaan, of naar een Afrikaansche wildernis, ik blijmoedig zou gehoorzamen. Ik zou overal heen willen gaan, ik wilde alles doen, om Hem te toonen hoe dankbaar ik was voor Zijne liefde tot mij. Mocht ik dus aanspraak maken op de belofte? Ik geloofde van wel. Ik legde Mieke's Bijbel op het bed. Ik knielde naast kleinen Jan neer, wees met mijn vinger op de belofte en bad, zooals ik nog nooit gebeden had, om hulp in dezen tijd van nood. Ik was er mij sterk van bewust, dat Jezus Christus alle macht in handen had, en dat Hij, die de kranken op aarde genas, niets van Zijne macht verloren had, nu Hij verhoogd was op den troon van God. Ik smeekte Hem, dien nacht neer te dalen in die kamer, en kleinen Jan aan te raken en te genezen. En toen ik van mijne knieën oprees, voelde ik dat mijn gebed was verhoord.

Mieke was nog niet teruggekeerd; daarom ging ik naar de trap en luisterde. Ik hoorde het geluid van snikken, en was dankbaar het te hooren; de tranen waren eindelijk gekomen en zij zouden de arme, moede, overspannen ziel opluchten.

Kleine Jan was heel rustig, dus sloop ik naar bene-

den. Tot mijne vreugde bemerkte ik, dat Mieke het grootste gedeelte van het brood had opgegeten, en van de thee gedronken had en nu met hare voeten op de haardplaat zat, met het hoofd in de handen, snikkende alsof haar het hart zou breken. Wat had de tranen te voorschijn geroepen? Zij had niet geweend toen de leege boot aan wal gespoeld was; zij had geen traan gestort toen 's dokters gelaat haar gezegd had, dat hij geen hoop koesterde voor haar kind; wat was het dat haar geholpen had, ruimte te maken voor de tranen, die zulk eene verlichting voor haar waren? Een zeer nietig iets.

Zij had een klein stukje speelgoed van den grond geraapt, een ruw gevormd scheepje, dat Maarten voor het kind gemaakt had, en dat kleine Jan's grootste schat geweest was. Er was zulk een stroom van herinneringen aan de gelukkige dagen van voorheen in haar opgekomen, nu voor altijd voorbij, zooals zij meende, herinneringen aan den vader, wiens vingers zoo vlijtig het bootje voor zijn jongen gesneden hadden, maar die nooit meer tot haar weer zou keeren, en aan den kleinen jongen die ook van haar wegging en zijn kostbaar speelgoed achterliet. Al deze droevige maar liefelijke herinneringen kwamen in haar op, toen zij het kleine bootje nam en het aan haar lippen drukte. Zij kwamen zoo sterk en met zulk eene macht, dat de tranen, die eerst geweigerd hadden te komen, verschenen en, daar was ik verzekerd van, wondervolle verlichting aan haar overspannen hart brachten.

»Mieke,« zeide ik, »schep moed, laat de hoop niet varen; ik geloof, dat Jantje nog beter worden zal.«

»Dank u, mijnheer, dank u,« zeide zij, terwijl zij hare tranen droogde. »Ik voel mij nu veel beter. U is zóó

goed voor mij geweest, mijnheer. Ik zal nu weer naar hem toe gaan.«

»Heel goed, Mieke,« zeide ik. »Ik zal het vuur wat opstoken en dan zal ik je komen helpen ; hij slaapt nu, Mieke.«

»Dan zal ik zachtjes naar boven gaan, mijnheer,« zeide zij en toen zij opstond, zag ik, dat die versteende blik van haar gezicht geweken, en zij weer zichzelf was.

Jantje's slaap duurde eenige uren. Het was een rustige nacht ; de wind was gaan liggen en alles scheen nog stiller na het tumult van den vorigen nacht. Ik was blijde te zien dat Mieke zelve ook op haar stoel in slaap viel ; Jantjes hand lag in de hare en ik wist, dat zij bij zijne minste beweging zou ontwaken ; maar het deed mij genoeg haar zoo te zien, want ik was er van verzekerd, dat zelfs een lichte slaap haar troost en kracht zou brengen.

Juist had ik op mijn horloge gekeken en gezien dat het bijna halfdrie was, toen ik buiten voetstappen meende te hooren en een oogenblik later hoorde ik zacht op de deur kloppen. Het scheen mij een zonderlinge tijd toe voor een bezoeker, maar ik dacht dat het misschien eene buurvrouw zou zijn, die Mieke hare hulp kwam aanbieden in de lange nachtwaak, of, misschien was het mijnheer Christoffel, die eens kwam kijken hoe het met ons stond. Ik ging zachtjes naar beneden om Mieke of het kind niet in hun slaap te storen, schoof voorzichtig den grendel weg en opende de deur.

Ik gaf bijna een kreet van vreugde, toen ik zag wie daar stond. Nooit van mijn leven ben ik blijder geweest om iemand te zien, dan dien nacht toen ik Maarten levend en ongedeerd voor mij zag staan, terwijl ik hem mij den ganschen dag had voorgesteld als een door de

golven heen en weer geslingerd lijk, overgelaten aan de willekeur eener meedoogenlooze zee.

Hij greep mijn hand en naderde het vuur, maar kon in 't eerst geen woord uitbrengen.

»Mijnheer,« zeide hij eindelijk met eene gesmoorde stem, »ben ik te laat? Zeg mij de waarheid, mijnheer; verberg het mij niet; is kleine Jan dood?»

»Nee, Maarten,« zeide ik, »hij leeft nog en hij slaapt; en, Maarten, ik geloof dat hij u teruggegeven zal worden.«

»Gode zij dank,« zeide hij, »Gode zij dank daarvoor.«

Een oogenblik twijfelde ik, of ik hem die hoop wel mocht geven, en toch berispte ik mijzelf over dien twijfel, want ik hield mij vast aan de belofte: het woord des Heeren was zeker en ik geloofde, dat, indien wat ik vroeg goed voor deze arme zielen was, het mij geschonken moest worden.

Maarten had zich nu in zijn armstoel gezet en bij het schijnsel van den haard kon ik zien dat hij flauw en uitgeput was. Hij leunde eenigen tijd vermoeid achterover en scheen niet in staat te spreken. Ik had den waterketel boven het vuur laten hangen, en haastte mij hem een kop thee en iets te eten te geven.

Toen sloop ik naar boven om te zien wat daar gebeurde, maar, ziende dat Mieke en kleine Jan beiden nog vast sliepen, kwam ik weer bij hem terug.

De thee had hem goed gedaan en hij vermocht weer tot mij te spreken.

»Ik heb een verschrikkelijken tijd doorstaan,« zeide hij, in antwoord op mijne vraag. »Ontelbaar zijn de keeren, sinds ik gevaren heb, dat ik dicht bij de donkere vallei geweest ben, maar dezen keer, wel, ik geloof dat

ik half op weg was, mijnheer. Hoe is het met mijne arme vrouw, mijnheer?»

»Erg ontgaan, Maarten,« zeide ik. »Zij denkt dat je dood bent. Je boot werd gisterenavond met den vloed aan wal gespoeld.«

»Arme Mieke, arme meid,« zeide hij. »Ik zal naar haar toe gaan.«

»Wacht nog wat, Maarten,« zeide ik. »Zij slaapt nu, en zij zal de vreugde beter kunnen verdragen, als ze straks wakker wordt.«

»En mijn kleine jongen?» vroeg hij.

»Slaapt ook, Maarten, zoo vredig en rustig.«

»Wel, het is hard, niet naar boven te mogen gaan, maar het kan wel zijn, dat u gelijk heeft.«

Hij wachtte heel geduldig een uur lang, en toen ik daarna weer naar boven sloop, waren Mieke en het kind beiden wakker en gaf zij hem wat melk. Kleine Jan was geheel bij kennis en zag er beter uit dan hij gedaan had zoolang hij ziek was. Niet zoodra echter had hij zijne melk op, of hij begon weer zijn ouden, droeven kreet: »Kom, vadertje, kom bij kleinen Jan.«

Mieke barstte weer in tranen uit toen zij hem hoorde roepen om zijn vader dien zij dood waande, maar ik bukte mij over het kind heen en zeide: »Ja, kleine Jan, je vadertje zal bij je komen.«

Mieke dacht zeker dat ik mij verbeeldde, dat het kind ging sterven, en ik nu meende dat zijns vaders geest hem kwam halen, want zij weende nog harder en zeide: »O, Jantje, Jantje!»

Maar toen ik er bij voegde: »Zal ik vadertje halen, kleine Jan?» sprong zij overeind en staarde wild om zich heen zonder een woord te uiten.

Ik behoefde niets meer te zeggen, want zij hoorde

het geluid van welbekende voetstappen op de trap, en in 't volgende oogenblik lag zij in de armen van haren echtgenoot.

Mijn werk was gedaan en het beste wat ik doen kon, was naar bed te gaan. Maar ik keek nog even om, terwijl ik de deur uitging; ik zag twee kleine handjes uitgestrekt, en ik hoorde Maarten snikken als een kind, terwijl hij uitriep: »O, mijn kleine jongen, mijn eigen kleine Jan, ik dacht niet, je ooit weer terug te zullen zien !«

HOOFDSTUK X.

WIJ WETEN.

Den volgenden morgen was Maarten in staat mij te vertellen wat hij gedurende dien vreeselijken nacht doorstaan had. Klaarblijkelijk was hij reeds bij de losbarsting van den orkaan van de andere booten gescheiden geworden, en hij zag ze niet meer terug in die eindeloze uren van dien stormnacht. Geruimen tijd hadden Maarten en zijne maats met inspanning van alle krachten het water buiten de boot kunnen houden; maar later in den nacht, toen de zee onstuimiger werd en de golven zich hemelhoog verhieven, werden zij gedwongen toe te geven, dat hunne pogingen vruchteloos waren. »Toen,« zeide Maarten, »vertrouwde ik mijn ziel toe aan mijn Heiland, want ik voorzag dat de volgende golf ons naar den bodem zou slingeren.«

»U vraagt of ik angstig was, mijnheer? Neen, dat geloof ik niet, ik voelde mij eerder vol ontzag, als u dat begrijpt, en in die weinige oogenblikken gingen mij allerlei gedachten door het hoofd, maar onder alles door dacht ik aan mijn arme Mieke en kleinen Jan en ik riep tot Hem, die alleen helpen kan. — »O, God,« zeide ik, »red mij, want Mieke en kleine Jan hebben mij zoo

noodig.« En Hij verhoorde mijn gebed, mijnheer. Ik heb dikwijls gedacht aan de visschers, die op dien stormdag tot Hem riepen: Heere, behoud ons, wij vergaan! en Hij hoorde hun angstkreet, nietwaar mijnheer? Hij hoorde ook den mijnen. Ja, Hij hoorde mij, want toen de golf kwam, die ons deed omslaan, werd de Marianne juist gedreven naar de plaats, waar wij in het water worstelden en wij wisten haar te bemachtigen. Wij klampten ons vast om ons leven te behouden, maar wij zouden ons niet lang hebben kunnen blijven vasthouden, want de zee was zoo ijskoud, dat onze handen bijna be-

vroren waren. Maar de Almachtige God wist hoe Hij ons redden kon en Hij zond een stoomboot om ons op te halen, in minder dan tien minuten nadat wij overboord geslagen waren. En zij waren goed voor ons mijnheer, ofschoon het vreemd volk was aan boord. Zij verwarmden ons, schonken warme koffie voor ons, leenden ons droge kleeren en liepen de haven van Hull binnen, om ons daar aan wal te zetten. Nu, mijnheer, u kunt denken, dat ik zoo gauw als ik kon naar huis kwam, want ik dacht dat ik misschien mijn kleinen jongen nooit meer zou weerzien. Is God niet goed voor ons geweest, niet veel te goed, mijnheer?« eindigde hij, terwijl hij zacht het handje van zijn kleinen jongen streelde.

De dokter was dien dag veel beter over kleinen Jan tevreden, ofschoon hij zeide dat het gevaar nog niet geweken was. Maar van toen af beterde hij langzaam maar zeker en het duurde niet lang of hij was weer in staat in zijns vaders armen te liggen en diens gezicht met zijn slap, mager handje te liefkoozen.

De liefde en dankbaarheid van Maarten zoowel als van Mieke, waren roerend om aan te zien, zij konden niet genoeg zeggen over de hulp en troost, die ik hun gegeven had, toen zij in zorg waren, ofschoon ik zelf voelde, dat die maar zeer gering geweest was. Als ik een vorst geweest was, zouden zij mij niet meer hebben kunnen vieren en ik geloof dit ik geheel bedorven zou zijn, indien ik langer in Runswick gebleven ware.

Ik had mijn schilderij die gansche week niet aangeraakt, want zoolang wij in spanning waren, had ik geen moed of lust tot schilderen.

Dien Zaterdag zag ik Liesbeth en Jaap weer roode papertjes uitdeelen en ik liep hen tegemoet.

»Eentje voor u, mijnheer Jaap,« zeide de vroolijke kleine grappenmaker en gooide het in de lucht om het door mij te laten vangen.

Het onderwerp voor den volgenden dag zou deze twee woorden zijn: »Wij weten.« Ik dacht er over na, terwijl ik het papiertje in mijn zak borg, hoeveel er sinds den laatsten Zondag gebeurd was en ook dacht ik er aan hoe anders ik mij thans gestemd voelde tegenover den dienst op het strand, hetgeen wel bleek uit wat ik gedaan had met het laatste roode papiertje. Ik wenschte nu waarlijk niet naar Kettleness te vluchten, om tijdens den dienst uit de voeten te zijn.

Het was een vroolijke, mooie Zondagmorgen en kleine Jan was zooveel beter, dat zijn vader hem kon verlaten om zijn plaats in te nemen bij het koor. Ik stond dicht bij de oude boot en Jaap legde zijn handje in de mijne en liet mij onder 't zingen meekijken in zijn gezangboek.

De opkomst der gemeente was talrijk, de schoone dag had hen naar buiten gelokt en ik denk, dat het gevaar hunner makers, die ternauwernood aan den dood ontsnapt waren, de harten der visschers geroerd had en velen onder hen had doen gevoelen dat »het leven met dit leven niet gedaan is, noch het sterven met den dood.«

»Mijn maats zijn hier vandaag, mijnheer,« fluisterde Maarten, terwijl hij zijne plaats innam, mij toe, »het is de eerste keer dat ik hen heb kunnen overhalen om te komen. Nu zien zij er het nut van in, ziet u, mijnheer?«

Nooit hoorde ik iemand ernstiger om een zegen bidden, dan mijnheer Christoffel dien dag deed, maar ik geloof niet dat hij ernstiger bad dan ikzelf. Mijne gansche ziel steeg dien dag tot God op, want, was het niet mijn eerste Zondag aan de goede zijde van de lijn ?

Toen volgde de toespraak. Nooit zag ik een aandachtiger gehoor, dan dat hetwelk dien Septembermorgen op de kust verzameld was. Een deel der preek kan ik mij zelfs nu nog herinneren.

»Wij weten,« zeide hij, »dat is een sterk woord, een woord vol vertrouwen. Er staat niet: Wij verbeelden ons, of wij denken. Er staat zelfs niet: Wij hopen, maar er staat iets helderders en veel stelligers dan dat; er staat: »Wij weten.«

»Zoo ik deze vraag aan u, visschers, bezoekers, moeders of kinderen deed: Verbeeldt gij u, dat gij op het strand zijt? Denkt gij, dat gij heden hier zijt? Hoopt gij, dat gij naar mij luistert? wat zou uw antwoord zijn?«

»Gij zoudt zeggen: Mijnheer Christoffel, wij behoeven ons hier niets te verbeelden, niet te denken of te hopen: wij weten, dat wij hier zijn, wij zijn er zeker van.«

Merkt het op: zóó luidt het krachtige, vertrouwende woord, dat heden in mijn tekst gebruikt wordt. De apostel Johannes spreekt hier tot allen die tot Christus gekomen zijn en vraagt ons, met hem in te stemmen in deze blijde, gelukkige, dankbare woorden: »Wij weten, wij zijn overtuigd, wij zijn zeker, dat wij aan den rechten kant der lijn staan. Wij weten, dat wij het gezelschap van de dienstknechten der zonde verlaten hebben en we nu dienaren zijn van den Heer Jezus Christus.

»Lieve vrienden, nu wilde ik u wel allen in het bijzonder vragen: Kunt gij dat zeggen? Kunt gij uwe plaats innemen naast den apostel Johannes en zeggen: Ik weet, dat ik overgegaan ben uit den dood in het leven?«

Ik hoor iemand in zijn hart antwoorden: »Wel, dat is heel wat om zoo maar te zeggen en ik geloof niet dat iemand tijdens zijn leven zeggen kan of hij gered is of niet; als hij in den hemel komt, zal hij merken dat hij verlost is, maar niet eerder.«

»Ziet nu eens weer naar mijn tekst: Hij zegt niet: Wij zullen weten, hij zegt niet: Wij hopen spoedig te weten,« maar hij spreekt in den tegenwoordigen tijd. Hij luidt aldus: »Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven.« Gij ziet dus, dat het mogelijk is, ja dat het noodzakelijk is, dat gij en ik ieder in 't bijzonder deze woorden tot de onze maken en zeggen: »Ik weet.«

»Hoor ik iemand in zijn hart zeggen: »Ik wenschte wel, dat ik dit zeggen kon? Ik zou zeker gelukkiger zijn, als ik het kon. Wanneer ik in mijne boot uitvaar en de storm woedt en ik niet weet of ik het land ooit terug zal zien, zou het recht goed zijn, als ik over storm en wind heen kon zien en blijde zeggen kon: »Ik weet, dat ik overgegaan ben uit den dood in het leven.«

Ik meende een diepen zucht te hooren toen hij dit zeide, en rondziende zag ik een van Maarten's maats zijn gelaat in de handen verbergen.

»Hoor ik een van u, moeders, zeggen: »Als ik 's nachts wakker lig en mijn kindje mij niet laat slapen, en ik opsta en uit het raam de sterren op mij neer zie blikken, zou ik heel wat geven om te kunnen zeggen, denkende aan den hemel achter die sterren: »Ik weet dat ik overgegaan ben uit den dood in het leven.«

»En gij, mijn jonge vriend, wanneer de dag komt, en komen moet hij, dat gij op uw leger ligt en het gezicht van den dokter u zegt, dat gij er nooit meer van zult

opstaan; — als gij bij u zelve denkt, terwijl uwe vrienden om u heen staan: »Dit is mijn doodsbed, en zij wachten op mijn sterven,« o, wat zoudt gij in dat diep ernstige uur niet geven, wanneer gij zeggen kondet: »Ik weet dat ik overgegaan ben uit den dood in het leven!«

»Zoudt gij willen, dat gij het zeggen kondet? Gij kunt niet méér verlangen het te zeggen, dan God verlangt het van u te hóren. Christus staat heden onder ons op het strand en Hij brandt van vurig, onuitsprekelijk verlangen, dat elke man, elke vrouw, elk kind hier aanwezig, in staat kon zijn met de woorden van mijn tekst te zeggen: Ik weet dat ik ben overgegaan uit den dood in het leven.«

Daarna ging hij voort met te zeggen, dat het geen lange, vermoeiende, afmattende reis was, die wij moesten afleggen om Christus te bereiken. Hij was nu onder ons tegenwoordig. Hij stond vlak naast ons allen, Hij hield Zijne armen naar ons uitgestrekt. Hij wachtte om ieder een te ontvangen die de lijn wilde overschrijden: één stap zou voldoende zijn, één stap zou ons in Zijne armen voeren.

Wij eindigden met het zingen van een prachtig gezang.

Tot mijne blijdschap zag ik, dat Maarten's makker aan 't einde van den dienst nog, met het gezicht in de handen verborgen, onder de oude boot zat. Klaarblijkelijk had de preek hem diep getroffen en, toen hij opstond om naar huis te gaan, nadat de anderen zich reeds verwijderd hadden, zag ik dat mijnheer Christoffel met hem voortwandelde.

De avond was meer dan heerlijk. De storm van de afgelopen week scheen de lucht gezuiverd te hebben,

en de gouden glans der ondergaande zon overgoot het landschap. Ik bracht den avond door bij mevrouw Christoffel, want Mieke had de handen nog vol met kleinen Jan en kon dus niet veel doen aan het werk beneden. Maarten kookte nu, waschte de vaten en maakte alles aan kant; en het was aardig te zien hoe handig hij alles deed. Ik werd door hem bediend als een prins, maar ik merkte wel dat ik den goeden man veel moeite veroorzaakte en 'k was daarom blijde, mevrouw Christoffels uitnoodiging om bij hen te komen eten en theedrinken, te kunnen aannemen.

Kleine Jaap verwelkomde mij met de grootste vreugde. Hij was zoo verrukt dat ik bleef theedrinken, en sloeg mij van zijn hoogen stoel met zulk een genot en aandacht gade, dat hij geheel vergat zijn eigen boterham te eten, en zoo nu en dan door zijne moeder uit zijne bewondering teruggeroepen moest worden. Na de thee vertelde hij haar, dat hij haar een groot geheim moest toevertrouwen; hij trok haar uit de kamer en nam haar mee naar boven en toen, nadat de deur gesloten was, zeide hij haar plechtig, zoo zacht fluisterend dat zij zijne woorden haast niet kon verstaan: »Ik houd o zoo veel van mijnheer Jaap,« welk geheim zijne trouwelooze moeder verraderlijk genoeg was aan mij te verklappen, nadat wij naar boven geweest waren om kleinen Jaap naar bed te brengen.

Weer beneden gekomen, ontstak mevrouw Christoffel de lamp, wij gingen gezellig zitten en praatten over mijne moeder, toen er plotseling aan de buitendeur geklopt werd.

»Wie kan dat zijn?« zeide mevrouw Christoffel haastig, »er moet iemand ziek zijn; er komen haast nooit menschen op Zondag.«

Zij ging naar de deur, maar het meisje had reeds opengedaan, en kondigde in de kamer tredend aan :

»Daar is een heer, mijnheer, die zegt dat hij mijnheer Villiers wenscht te spreken !«

»Een heer !« herhaalde ik verwonderd, — »die mij noodig heeft ?«

»Ja, mijnheer, hij wenscht dringend u te spreken, zegt hij.«

Ik haastte mij naar de voordeur, zeer benieuwd wie daar zijn kon, en, tot mijne groote verbazing zag ik mijn vriend Tom Bernard, met een zwarte reistasch in de hand, die ongeduldig op mij stond te wachten.

»Eindelijk gevonden, oude jongen,« riep hij uit toen hij mij zag, »wel ik heb overal naar je gezocht in dezen ouden konijnenberg, totdat ten laatste een van deze visschersjongens mij vertelde dat je hier waart.«

»En wat doe jij hier, Tom ?« riep ik uit.

»Hier doen ! Wel, ik kom natuurlijk jou opzoeken, oude jongen, waar anders zou ik voor gekomen zijn ? Van morgen vroeg ben ik afgereisd, en ik wilde je een beetje verrassen. Is dit je paleis ?«

»Neen,« zeide ik. »Ik breng hier slechts den avond door, maar ik wil dadelijk met je meegaan.«

Ik ging even naar binnen om mijn plotseling vertrek aan mijnheer en mevrouw Christoffel te verklaren en toen nam ik Tom mee naar mijne kamer.

Hij vermaakte zich zeer op het zien van Maartens woning en, toen ik hem vertelde, dat ik daar al dien tijd geweest was, leek hem dat een kostelijke grap.

»Ik ben bang, dat hier geen ruimte meer voor mij zal zijn,« zeide hij, terwijl hij met een spottenden glimlach mijne slaapkamer rondkeek.

»Neen, waarlijk niet, Tom,« zeide ik, »en zonder gek-

heid, ik zou je ook niet vragen om te komen, al was er ruimte: het hotel op den heuvel zal je beter passen.»

Mieke zat bij haar kleinen Jan, maar ik klopte aan en vertelde haar, dat er juist een vriend van mij uit Londen was aangekomen en vroeg haar, of het mogelijk was hem een kop thee te bezorgen. Op dat oogenblik kwam Maarten binnen en de twee goede zielen deden al hun best om mijn gast eer aan te doen. Het helderste servet werd over de tafel gespreid, de mooiste haringen werden gebakken, er werd brood geroosterd, gesmeerd en voor het vuur gelegd om warm te blijven, en alles ging zoo gauw in zijn werk, dat Tom er verbaasd van stond.

Hij deed het maal volle eer aan, en scheen mijne huisvesting beter te waardeeren, nu hij er deel aan had genomen. Daarna verklaarde hij, dat hij doodelijk vermoeid was en daarom bracht ik hem naar het hotel. Hij was heel vroolijk en stelde zich veel voor van den tijd, dien wij daar samen zouden doorbrengen en van de wandelingen, die wij doen zouden naar de dorpen in het rond.

Was ik blij dat hij gekomen was? Die vraag deed ik mijzelfven meermalen dien avond. Ik hield veel van Tom, hij was altijd als een broeder voor mij geweest en toch — en toch — wenschte ik, dat hij niet naar de Baai van Runswick gekomen ware.

Hoe kwam dat zoo? Waarom zou ik liever gewild hebben, dat hij weggebleven was? Die vraag herhaalde ik in mijn binnenste, terwijl ik langzaam den heuvel afliep.

Was het, omdat hij eene stoornis zou brengen in mijn werk? Neen, want mijn schilderij was flink gevorderd en ik kon het nu zelfs beter afmaken thuis op mijn

atelier. Daarenboven was Tom een goedhartige vent, die rustig zou zitten te rooken en te babbelen in de oude boot, terwijl ik schilderde.

Was het omdat ik rust wilde hebben, om mijne tegenwoordige omgeving ongestoord te kunnen genieten? Neen, waarlijk niet, want Toms bijzijn was altijd een genoegen voor mij geweest en ik kon hem niet beschouwen als een vreemdeling.

Hoe kwam het dan, dat het mij bijna speet, dat hij mij hierheen gevolgd was? Er was iets in mijn binnenste, dat mij de ware reden deed vermoeden, maar ik wilde het mijzelf niet toegeven, totdat ik mijne verblijfplaats weer binnentrad.

Maarten las een hoofdstuk uit den Bijbel voor aan Mieke, zooals hij altijd deed voordat hij naar bed ging. Hij hield op toen hij mij zag binnenkomen, maar ik zeide: »Ga voort, Maarten, stoor je niet aan mij: ik zal gaarne luisteren.« En de allereerste woorden die Maarten las, schenen het antwoord op mijne vraag te bevatten.

»Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben, diens zal de Zoon des menschen zich schamen.«

Ja, dat was de reden. Het speet mij, dat Tom gekomen was, omdat ik mij mijnen Meester schaamde. Sinds ik hem het laatst gezien had, was ik van dienst veranderd. Ik was een dienstknecht der zonde geweest, een zelfzuchtig leven leidend, en altijd denkend aan eigen genot. Nu had ik de lijn overschreden, ik had mij gevoegd bij hen die Christus dienden en ik was bang dat Tom dat ontdekken zou.

In Londen, zoo dacht ik, zou ik hem minder dikwijls gezien hebben en dan zou het hem langzaam aan duidelijk geworden zijn; maar hier moest hij het dadelijk

merken. En daar zag ik tegen op. Ja, ik was een echte lafaard, ik schaamde mij over Hem, die voor mij gestorven was. Dit was geen aangename gedachte, maar ik wist dat het de waarheid was.

Wat stond mij te doen? Zou ik er den volgenden morgen met Tom over spreken? Dat leek mij het beste en ik bedacht verscheidene zinnen om mee te beginnen, maar hoe meer ik er over dacht, des te meer zonk mijn moed mij in de schoenen, en ten laatste kwam ik tot het besluit, dat het toch maar beter was, het Tom zelf te laten opmerken.

HOOFDSTUK XI.

KLEINE JAAP EN GROOTE JAAP.

Ik geloof dat Tom zeer genoot van die week te Runswick. Hoe meer hij van het dorpje zag, hoe meer hij er van begon te houden. Hij en Maarten konden uitstekend met elkaar opschieten. Zij zaten dikwijls samen te rooken op eene bank dichtbij de hut en dan vertelde Maarten hem verhalen van schipbreuken en stormen, terwijl ik in hunne nabijheid zat te schilderen.

Een avond overreedde hij, Maarten zelfs, om hem mee te nemen als hij ging visschen en Maarten deelde mij later in vertrouwen mede: »Die vriend van u, mijnheer, is een flinke, handige jongen, die zijne vingers weet te gebruiken, en hij is niet bang voor een droppel zout water ook.«

Wij ontmoetten mijnheer Christoffel op het strand, reeds den eersten keer dat wij samen uitgingen en ik stelde hem voor als een vriend mijner moeder, dien ik tot mijn vreugde in dit afgelegen plaatsje mocht ontmoeten; Tom sprak heel gezellig met hem, en ik geloof dat hij zeer met hem was ingenomen.

»Wat voert hij hier uit, Jaap?» zeide hij. »Hij ziet er niet uit als de overigen hier.«

»Hij is hier de hulpprediker,« zeide ik.

»Wat ter wereld is een hulpprediker?» zeide Tom lachende.

Ik antwoordde niet, maar vestigde zijn aandacht op kleinen Jaap, die op het strand zijn roode mutsje achterna liep, dat door een windvlaag was afgewaaid.

»Dat is zijn kleine jongen,« zeide ik, »en mijn petekind; zij woonden vroeger in de wijk van mijn vader en mijnheer Christoffel en zijne vrouw vereerden mijne moeder als hun beste vriendin. Doordat ik haar portret aan den wand van hunne huiskamer zag, hebben zij ontdekt wie ik was.«

»Wat een schattig kereltje!» zeide Tom toen het kind naar ons toe kwam. »Dus jij bent Jaap, nietwaar?»

»Ja, ik ben kleine Jaap en hij is groote Jaap,« zeide het kind, schalks naar mij ziende.

Het verwonderde mij niet, dat Tom spoedig goede vrienden was met mijn kleinen lieveling, want hij hield bijzonder veel van kinderen, en ontelbaar waren de spelletjes, die hij met de twee kinderen deed, terwijl ik aan 't schilderen was.

Elken avond wandelden Tom en ik samen en wij deden ontdekkingsstochten uren ver in den omtrek. Soms gingen wij met den trein heen en wandelden wij over de rotsen terug. De trein bracht ons telkens weer op

nieuwe mooie plekjes en ik kwam tot de overtuiging dat Yorkshire waarlijk was, wat mijne moeder mij altijd verteld had, het mooiste graafschap van Engeland.

»Nu, Jaap,« zeide Tom den volgenden Zaterdagochtend, »nu zullen we morgen eens een echt prettigen dag hebben. Dan moet je eens niet schilderen, zal je?«

»Neen,« zeide ik haastig, »'s Zondags schilder ik niet.«

»Of je gelijk hebt,« zeide hij, »dat is het beste wat je doen kunt, dan kan je Maandag weer frisch beginnen. »De boog kan niet altijd gespannen zijn« — dat is een goed spreekwoord voor jou, Jaap. Kom, laten we eens bedenken, waar we heen zullen gaan. Als we er eens een langen dag van maakten, en naar Scarborough gingen. We moeten toch Scarborough nog zien, voordat we weggaan? Dan gaan we met den eersten trein en komen zoo laat mogelijk weer thuis. Het ergste is, dat er op Zondag niet zooveel keus van treinen is, maar we zullen er wel eentje vinden die past,« — en, zonder iets meer te zeggen, ging hij naar Maarten om hem te helpen.

Wat moest ik doen? Weinige weken geleden zou een Zondag, in genoegten doorgebracht, juist geweest zijn wat ik kiezen zou en dikwijls waren Tom en ik des Zondags op de rivier geweest. Geen plaatsje bijna aan den Theems was er, dat wij niet op die wijze bezocht hadden. Maar nu dacht ik anders over zulke dingen. Zondag was de dag des Heeren, elk oogenblik er van moest aan Hem gewijd worden, dat voelde ik. Niemand had mij over de Zondagsviering gesproken, maar mijn geweten zeide mij zeer duidelijk wat goed was en wat niet. Toch, ofschoon ik er niet aan twijfelde wat mij te doen stond, moet ik tot mijne schande bekennen, dat ik eenige oogenblikken aarzelde. Tom zou zoo vreeselijk teleur-

gesteld zijn, zeide ik tot mijzelf, en hij is altijd een goede vriend voor mij geweest: ik zou hem niet graag dit plezier doen missen, er kon toch geen kwaad in steken hem voor één keer zijn zin te geven. Bovendien kan ik, in Scarborough gekomen, daar naar de kerk gaan, en wat zou er dan per slot van rekening voor onderscheid zijn?« Zoo redeneerde ik met mijzelf; »ik zal alleen maar wat verder naar de kerk moeten loopen, dat is alles.«

Toen kwam Tom weer terug, vol van zijne plannen voor den volgenden dag. Hij had reeds den trein bepaald, dien wij nemen moesten en vertelde mij, dat hij er ontzettend naar verlangde Scarborough te zien, daar zijne moeder er een jaar geleden gelogeed en hem verteld had, dat het de mooiste badplaats was, die zij ooit bezocht had.

Ik trachtte alles wat Tom bepaald had, prettig te vinden, maar in mijn hart voelde ik mij ellendig en juist op dat oogenblik moesten nu nog Liesbeth en Jaap verschijnen, die de roode papiertjes uitdeelden met de uitnoodiging voor den dienst op het strand! Ik keerde mij af, toen ik hen zag aankomen. Ik keek naar de zee en nam mijn verrekijkertje uit mijn zak, om den schijn aan te nemen, verdiept te zijn in het beschouwen van eene stoomboot aan den horizon. Wat zou Maarten zeggen? Wat zou mijnheer Christoffel zeggen? Wat zou mijn kleine vriend Jaap zeggen, als ik niet bij den dienst verscheen? En wat zou het hun een verdriet doen, als zij hoorden, dat ik een pleiziertochtje was gaan maken!

Ik hoopte, dat de kinderen ons zouden overslaan en naar de groote groep visschers gaan, die dicht bij ons op de kust stonden. Maar zoo zou ik er niet afkomen. Liesbeth ging naar Tom, gaf hem een papiertje en juist

wilde zij er mij ook een geven, toen mijn kleine vriend haar tegenhield en met zijn betooverend stemmetje zeide: »Neen, neen, Liesbeth, ik mag het geven aan mijn eigen mijnheer Jaap. Ik geef het u altijd zelf, nietwaar, groote Jaap?»

Ik streeelde zijn krullebol en nam het papiertje aan, maar antwoordde niet en de kinderen gingen verder.

Tom vouwde zijn papier open en las hardop voor :

»Er zal een korte godsdienstoefening op het strand gehouden worden, Zondagmorgen aanstaande.« »O zoo,« zeide hij, »is dat hunne bedoeling? Biljetten uitdeelen voor de een of andere Methodisten-bijeenkomst. Spreekt daar uw vriend Christoffel?»

»Ja,« zeide ik, »hij preekt elken Zondag.«

»Wel, mijnheer Christoffel,« ging hij voort, »gij zult mij niet onder uw gehoor zien. Ik houd niet van zulk gefemel, en jij Jaap? — O n d e r w e r p. O, hij vertelt zijn onderwerp van te voren, zie ik. Zeer vriendelijk van hem, zonder twijfel! O n d e r w e r p: W a a r g a a t g i j h e e n? O,« lachte Tom, »dat is gauw beantwoord: ik ga naar Scarborough, oude jongen, en ik hoop, dat ik er een recht prettigen dag zal hebben.« Hij wierp het rose papiertje in de lucht en de wind droeg het ver weg in zee.

Al dien tijd had ik geen woord gezegd. Er was een hevige strijd in mijn hart. Mijn geweten sprak luide en zeide mij, dat ik onmogelijk voor mijn eigen genoegen kon leven op den dag des Heeren, maar de stem der verleiding pleitte, dat de tijd om te spreken nog niet gekomen was, dat het misschien goed zou zijn, dezen eenen keer toe te geven aan Tom's wenschen, dat ik er eerst eens rustig met hem over moest praten en opnieuw beginnen kon als ik in Londen teruggekeerd zou zijn.

Zoo ging de dag voorbij, de avond kwam en Tom vermoedde geen oogenblik, dat ik ook slechts maar gewiefeld had over mijn gaan met hem naar Scarborough. Nog nooit had ik mij zóó ongelukkig gevoeld als dien dag. Ik ontweek mijnheer Christoffel, uit vrees dat hij iets zou zeggen over den dienst van den volgenden morgen. Zelfs Maarten bevredigde mij niet. Tom was naar Saltburn gegaan, mij, zooals hij meende, achterlatend om de laatste hand te leggen aan mijn schilderij, maar ik was niet in eene stemming om te schilderen, en kreeg slechts mijn ezel en ander gereedschap, om alles dadelijk ook weer op te bergen.

Mieke was dien dag zeer opgeruimd, want kleine Jan was zooveel beter, dat hij op den grond kon zitten spelen en toen ik stond uit te kijken uit mijn dakraampje, zag ik haar voor haar deur bezig met wasschen en hoorde ik haar zacht in zichzelf zingen onder het werk. De meeste gasten hadden de baai van Runswick nu verlaten, want het seizoen was bijna verstreken; nu was echter het strand bezaaid met dorpskinderen, jongens en meisjes, die blootsvoets door het water waadden en plasten en tot ver de ondiepe zee inliepen.

Het was een aardig uitzicht, het grijze kalme water, de gele zandstrepen en de met gras en bloemen bedekte rots, maar dien Zaterdagavond kon ik er niet van genieten; zelfs mijn kunstenaarsblik, waar ik mij soms zoo op beroemde, kwam mij niet te hulp. Ik had door en door het land, en het schoonste vergezicht op aarde zou mij op dat oogenblik niet hebben kunnen boeien.

Er staat een tekst in den Bijbel die luidt: »een klein jongskén zal hen drijven« en altijd wanneer ik dien tekst hoor, denk ik aan dien avond te Runswick. Want ik zat nog voor mijn raam te staren naar ik weet niet wat,

toen ik een welbekend stemmetje onder mij hoorde.

Het was Jaap. Hij was den heuvel langs Maartens hut afgekomen, zoodat ik hem niet had kunnen opmerken, voordat hij tegen mij sprak onder het raam.

»Mijnheer Jaap«, zeide hij, »wat doet u daarboven? Heeft u het héél druk?«

»Neen, baasje«, zeide ik, »ik doe niets bijzonders.«

»Komt u dan als 't u blijft beneden, — toe, mijnheer Jaap. Ik verlang zoo vreeselijk naar u.«

Wie kon zulk een smeekend gezichtje, zulk een zacht betooverend stemmetje weerstaan?

Hij moest een hart van steen hebben, die dat kon. Ik haastte mij naar beneden en een oogenblik later speelde ik krijgertje met Jaap op het natte strand en hielp hem met het oplaten van een kleinen vlieger, dien zijn vader in Whitby voor hem gekocht had. Wij hadden samen een gezellig uurtje, totdat er tenslotte een witte doek uit het dakraam van het huis der Christoffels gehangen werd, ten teeken dat het Jaap's bedtijd was. Ofschoon hij zeer uitgelaten was van pret en opwinding, hield het gehoorzame kereltje toch dadelijk op met spelen, en vertelde mij dat zijne moeder hem noodig had en dat hij naar huis moest gaan.

»Ik kom u morgenochtend halen, mijnheer Jaap«, zeide hij.

»Morgenochtend, Jaap?«

»Ja, om naar de kerk te gaan«, zeide het kind en stak mij zijn rond gezichtje toe voor een zoen, »u moet niet zonder mij weggaan, zult u, mijnheer Jaap?«

»Wel, ik ben er nog niet zeker van of ik morgen gaan kan, kleine man«, zeide ik onwillig, »dus doe je beter mij maar niet te komen halen.«

»Niet naar de kerk gaan!« zeide Jaap met een ver-

drietig stemmetje. »Waarom niet, mijnheer Jaap?»

»Ik ga met mijn vriend Tom naar Scarborough,« zeide ik. »Ik zal naar de kerk gaan in Scarborough, Jaap.«

Nooit van mijn leven zal ik de uitdrukking vergeten die er toen lag op het gelaat van dat kind: het was een mengsel van verwondering, verdriet en schrik. »Mijnheer Jaap, weet u wel dat het morgen Gods dag is?» was echter al wat hij zeide, en, daar op dat oogenblik zijne moeder hem riep uit het raam der kinderkamer, snelde hij naar huis zonder een woord meer te zeggen.

»Weet gij wel, dat het morgen Gods dag is?» vroeg ik mijzelf af, toen de kleine jongen weg was. »Ja, dat weet ik,« antwoordde ik luide, »en Hij is mijn Meester, en mijns Meesters dag zal voor Hem en voor Zijnen dienst gebruikt worden.«

Ik wandelde naar eene eenzame plek op de kust, waar de zee de rots had ondermijnd, en grillige holen en spleten gemaakt had, waarin men slechts bij eb kon doordringen. Ik klauterde over de rotsen, en stak ongeveer een halve mijl slibberig zeewier over, totdat ik aan een van deze woeste plaatsen kwam. Naar binnen dringende, voelde ik mijzelf veilig voor het oog der menschen. Ik was alleen — alleen met mijnen Heer.

Ik kan u niet alles vertellen wat er in dat halve uur, in dat eenzame hol doorgebracht, gebeurde, maar dit weet ik, dat ik het verliet met het bewustzijn, dat mijn Meester mij waarlijk de kracht had geschonken waarom ik had gesmeekt, de kracht om te handelen als Zijn oprechte en trouwe dienstknecht.

Ik wachtte buiten het station toen Tom's trein aankwam uit Saltburn. Hij had niet verwacht mij dien avond weer te zien en het scheen hem genoeg te doen, dat ik hem was komen afhalen.

»Ik geloof dat wij morgen mooi weer zullen hebben, oude jongen,« zeide hij; »wat ligt er een dauw! Mijne voeten zijn door en door nat.«

»Tom,« zeide ik, »ik kwam je van avond afhalen, omdat ik je iets wou zeggen. Het spijt mij heel, heel erg, je te moeten teleurstellen, maar ik kan morgen niet met je mee gaan.«

»Waarom niet, Jaap?« zeide hij, »ik dacht dat je er zoo op gesteld waart Scarborough te zien.«

»Ja, Tom,« zeide ik, »maar ik ben nog meer gesteld op iets anders.«

»Op wat dan?« vroeg hij. »Meen je Redcar? Dat is een gat van een dorp, Jaap, daar is niets te zien, dat verzeker ik je.«

»Nee, Tom, dat meen ik niet. Ik wil ons plan niet veranderen. Ik zou liever Scarborough zien dan eenige andere plaats; Maandag zal ik een vrijen dag nemen, en graag met je meegaan, Tom; maar morgen kan ik niet.«

»Onzin, Jaap,« zeide hij. »Je kunt best, als je wilt; wat zou je verhinderen? Als je toch gaan wilt, waarom kan je dan niet morgen gaan?«

»Eenvoudig omdat het morgen Zondag is, Tom.«

»En als het nu morgen Zondag is, wat dan nog?« zeide mijn vriend. »Hoe schooner dag, hoe beter daad! Het is belachelijk je op zulk een heiligen toon over den Zondag te hooren praten, terwijl je naar mijn beste weten de laatste twee jaren elken mooien Zondag in een bootje op de rivier hebt doorgebracht. Nee, nee, vriend, dat wil er bij mij niet in.«

»Tom,« zeide ik, »alles wat je zegt is waar. Ik weet het, ik heb mijne Zondagen met roeien en andere vermaken

doorgebracht en ik heb er meer spijt van, Tom, dan ik je zeggen kan. Maar sinds ik hier gekomen ben —.«

»Sinds je hier gekomen bent,« viel Tom mij in de rede, »ben je veranderd in een schreeuwerigen metho- dist of iets dergelijks, en heb je je hoofd vol van allerlei waanzinnige en belachelijke ideeën.«

»Sinds ik hier kwam, Tom,« zeide ik, zonder op zijne laatste opmerking te letten, »heb ik ingezien, wat ik nog nooit te voren ingezien had — dat ik een groot zondaar ben; en ik heb bevonden, wat ik nooit te voren be- vonden had — dat Jezus een groot Verlosser is.«

»Nu, ik wou dat je nooit in Runswick gekomen waart, als je op zulk een ongerijmde manier doorgaat, Jaap, en dat nog wel na al de prettige uren, die we samen hebben doorgebracht.«

»En waarom zouden we niet nog prettige uren samen kunnen hebben, goede oude Tom?« zeide ik. »Ik ben alleen in dienst getreden bij een anderen Meester, dat is alles; en Tom,« zeide ik verlegen, »ik wou dat Hij jou Meester ook was.«

Tom antwoordde niet, maar zwaaide met zijn wandel- stok heen en weer en sloeg naar de distels en ganzen- bloemen, die aan den rand van den weg groeiden. Ik trachtte eenige opmerkingen te maken, maar ik zag dat hij erg ontstemd was door hetgeen ik had gezegd en hij antwoordde mij niet. Hij was boos op mij en misschien voelde hij zich ook wel niet zeer op zijn gemak en daarom vond ik het verstandiger niets meer te zeggen.

Hij sprak niet meer voordat we het hotel bereikt hadden en toen zeide hij alleen: »Goeden nacht, Jaap; het spijt me dat je je zoo aanstelt.« Ik liep den heuvel af, met een gevoel als had ik mijn vriend verloren en

als waren de dagen van vroeger en onze oude vriendschap voor eeuwig dood en begraven.

Maar al mocht ik een vriend verloren hebben, ik had een anderen gewonnen. Mijnheer Christoffel wachtte mij op aan den voet van den heuvel en stelde voor om samen nog een eindje langs de kust te wandelen. Nellie verwachtte mij aan 't avondeten, zeide hij; hij had Maarten reeds verteld, dat ik niet thuis kwam, de maan scheen helder, een flinke loop langs het strand zou ons er nog meer van doen genieten.

Wij hadden de baai omgewandeld en stonden even stil in zee te staren, toen hij plotseling zijn arm door den mijnen stak.

»Wat scheelt je, Jaap?« zeid · hij vriendelijk, »er hindert je iets van avond.«

»Ja, u heeft gelijk,« zeide ik ·Hoe kunt u dat weten, mijnheer Christoffel? Er kwelt mij iets. De zaak is, dat ik over mijzelf beschaamd ben, ik ben zulk een lafaard geweest.«

»Wat heb je gedaan, Jaap? Je wilt het mij wel vertellen, nietwaar?«

»Ja, zeker, zelfs heel graag, mijnheer Christoffel,« zeide ik; en toen gaf ik hem een verslag van de laatste week, van mijn angst voor Tom en hoe ik bijna — ik schaamde mij het te moeten zeggen — hoe ik bijna toegestemd had in het plan van den volgenden dag. Toen sprak ik over mijn vriend en ik vertelde hem, dat ik bang was hem verloren te hebben door mijn openhartig spreken.

»Stoor je daar niet aan, Jaap,« zeide hij, »de Heer moet de eerste plaats bekleeden en het gebeurt zeer dikwijls dat, wanneer Hij die heeft ingenomen, wij heel veel andere dingen moeten opgeven. Hij wist, dat wij

dit zouden moeten doen en Hij zeide er eenige eenvoudige woorden over : Die vader of moeder liefheeft boven mij is mijns niet waardig, en die zoon of dochter liefheeft boven mij is mijns niet waardig. Gij zoudt Hem gaarne waardig zijn, nietwaar Jaap ?«

»Dat zal ik nooit kunnen, mijnheer Christoffel,« zeide ik.

»Neen,« antwoordde hij, »ge hebt gelijk, wij zijn Hem allen onwaardig ; maar als wij Hem liefhebben, verlangen wij er naar, alles te doen wat goed is in Zijne oogen. En herinner je de belofte van het honderdvoud, Jaap, de belooning van den Heer voor alles wat wij Hem ten offer brengen.«

»Ja, in den hemel,« zeide ik zacht.

»Neen Jaap, niet in den hemel, maar op aarde. Herinnert gij u hoe de woorden van den Heer luiden : Hij zal veelvoudig weder ontvangen in de z e n t i j d en in de komende eeuw het eeuwige leven.« Het honderdvoud moet hier worden genoten, het eeuwige leven d a a r.«

»Dat had ik nog nooit opgemerkt,« zeide ik.

»Ik heb de waarheid er van ondervonden, Jaap. Soms denk ik wel eens, dat ik nog meer dan het honderdvoud geniet. En daar ginder ligt het eeuwige leven.«

»Mijne moeder geniet dat,« zeide ik.

»Ja, waarlijk,« antwoordde hij, »en haar zoon zal het ook genieten, als Gods tijd gekomen is, want zegt de Heer niet van allen die Hem toebehooren : »en ik geef hun het eeuwige leven?« »Ik ben gekomen opdat zij het leven en overvloed hebben !«

HOOFDSTUK XII.

WAAR GAAT GIJ HEEN?

Den laatsten Zondag aan de Baai van Runswick zal ik nooit vergeten. Het was een van die heldere, glorievolle dagen aan het einde van September, een van die schitterende dagen, zooals men ze in het begin van den herfst zoo dikwijls heeft — met een wolkenloozen hemel, frissche lucht, en de herfsttinten op boomen, struiken, varens en braamstruiken, die het landschap zoo schitterend schoon maken.

De hooge rots aan de baai was dien morgen een volmaakte kleurenstudie; nooit zag ik schooner kleurschaakering, elke tint van rood, goud en groen was daar te vinden.

»Tom zal wel naar Scarborough gegaan zijn,« zeide ik bij mijzelf onder het aankleeden. »Wat treft hij prachtig weer!«

Maar ik voelde geen verlangen om bij hem te zijn; ik was blijde en dankbaar tevens een rustigen, vredigen Zondag voor mij te hebben.

Er waren niet veel gasten meer te Runswick, de meesten waren eene week te voren reeds vertrokken, maar de visschers kwamen in grooten getale naar den dienst en het grasveld was reeds goed bezet, toen kleine Jaap en groote Jaap, zooals gewoonlijk hand in hand, verschenen. Maarten stond in het koor, maar Mieke vond den wind wat te fel voor kleinen Jan en was daarom met hem thuisgebleven. Er waren echter vele vrouwen

en kinderen tegenwoordig en het strand was bezaaid met moeders met zuigelingen, die op eenigen afstand zaten, om den prediker of de toehoorders niet te hinderen met het leven dat de kleintjes maakten.

Wat deed mij, juist toen de dienst begon, aan Tom denken? Was het eene geruite sportpet, zooals Tom altijd droeg, op het hoofd van den badgast, die bijna uijt het gezicht aan den zeekant van het strand zat? Zulke kleinigheden kunnen soms menschen en dingen voor

onzen geest brengen. Mijn gedachten dwaalden eenige oogenblikken af naar Scarborough, en ik dacht er aan wat Tom nu wel zou doen. Ik stelde mij voor, hoe hij spottend zou glimlachen, wanneer hij mij eens zag zitten tegen een oude boot, luisterende naar een hulp-prediker.

Maar mijne gedachten waren niet lang afgeleid, want de preek boeide mij van het begin tot het eind, daar elk woord voor mij bestemd scheen te zijn.

Waar gaat gij heen? Ik had het onderwerp reeds in mijne gedachten verwerkt, voordat ik naar de kerk ging en had geheel bepaald welken gedachtengang mijnheer Christoffel zou volgen. Ik dacht dat hij ons de twee wegen zou schilderen, de een leidende tot het Leven, de andere tot het verderf; verder stelde ik mij voor dat hij zou spreken over den zegen, die er in gelegen was om het enge pad te bewandelen, en lang stil zou staan bij de vreeselijke gevolgen, die het hebben zou om het pad te blijven bewandelen, dat naar de hel voerde. Maar spoedig bemerkte ik, dat mijne voorstelling van zijne preek geheel verkeerd was.

»Waar gaat gij heen?« »Mijne vraag heden,« zeide hij, »is slechts gericht tot enkelen onder u; gave God, dat zij gericht kon zijn tot u allen. Heden wil ik spreken tot hen, die de lijn overschreden hebben, die in de liefhebbende armen van den Verlosser zijn gevallen, die dienaren zijn van Christus.

»Mijne vrienden, mijne lieve vrienden, waar gaat gij heen? Wat zegt de Heer? Hij spreekt tot elk Zijner dienaren, en Hij zegt: »Zoo iemand mij dient, die volg mij, en waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn.«

»Dienaar des Heeren, waar gaat gij heen? Christus antwoordt u: »Waar Ik ben.«

»En waar is dat? Een kleine groep mannen staat op den Olijfberg; boven hen welft zich de diep blauwe hemel en ernstig staren zij omhoog, naar hunnen Heer die opstijgt, hoog boven hen, en terwijl zij Hem gadeslaan, neemt eene wolk Hem weg voor hunne oogen. Toch stijgt Hij al hooger en hooger. Ontelbare legerscharen engelen, die gekomen zijn om hunnen Koning te begroeten, sluiten zich bij Hem aan. Ten laatste zijn

de poorten des Hemels bereikt en een geroep gaat er uit : »Heft uwe hoofden op, gij poorten en verheft u gij eeuwige deuren, opdat de Koning der eere inga.«

Onder jubelende hemelmuziek, houdt de Heer Zijnen intocht in het Hemelsche Jeruzalem, het blijde, heerlijke Vaderhuis. Elke zorg, elke zonde, elk verdriet is daar buiten gesloten, daar binnen is alles zonneshijn en vreugde. En als de hemelpoorten zich sluiten, hooren wij nog de stem des Heeren. Hij laat ons een woord van hoop na : »Waar ik ben, a l d a a r zal ook mijn dienaar zijn.«

»O visschers, o vrienden, gedenkt dat ! Zoo gij Zijne dienaren zijt, zullen die poorten ook voor u openstaan. Uw leven moge nu moeilijk zijn ; eenigen onder u hebben een groot gezin, zwaren arbeid en lange, koude, eenzame nachten, rondzwalkend op de onstuimige zee, maar dat zal alles spoedig geleden zijn ; uw Tehuis nadert, de Hemel nadert, want : »Waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn.«

»Maar dat is niet alles. Er is iets, dat nog wondervoller is. Want, waar is de Heer nu? Hij is niet slechts binnen de poorten der heilige stad, Hij wandelt niet slechts door de gouden straten, maar Hij is omringd door de heerlijkheid Gods. Hij is gezeten op den troon aan de rechterhand Gods. Zullen gij en ik, lieve vrienden, ook dien troon durven naderen? Zou de heerlijkheid niet te verblindend zijn? Zou de plaats geen heilige grond zijn, te heilig voor ons om te betreden? Zou Hij ons veroorloven, Zijn voetbank te naderen, en daar, te midden van Zijne heerlijkheid, gebukt voor Hem neder te knielen?

»Luister, o, dienaar van Christus, weer zegt de Heer : »Waar ik ben, a l d a a r zal ook mijn dienaar zijn.«

»Wat, op den troon van God! Ja, zelfs daar vraagt Hij u te komen; want wat zegt Hij? »Die overwint, ik zal hem geven, met mij te zitten in mijnen troon gelijk als ik overwonnen heb en ben gezeten met mijnen Vader in Zijnen troon.« O, welk eene wondervolle belofte! Dit zouden wij nooit gedacht hebben; dit zouden wij nooit geloofd hebben; dit zouden wij zelfs nooit hebben durven droomen, indien de Heer het ons niet zelf gezegd had.«

Hij eindigde met ons te smeeken, dat wij toch onze heerlijke toekomst zouden gedenken. »Soms,« zeide hij »zult gij ontmoedigd zijn, vol angst en verdriet, en gij zult zeggen: »ik zal nooit kunnen volharden tot het einde.« O, lieve vrienden, het is de poging waard, want aan het einde ligt het Vaderhuis, aan het einde staat Gods troon, met eene open plaats voor u. »Waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn.«

»Wat hindert het, of gij iets te dragen hebt om 's Heeren wil? Wat geeft het, of gij vrienden of genoegens moet opgeven voor Hem? Wat schaadt het, of gij uw kruis moet opnemen en Hem volgen? Het is slechts voor enkele dagen, slechts voor een korten tijd, dan komt de rust. »Waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn.« Is het niet de moeite waard?«

Toen sloot hij, met een paar woorden tot alle aanwezigen en hij smeekte degenen, die geen dienaren van Christus waren, te overwegen wat zij verloren. »Dit alles kon het uwe worden,« zeide hij, »de wijdgeopende poorten, de Hemelstad, de plaats op den Goddelijken Troon; maar gij keert dit alles den rug toe, en kiest in de plaats — wat? Eenig aardsch, vergankelijk genot, een weinig wereldsche, voorbijgaande vreugde. O, lieve vrienden, bedenkt voordat het te laat is, wat gij voor eeuwig verliezen kunt.«

Hij zeide nog veel meer, dat ik mij nu niet herinneren kan. Alleen weet ik, dat ik wegging met het gevoel, dat ik zeer dicht geweest was bij de gouden poorten, waarvan hij gesproken had en het was mij alsof ik de stem des Heeren gehoord had die tot mij zeide: »waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn.«

De vloed was opgekomen, toen wij ons weer verspreidden en ik stond op het strand de golven gade te slaan, die tegen de rotsen klotsten, toen ik een arm door den mijnen voelde steken, en omkijkende, zag ik tot mijne groote verwondering, dat het Tom was.

»Wel Tom!« zeide ik, »al terug? Wat ben je vroeg thuis gekomen!«

»Terug, Jaap?« zeide hij lachende, »wel, ik ben in 't geheel niet gegaan.«

»Wou je mij vertellen, dat je niet naar Scarborough geweest bent?«

»Nee, natuurlijk niet; je kondt toch niet denken, dat ik zonder jou zou gaan, oude jongen. We zullen morgen gaan, natuurlijk. Ik dacht, dat we dat gisteren avond al afgesproken hadden.«

»Nu, ik heb me je den ganschen morgen in Scarborough gedacht,« zeide ik.

»Dan hebben je gedachten voor dezen keer eene verkeerde richting ingeslagen, Jaap,« antwoordde hij, »want ik ben aldoor hier geweest.«

»Ik zal je den heuvel opbrengen,« zeide ik, »het is nog geen etenstijd.«

Het deed mij groot genoeg hem te zien en te merken dat hij niet meer boos op mij bleek te zijn. Wij keuvelden eenigen tijd over allerlei, en toen zeide hij als terloops: »Hij spreekt niet kwaad, die hulpprediker van jou, Jaap.«

Ik stond verbaasd stil. »Wie?« zeide ik, »mijnheer Christoffel? Wel, je waart toch niet bij den dienst, Tom? O, ik weet het,« riep ik uit, voordat hij kon antwoorden; »je zat achter den heuvel; ik zag een zwart en wit geruite pet en ik dacht nog, hoeveel die op die van jou leek.«

»Zij kon er niet méér op lijken dan ze deed, want ze was het zelf,« zeide Tom.

»Ik ben blij dat je hem gehoord hebt!» waagde ik te zeggen.

Hij antwoordde niet, dus dacht het mij beter niets meer te zeggen; maar toen wij den top van den heuvel bereikt hadden en hij mij verliet, zeide hij:

»Jaap, ik was gisteren avond wat korzelig, geloof ik. Denk er maar niet meer aan, oude jongen. We zullen morgen een joligen dag te Scarborough hebben. En Jaap,« ging hij voort, »toen was ik erg uit mijn humeur, dat moet ik bekennen; maar per slot ben ik er niet zeker van, of je wel zoo groot ongelijk hadt.«

Hij zeide niets meer, maar haastte zich huiswaarts, en er gingen vele jaren voorbij, voordat hij weer op het onderwerp terugkwam; maar de dag kwam, dat hij het aanraakte en hij mij met tranen in de oogen vertelde, dat hij dien Zondag te Runswick beschouwde als den eersten schakel aan de ketting van Gods liefderijke Voorzienigheid, waarmede Hij hem tot zich getrokken had. Toen zeide hij mij, dat hij mijn stellig weigeren om met hem mede te gaan, en de preek die hij, versholen achter den heuvel, had beluisterd, nooit had kunnen vergeten.

Onze dag te Scarborough overtrof alle andere uitstapjes. Het weer was prachtig, Tom was uitgelaten vroolijk, en wij genoten recht hartelijk van alles.

Ik kon het niet helpen, dat het mij speet toen de Donderdag aanbrak, mijn laatste dag aan de baai van Runswick. Ik had er zulk een gelukkigen en veelbewogen tijd doorgebracht. Het scheen mij toe, dat ik er zooveel had doorleefd, en er zooveel had geleerd, wat mij vroeger geheel onbekend was, dat ik slechts aarzelend afscheid kon nemen van mijne vacantedagen. Wat Maarten en Mieke aangaat, die waren een en al droefheid, toen het uur van mijn vertrek naderde.

»Wij zullen ons verlaten voelen zonder u, mijnheer,« zeide Maarten. »Wij zullen niet weten, wat te doen,« en er stonden tranen in Miekies oogen toen ze, terwijl zij de haringen voor mijn maaltijd op de tafel zette, bedroefd zeide: »Dat zijn de laatste haringen, die ik voor u bakken zal, mijnheer, en ik heb een gevoel alsof er een doodsbed op handen is in huis.«

»Kom, kom, Mieke,« zeide ik. »Wie weet, misschien zal je me weer moeten verdragen, den volgenden keer dat ik vacantie krijg, en je kunt er zeker van zijn, dat ik dan weer heel wat haring zal eten.«

Zij vroolijkte weer wat op, toen ik dat zeide, en kleine Jan, die nu weer geheel beter was en zeer bevriend met mij was geworden gedurende zijne ziekte, krom op mijne knie en streelde mijn gezicht met zijn mager handje, als trachtte hij mij over te halen om weer tot hen terug te keeren.

Iets was er, dat ik nog zoo gaarne doen wilde, voordat ik Runswick verliet. Ik wist, dat Maarten zeer bezorgd was over de Marianne. Zij had in den storm ontzettend geleden, en dit was niet te verwonderen, wanneer men bedenkt dat zij omgeslagen had rondgedreven, ten spel van wind en golven. Toen Maarten haar den dag na zijne aankomst had onderzocht, had hij gemerkt,

dat zij op verscheidene plaatsen lek was en geen zee meer zou kunnen bouwen, en hij was genoodzaakt geweest zoolang eene boot te huren, totdat de Marianne weer hersteld zou zijn. Daarom ging hij eens naar Whitby en bracht een man van ondervinding mee terug, die haar nauwkeurig onderzocht en ten slotte van oordeel was, dat het 't geld niet waard zou zijn haar te laten kalefateren.

Toen Maarten dien avond thuis kwam, viel het mij op, dat de arme kerel er zoo terneergeslagen uitzag. »De dagen van de »Marianne« zijn geteld, mijnheer,» zeide hij. »Het is altijd eene goede boot geweest voor mij en voor mijn vader, en het zal zijn als nam ik afscheid van een vriend, wanneer ik haar zal moeten opgeven. Die man van ginder zegt, dat zij wel weer zowat kon worden opgelapt, maar men kon er toch nooit meer eer mee inleggen; ze zou wel weer goed genoeg zijn bij mooi weer, maar in een storm zou men haar niet meer kunnen vertrouwen.«

Ik zag Mieke verbleeken, toen hij dit zeide.

»Maarten,« zeide zij, terwijl zij hare hand op zijn arm legde, »je moet er nooit meer mee varen: toe, be- loof mij dat. Denk aan mij en kleinen Jan, Maarten.«

»Jawel, mijn vrouwtje,« zeide hij, »jawel, Mieke, ik denk wel om jou en kleinen Jan: maar het ergste is, dat er brood verdiend moet worden voor jou en kleinen Jan. Ik kan je niet laten verhongeren, vrouw.«

»Hoe staat het met het spaarboekje, Maarten?« zeide ik.

Hij ging naar het oude kabinet en haalde het voor den dag. Ik werd zeer getroffen door de wijze waarop hij het mij gaf en mij vroeg om te zien hoe het stond. Hij was nu volkomen op zijn gemak met mij, en sprak vrij met mij, als ware ik een oud en beproefd vriend.

Ik telde de som bij elkaar en las het hem voor.

»Wel, mijnheer,« zeide hij, »het schiet op; maar ik kom nog een goede tien pond te kort. We zullen de Bruins boot voor een tijdje moeten huren en ons zoo goed mogelijk behelpen, ofschoon het geen zeer winstgevende zaak is, als men aan 't huren moet gaan: het zal een toer zijn om rond te komen; dat begrijpt mijnheer, het opsparen voor de nieuwe boot nog daargelaten. Maar ik weet er niets anders op, mijnheer; dat is te zeggen, als Mieke niet toestaat, dat ik het in de Marianne er op waag.«

»Maarten,« zeide zij ernstig, »wanneer je in zee stak met de Marianne, en zij zonk, dan zou ik n o o i t kunnen zeggen: »Gods wil geschiede,« want ik geloof niet, dat het Gods wil kan zijn, dat ge in dat verrotte oude ding zoudt gaan.«

»Mieke heeft gelijk, Maarten,« zeide ik, »je moet nooit meer in de Marianne uitgaan.«

»Wel, mijnheer,« zeide hij, »ik begrijp wat u en Mieke meent, en de Heer zal ons wel zeggen wat er gedaan moet worden.«

Daarna werd er niet meer over de Marianne gesproken, maar ik had spoedig mijn eigen plan gemaakt omtrent de nieuwe boot. Mijne tante had mij hare kleine bezitting nagelaten en dat was werkelijk geene onaardige som. Ik voelde mijzelf een rijk man. Want behalve het geld in verschillende ondernemingen gestoken, had ik nog ongeveer honderd pond baar geld op de bank staan. Wat kon er heerlijker zijn, dacht mij, dan de eerste tien pond er van uit te geven om Maarten te helpen het geld voor een nieuwe boot bij elkaar te krijgen? De eenige moeielijkheid zou zijn, Maarten het geld te doen aannemen, want hij bezat al het eerlijke

onafhankelijkheidsgevoel van een Yorkshirer visscher en en ik wist dat hij zou aarzelen hulp, van wien ook, te aanvaarden. Maar ook wist ik, dat zijne zorgen op dit oogenblik groot waren, en zijn vriendschap voor mij was van dien aard, dat ik wel hopen mocht, ten uitvoer te kunnen brengen, wat ik mij had voorgenomen, zonder den goeden man te beleedigen. Een oogenblik meende ik mijnheer Christoffel in het vertrouwen te moeten nemen en hem te raadplegen, maar bij nader inzien vond ik het wijzer zulks niet te doen, en dacht ik, dat ik meer kans van slagen had, zoo er niemand anders in het geheim was. Dus vouwde ik mijn banknoot in een papier, borg dat in eene enveloppe en schreef daarop: »met een zoen van kleinen Jan aan zijn vaders, om hem te helpen nog een »kleine Jan« te kopen.« Dit besloot ik het kind in de hand te laten glijden onder het afscheid nemen.

Dien avond gebruikte ik den maaltijd bij de Christoffels. Zij waren de vriendelijkheid zelve en zeiden mij welk een genoegen het hun geweest was mij te hebben ontmoet. »Niet alleen omdat gij de zoon zijt uwer moeder, Jaap, maar om uwentwil zoowel als haar,« zeide mijnheer Christoffel met een glimlach.

Ik wilde iets dergelijks terug zeggen, maar de woorden wilden niet komen — tenminste niet toen. Maar even voordat ik weg zou gaan, nam mijnheer Christoffel mij nog mee naar zijn studeerkamer en zeide: »Jaap, ik dacht dat wij misschien nog een enkel oogenblik des gebeds samen konden hebben voordat wij scheiden,« en toen kwamen de woorden: »Mijnheer Christoffel,« zeide ik, »ik kan God nooit, nooit genoeg danken, dat ik hier kwam.«

»Laten wij Hem samen danken, Jaap,« zeide hij.

Wij knielden neer, hij bij de tafel en ik met mijn arm rustend op het oude orgel en hij dankte God voor Zijne genade dat Hij mij over de lijn gebracht had; en daarop vertrouwde hij mij aan Zijne hoede en zorg toe, om mij veilig te geleiden op den weg naar het eeuwig Vaderhuis.

Den volgenden morgen stond ik vroeg op, want onze trein vertrok om acht uur, en het was een goed uur loopen naar het station. Ik had aan Mieke gezegd, dat ik niets anders noodig had dan een kop thee, voordat ik vertrok, maar toen ik beneden kwam, wachtte mij een meer dan aanlokkelijk ontbijt — ham en eieren, en geroosterd brood in overvloed en versche sla uit Maartens moestuintje.

»Maar, Mieke,« zeide ik, »je bederft mij tot het laatste oogenblik toe.«

»Wij kunnen nooit genoeg voor u doen, mijnheer,« zeide Mieke en er stonden tranen in hare oogen, toen zij dit zeide.

Ik liep vlug naar boven om mijn koffertje te pakken en mijn schildergereedschap bij elkaar te halen, en besloot vroegtijdig weg te gaan, om nog een paar minuten goedendag te kunnen zeggen bij de Christoffels.

»Nu moet ik gaan, Maarten,« zeide ik. Hij stond buiten met kleinen Jan op den arm en Mieke stond met haar hoed op, naast hem.

»Wij gaan met u mee tot aan het station, mijnheer,« zeide Maarten, »als wij zoo vrij mogen zijn — ziet u, ik, Mieke en kleine Jan wilden u zoo laat mogelijk vaarwel zeggen.«

»Wel, dat is vriendelijk van je,« zeide ik. »Dan zal ik een deftig geleide hebben, den heuvel op!«

Mieke nam het kind van zijn vader over, en Maarten

droeg mijn koffer en ezel, en wilde er zelfs niet van hooren, dat ik hem een handje zou helpen.

Ik wipte even bij de Christoffels aan, maar kon beneden niemand vinden; ik hoorde echter haastig heen en weer draven boven mijn hoofd en spoedig riep mijnheer Christoffel uit het raam der slaapkamer: »Wacht nog een oogenblik, Jaap; we gaan allen mee om je weg te brengen.«

Zoo groeide mijn gevolg aan onder het verder gaan, en Tom zeide, dat hij dacht dat heel Runswick met den vroegtrein vertrekken moest, toen hij ons een voor een den heuvel op zag zwoegen. Kleine Jaap reed den ganschen weg over op mijn rug, en zijn paard had het flink warm, toen de top bereikt was.

Ofschoon het nu reeds zoovele jaren geleden is, kan ik mij dat kleine troepje vrienden nog duidelijk voorstellen, toen de trein langzaam het station uitstoomde. Nog voel ik den warmen handdruk van mijnheer Christoffel en hoor ik zijn gefluisterd: »God zegene u, Jaap!« Nog zie ik mevrouw Christoffel met Liesbeth aan de hand, haar zakdoek wuiven en hoor ik kleinen Jaap uitroepen: »Kom gauw, heel gauw terug, groote mijnheer Jaap!« Ik kan nog Maarten zien staan, blootshoofds met kleinen Jan in zijn armen, terwijl het kind met het couvert wuifde dat ik hem, toen ik in den wagen stapte, in de hand gestopt had, en dat nog ongeopend was. Ik zie nog Mieke de oogen eerst afvegen met haar voorschoot en daarna daarmee wuiven tot ik uit het gezicht verdwenen was. — Ik zie ze allen zooals ze mij dien dag voorkwamen, vriendelijke, eerlijke zielen, geen van allen een rang bekleedend onder de grooten der wereld, maar desniettemin wél bekend bij Hem, die Zijne schapen bij name roept en ze uitleidt.

Ik moet hier nog even vermelden, dat ik aan het einde der week een zeer treffenden brief van Maarten ontving. De spelling was allerwonderlijkst en de taalregels waren geheel en al eigen vinding, maar hij was van het begin tot het einde vol eenvoudige genegenheid en groote dankbaarheid.

»Ik en mijne vrouw en kleine Jan, kunnen u nooit dankbaar genoeg zijn,« luidde het, »en, als de andere »kleine Jan,« vlot is, zooals zij als 't God belieft spoedig wezen zal, hopen wij dat u komen zult om er een tochtje in te maken.«

Aldus eindigde mijn bezoek aan Runswick; en, als ik alles nog eens naga wat er in die enkele weken gebeurde, geloof ik niet, dat het een wonder is dat de kleine baai mij nog versch in het geheugen ligt en dat Elsjes geel St. Jacobskruid er mij zoo duidelijk van deed droomen. Die maand was voorzeker de belangrijkste uit mijn leven, want was zij niet 't begin van een nieuw leven, dat Gode zij dank, van toen af voortduurde?

Ik kan nu zeggen, evenals toen: »Eén is mijn meester, namelijk Christus,« en ik kan, nederig maar hoopvol, den tijd tegemoet zien, wanneer de gouden poorten voor mij open zullen staan en de belofte des Heeren aan mij vervuld zal worden: »waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn.«

O, Christus, o, mijn Meester,
Ik kom vandaag tot U.
In woorden en in daden
Wees gij mijn Leidsman nu.
Ik wil Uw dienstknecht wezen
Dat zeide ik U toe,

Nu vraag ik Uw bevelen :
Wat wilt Gij dat ik doe ?

Wat andren denken, zeggen —
Mijn hart is onbevreesd,
'k Wil U gehoorzaam wezen
Met nederigen geest —
Het zal niet moeilijk wezen
Te dienen al den dag,
Mijn kracht is Uw belofte,
Mijn vreugd in Uwen lach.

INHOUD.

Hoofdst.	Bladz.
I. De Baai van Runswick	5
II. Kleine Jan	11
III. Wonderlijke muziek	18
IV. Wat zijt gij?	27
V. De volksspelen te Runswick	37
VI. Het touwtrekken	48
VII. Over de lijn	58
VIII. Een stormnacht	68
IX. Wat gij wilt, zult gij begeeren	77
X. Wij weten	88
XI. Kleine Jaap en groote Jaap	99
XII. Waar gaat gij heen?	111

